

Lastetantsud

68617

LASTETANTSUD

EESTI NSV
II VABARIIKLIKÜ KOOLINOORTE
RAHVAKUNSTIÕHTU TANTSUD

KOOSTANUD
HEINO AASSALU

792
L 21

Kaane kujundanud L. HÄRM
Noodigraafika: A. PÄRN
Skemaatilised joonised: L. EHALA

2

ARHIIVKOGU

SISSEJUHATUSEKS

Käesolevasse valimikku on koondatud kõik seni avaldamata või raskesti kättesaadavad koolinoorte II vabariikliku rahvakunstiõhtu tantsude kirjeldused.

Üldse on koolinoorte rahvatantsusektsioon teinud ettepaneku järgmiste tantsude kavvavõtmiseks:

I—IV klassi segarühmadele:

H. Tirgo — «Karussell»

H. Aassalu — «Rongisõit»

eesti rahvatants — «Kuppari-Muia»

ungari rahvatants — «Ungari vana ringtants»

V—VI klassi segarühmadele:

A. Raudkats — «Hüppetants»

N. Uustalu — «Lõkketule juures»

N. ja A. Raadik — «Väike polka»

läti rahvatants — «Ritenitis»

VII—VIII klassi segarühmadele:

A. Raudkats — «Viru polka»

H. Mikkel — «Siiruviiruline»

H. Aassalu seatud soome tantsumäng — «Jenka»

H. Aassalu seatud ukraina rahvatants — «Voor»

IX—XI klassi segarühmadele:

E. Loo — «Heinal»

N. ja A. Raadik — «Soovide valss»

N. Taarna seatud vene rahvatants — «Ringtants»

rootsi rahvatants — «Lääne-göta polka»

IX—XI klassi tütarlasterühmadele:

H. Mikkel — «Kullaketravad»

K. Leete — «Viire takka»

S. Lill — «Tanutikkijad»

vietnami rahvatants — «Tants kübaratega»

I—XI klassi segarühmade poistele:

A. Raudkats — «Pulgatants»

V—VI klassi segarühmade poistele:

S. ja O. Valgemäe — «Nukiline polka»

VII—XI klassi segarühmade poistele:

J. Lingyse seatud leedu rahvatants — «Tõsta jalga kõrgemale»

Üldtants kõigile rühmadele:

eesti rahvatants — «Oige ja vasemba»

Valimikus avaldatud S. ja O. Valgemäe «Kõrge labajalg» on soovitatav ära õppida tütarlasterühmadel.

Nendest tantsukirjeldustest, mis pole siin avaldatud, on ilmunud:

«Karussell» — «Nõukogude Õpetaja» 19. veebr. 1966

«Kuppari-Muia» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

«Hüppetants» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

«Lõkketule juures» — «Meie Repertuaar» nr. 8 1964

«Ritenitis» — «Nõukogude Õpetaja» 19. veebr. 1966

ja «Repertuaarileht» sügis 1953

«Viru polka» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

«Heinal» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

«Ringtants» — «Meie Repertuaar» nr. 8 1966

«Kullaketrajad» — «Meie Repertuaar» nr. 6 1964

«Tanutikkijad» — «Meie Repertuaar» nr. 1 1963

«Pulgatants» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

«Tõsta jalga kõrgemale» — «Meie Repertuaar» nr. 10 1964

(massitants 8 poisile)

«Oige ja vasemba» — U. Toomi, «Eesti rahvatantsud», ERK 1953

Mõnedes nimetatud kirjeldustes tuleb teha täiendusi, ja nimelt järgmisi:

1. «Kuppari-Muia» B-osas (teist korda taktid 9—16) tuleb pöörelda vasak-käevangus kaks ringi, kusjuures tüdruk ei liigu järgmise poisi juurde, vaid jääb oma paarilisega vallasvõttesse.

2. «Pulgatantsus» tuleb üks pulk värvida kollaseks, teine punaseks. Pulgad tuleb valmistada alljärgnevatel mõõtmetel:

I—IV klassi tantsijatel 2 cm×60 cm,

V—VIII klassi tantsijatel 2 cm×65 cm,

IX—XI klassi tantsijatel 2 cm×70 cm.

Kollast pulka hoiab tantsija paremas ja punast pulka vasakus käes.

I tuuri B-osas peavad poisid liikuma täpselt 2 meetrit vastu- ja 2 meetrit päripäeva.

IV tuuri B-osas tuleb joonist nr. 264 mõista nii, et poisi käed on kõverdunud täisnurkselt ees õlavöö kõrgusel. Seejuures ei tooda poolpöördel käsi alla.

Koolinoorte rahvakunstiõhtul jääb kasutamata tantsu kirjelduses antud märkus, s. t. pulgaga teise tantsija takistamine.

3. Segarühmatantsu «Heinal» kirjeldust tuleb tõlgendada nii, nagu seda tehti vabariiklikel seminaridel.

Osa tantse ei esitata eesti rahvarõivais. Nii tuleb «Ungari vana ringtantsu» jaoks valmistada tüdrukuile stiliseeritud ungari rahvariided (sitsist).

N. Uustalu «Lõkketule juures» tantsitakse pioneerivormis, kusjuures poistel on lühikesed püksid. Kaelarätti kannavad endastmõistetavalt ainult pioneerid.

Vene rahvatants «Ringtants» kantakse ette vene rahvariietes ja «Soo-
vide valss» pidulikus koolivormis (tüdrukutel tumesinine seelik ja valge
pluus ning poistel tume ülikond valge särgi ja lipsuga).

«Tantsu kübaratega» tantsivad tütarlasterühmad vietnami rahva-
riietes.

Kuidas ömmelda ungari, vene ja vietnami rahvarõivaid? Sellekohase
juhendi annab Eesti NSV Rahvaloomingu Maja välja 1966. a. sügisel rota-
prindipaljundusena ja saadab kõikidele asjasthuvitatuile.

Tantsude õppimisel tekkivad küsimused lahendatakse rahvatantsu-
juhtide vabariiklikel seminaridel.

RONGISÕIT

Uusloominguline eesti segarühmatants lastele

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud Heino Aassalu 1966. a. juulis Narva-Jõesuus—Haapsalus.

Gustav Ernesaksa muusika. Ellen Niidu sõnad.

Vastavalt üldtuntud laulu sõnadele on seatud ka käesolev tants. Lapsed matkivad rongisõitu. Siin on kiisud-liisud, mustad kutsud, roosad notsud ja sikud-sokud. Juhtub ka rongiõnnetus, nagu me laulust teame.

1. Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
piilupart oli rongijuht.
Rattad tegid rat-tat-taa,
rat-tat-taa ja tat-tat-taa.
Aga seal — rongi peal,
kas sa tead, kes olid seal?
2. Seal olid miisud, seal oli liisud,
seal olid väiksed kirjjud kiisud.
Kiisud sõitsid Türile,
sõitsid külla Jürile.
3. Seal olid suured mustad kutsud,
seal olid väiksed roosad notsud.
Kutsud sõitsid Torilasse,
notsud sõitsid Porilasse.
4. Seal olid sikud, seal olid sokud,
sarvekandjad sikud-sokud.
Sokud sõitsid Karjakülla,
Karjakülla, Marjakülla.
5. Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
piilupart oli rongijuht.
Rattad tegid rat-tat-taa,
piilupart jäi tukkuma.
Oi-oi-oi, ai-ai-ai,
mis siis sellest rongist sai?!
6. Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
kuni kraavi läks karpuh!

Oi-oi-oi, ai-ai-ai,
mis siis reisijatest sai?!
Oi-oi-oi, ai-ai-ai,
mis siis reisijatest sai?!

7. Kõik nad läksid uperpalli,
uperpalli, kukerpalli.
Kiisud jooksid, sabad seljas,
kutsud jooksid, keeled väljas.
8. Kümme notsut kukkus kraavi,
kümme kutsut laskis traavi,
sarved segi sikkudel,
sikkudel ja sokkudel.
9. Kiisud ei saan'd Türile
küllä minna Jürile,
kutsud ei saan'd Torilasse,
notsud ei saan'd Porilasse,
sokud ei saan'd Karjaküllä,
Karjaküllä, Marjaküllä.

Erinevalt laulust on tants pikem: nimelt korratakse pärast üheksandat salmi 1., 2., 3. ja 4. salmi. Tants sobib ainult massettekandeks, kusjuures ta tuleb ära õppida ringjoonel vastupäeva liikudes. Ühtlasi püütakse säilitada viirge ja kolonne.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{4}{4}$

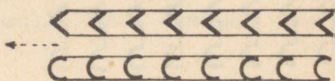
1. **Kõnnisammud.** Taktis sooritatakse kaheksa tavalist kõnnisammu. VIII tuuris astutakse neli sammu taktis.
2. **Jooksusammud.** Taktis sooritatakse kaheksa tavalist jooksusammu. II tuuris joostakse neli sammu taktis.
3. **Madalhüpakud** (sammu kirjeldust vt. U. Toomi raamatus «Eesti rahvatantsud»). Taktis sooritatakse neli madalhüpakusammu.
4. **Hüpleva polka sammud** (sammu kirjeldust vt. U. Toomi raamatus «Eesti rahvatantsud»). Taktis sooritatakse kaks polkasammu.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{4}{4}$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Lähteasend. Tüdrukud seisavad ühekaupa kolonnis, vasaku küljega pealtvaatajate poole. Samasugune poistekolonn on tüdrukutest tagapool (joonis 1).

Joonis 1

Tantsijad ühendavad omavahel käed nii, et iga tantsija haarab enda ees seisva tantsija õlavarrest. Käed on küünarliigesest täisnurkselt kõverdatud ja võimalikult keha ligi surutud. Juhttantsijatel on küünarliigesest kõverdatud käed rusikas ja suunatud ette.

I tuur (taktid 1—6)

Taktid 1—2.

*Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
piilupart oli rongijuht.*

Alustades vasaku jalaga, liigub «rong» edasi kuueteistkümne kõnnisammuga. Seejuures viiakse igal paarituurvulisel sammul käed ettepoole nii, et need sirutuvad veidi küünarliigesest. Igal paarisarvulisel sammul viiakse käsivarred väikese kaarega alt läbi, kõverdatakse käed küünarliigesest niivõrd, et käelaba läheneb puusale ja küünarnukid on võimalikult taha suunatud (üldtuntud viis rongi matkida).

Taktid 3—4.

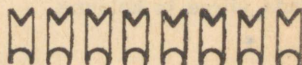
*Rattad tegid rat-tat-taa,
rat-tat-taa ja tat-tat-taa.*

Liigutakse kuueteistkümne jooksusammuga edasi, kusjuures käed töötavad nagu kahel eelmiselgi taktil. Viimane samm on lõpusamm, käed vallandatakse ja langetatakse küljele.

Takt 5.

Aga seal, rongi peal...

Takti I osal astutakse samm vasaku jalaga, paarilised teevad veerandpöörde ja jäävad rinnati. Takti II osal tuuakse parem jalg ummisseisu ja käed ühendatakse kätes (joonis 2). Takti III osal laskevad kõik tantsijad sirge seljaga täiskükki ja jäävad sellesse asendisse taktil lõpuni. Vaade on suunatud paarilisele.

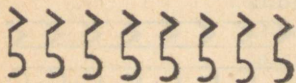

Joonis 2

Takt 6.

...kas sa tead, kes olid seal?

Takti I osal tõustakse püsti, pöördatakse seljaga vasakpoolsete külgkardinate poole, kusjuures tüdruk on poisi paremal küljel (joonis 3). Poiss asetab oma vasaku ja tüdruk parema käe puusale. Tantsijad astuvad vasaku jalaga sammu tagaspidi, takti II osal on samasugune samm parema ja takti III osal jällegi vasaku jalaga. Takti IV osal vallandatakse paarilise ühendatud käsi. Tüdrukud pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole ja on ühes viirus. Poisid teevad ka veerandpöörde (aga vastupäeva) ja jäävad tagumiseks viiruks, seljaga tüdrukute poole (joonis 4). Tantsijate käed on nüüd vabalt küljel.

Joonis 3

Joonis 4

II tuur (taktid 7—10)

Takt 7.

Seal olid miisud, seal oli liisud...

Tantsijad liiguvad nelja vetruva jooksusammuga. Sammud tehakse takti I, II, III ja IV osal. Esimene samm on tüdrukutel parema ja poistel vasaku jalaga. Poisid tõstavad pihkseongus ühendatud käed väravateks. Juht- ja viimikpoisi vabakäsi on puusal. Poisid liiguvad mõõdukate sammudega tantsu alguses võetud suunas edasi. Sammud ei tohi olla liiga pikad, sest muidu ei jõua tüdrukud ümber poiste liikuda. Nelja vetruva jooksusammuga jõuavad tüdrukud ümber poisi päripäeva liikudes tema ette (joonis 4). Seejuures teevad tüdrukud takti I osal parema käega parema kõrva taga kaarega altpoolt ülespoole niisuguse liigutuse nagu kass, kes peseb kõrvu. Ühtlasi kallutatakse pea mõnulevalt ette-vasakule. Takti III osal korratakse sama liigutust vasaku käega ja kallutatakse pea ette-paremale.

Takt 8.

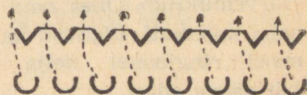
...seal olid väiksed kirjud kiisud.

Korratakse 7. takti tegevust. Nüüd möödub tüdruk oma paarilisest vasakult, tuleb väravast läbi ja on jällegi esipoolega pealtvaatajate suunas.

Taktid 9—10.

*Kiisud sõitsid Türile,
sõitsid külla Jürile.*

Korratakse 7.—8. takti tegevust, s. t. poisid jätkavad jooksu endises suunas, tüdruk aga liigub ümber oma paarilisest täisringi päripäeva. Kahe viimase jooksusammuga vallandavad poisid käed ja teevad poolpöörde vastupäeva. Nad ühendavad nüüd käed rippuvalt pihkseongus. Nii tüdrukute kui ka poiste viirg on esipoolega pealtvaatajate suunas (joonis 5).

Joonis 5

III tuur (taktid 7—10)

Takt 7.

Seal olid suured mustad kutsud...

Jätkates vasaku jalaga, teevad tantsijad neli madalhüpakut. Seejuures kõverdavad tüdrukud käed randmest ja küünarliigesest, suruvad küünarnukid vastu keret, matkides «sitsiva» koera käppade asendit. Lõug on uhkelt tõstetud.

Takt 8.

...seal olid väiksed roosad notsud.

Takti I osal laskuvad tüdrukud täiskükki. Näpud toetatakse põrandale. Takti IV osal tõusevad tüdrukud püsti. Poisid tõstavad takti I osal käed väravaks. Selles taktis sooritavad nad neli madalhüpakut. Otsmistel poistel on käed puusal.

Takt 9.

Kutsud sõitsid Torilasse...

Tüdrukud võtavad samasuguse käteasendi nagu selle tuuri 7. taktil. Nelja madalhüpakuga taganevad nad poiste värvatest läbi, kusjuures oma paarilisest möödutakse paremalt (joonis 5). Ka poisid sooritavad neli madalhüpakut, kuid nemad paigalt ei liigu.

Takt 10.

... notsud sõitsid Porilasse.

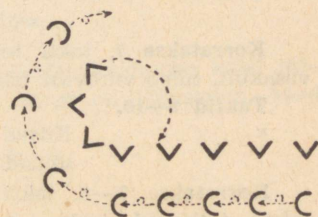
Poisid kordavad eelmise takti tegevust, tüdrukud liiguvad nelja madalhüpakuga jälle pealtvaatajate suunas. Seejuures tulevad nad läbi sama värava, millest eelmisel taktil taganesid.

IV tuur (taktid 7—10)

Takt 7.

Seal olid sikud, seal olid sokud...

Poisid viivad käed poolpüstvõttesse, otsmistel poistel on käed puusal. Viirus vasakul tiival asuva juhtpoisi järel hakatakse nelja madalhüpakuga liikuma päripäeva väikesele ringjoonele (joonis 6). Tüdrukud kõverdavad sõrmed rusikasse, ainult nimetissõrmed on sirged. Käed asetatakse oimude juurde — nii moodustuvad «sarvemüksud». Olles oma paarilisega pea-aegu kohakuti, liiguvad ka tüdrukud välisringjoonel nelja madalhüpakuga päripäeva edasi.

Joonis 6

Takt 8.

... sarvekandjad sikud-sokud.

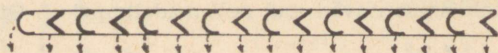
Korratakse eelmise takti liikumist, s. t. poisid jätkavad ringi moodustamist. Iga tüdruk teeb nelja madalhüpakuga täisringi päripäeva, ühtlasi liigub ka välisringjoonel päripäeva edasi.

Taktid 9—10.

Sokud sõitsid Karjakülla,
Karjakülla, Marjakülla.

Korratakse sama tuuri 7.—8. takti tegevust.

Selle tuuri jooksul jõuab juhtpoiss teha täisringi päripäeva ja veab poisid uuesti ühte viirgu. Viimase madalhüpakuga tantsib iga tüdruk oma poisi ette, kusjuures poisid vallandavad käed ja pöörduvad vasaku küljega pealtvaatajate poole. Tantsijad on nüüd ühekaupa kolonnis ja võtavad samasuguse «rongivõtte» nagu tantsu lähteasendis (joonis 7).

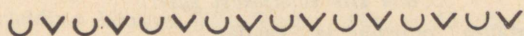
Joonis 7

V tuur (taktid 1—6)

Taktid 1—3.

*Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
piilupart oli rongijuht.
Rattad tegid rat-tat-taa...*

Kordub I tuuri samade taktide tegevus. Ainult 3. takti viimane jooksusamm on lõppsamm, tantsuvõte vallandatakse ja kogu kolonn pöörduv esi-
poolega pealtvaatajate poole (joonis 7). Tantsijad seisavad nüüd viirus
(joonis 8).

Joonis 8

Takt 4.

...piilupart jäi tukkuma.

Tantsijad kõverdavad jalad põlvest. Pihud pannakse kokku ja kokku-
pandud käed asetatakse nii, et vasak käesalg on vastu paremat kõrva.
Käed ja pea toetatakse vastu naabri vasakut õlga — «tukutakse».

Takt 5.

Oi-oi-oi, ai-ai-ai...

Haaratakse kätega peast kinni ja takti I osal vangutatakse pead ehmu-
nult vasakule, takti II osal paremale. Takti III ja IV osal kordub I ja II
osa tegevus.

Takt 6.

...mis siis sellest rongist sai?!

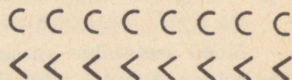
Korratakse eelmise takti tegevust, kuid takti IV osal sooritatakse
veerandpöörde paremale. Nii moodustatakse jällegi kolonn.

VI tuur (taktid 1—6)

Taktid 1—2.

*Rong see sõitis tsuh-tsuh-tsuh,
kuni kraavi läks karpuh!*

Kordub I tuuri samade taktide tege-
vus. Ainult 2. takti eelviimase kõnnisam-
mu asemel tehakse ummishüpe, millega
iga poiss hüppab tüdruku vasakule küljele.
Samaaegselt laskuvad tantsijad täiskükis
käärasse. Ollakse paarikaupa kolonnis
(joonis 9), tantsijate vasak külg on pealt-
vaatajate poole.

Joonis 9

Takt 3.

Oi-oi-oi, ai-ai-ai...

Korratakse V tuuri 5. takti tegevust, kusjuures tõustakse täiskükist.

Takt 4.

...mis siis reisijatest sai?!

Käed asetatakse puusale ja vaadatakse küsivalt paarilisele. Jalad on põlvest kõverdatud ja ülakeha pööratud paarilise poole. Sõna «reisijatest» ajal sooritatakse päkkadel poolpööre ja jäädakse seljati. Poiss teeb pöörde vastu-, tüdruk päripäeva. Poisteviirg on esipoolega pealtvaatajate poole.

Takt 5.

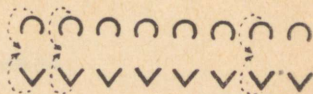
Oi-oi-oi, ai-ai-ai...

Haaratakse kätega peast kinni ja vangutatakse takti I osal pead ehmunult vasakule, takti II osal paremale. Takti III ja IV osal kordub I ja II osa tegevus.

Takt 6.

...mis siis reisijatest sai?!

Käed asetatakse puusale ja vaadatakse küsivalt otse ette. Jalad on põlvest kõverdatud ja ülakeha kallutatakse natuke ette. Sõna «reisijatest» ajal sooritatakse päkkadel poolpööre, poiss päri-, tüdruk vastupäeva (joonis 10), ja paarilised jõuavad rinnati.

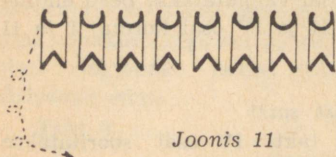

Joonis 10

VII tuur (taktid 7—10 kaks korda)

Taktid 7—10 (kaks korda)

(laulu 7. ja 8. salmi sõnadel).

Joonis 11

Paarilisega võetakse sulgvöte ja kuue teistkümneme hüpleva polka sammuga liigutakse ringjoonel päripäeva pööreldes vastupäeva (joonis 11). Polka lõpetatakse paarikaupa kolonnis, esipoolega vasaku külje suunas.

VIII tuur (taktid 1—6)

Taktid 1—6.

*Küsid ei saan'd Türile
küllä minna Jürile,
kutsud ei saan'd Torilasse,
notsud ei saan'd Porilasse,
sokud ei saan'd Karjaküllä,
Karjaküllä, Marjaküllä.*

Käed asetatakse silmade ette, nagu seda kurvastuse puhul ikka tehakse, ja kolonn liigub kahekümne nelja kõnnisammuga edasi. Viimase nelja sammuga läheb poiss oma paarilise eest läbi, tema paremale küljele. Tüdruk võtab seejuures väiksemad sammud (joonis 12).

Järgnevalt korratakse I, II, III ja IV tuuri tegevust.

Joonis 12

UNGARI VANA RINGTANTS

Ungari rahvatants segarühmale

Tantsu kirjelduse koostas Ullo Toomi 1966. a. juunis Tallinnas.

Tants koosneb kahest osast. Esimene on aeglase tempo ja järskude liigutustega ringtants, teine osa mõõduka tempoga vengerka.

Tantsu algupärane muusika on aastate kestel kaotsi läinud. Käesolevas kirjelduses on ringtantsu saatemuusikaks valitud Brahmsi «Ungari tantsu nr. 7» I ja II osa, kuna vengerka saatemuusikaks on meil laialt tuntud «Ritka».

Tantsu esitas tantsukirjelduse koostajale 1927. a. Ungaris Balatoni järve äärses külas selle küla rahvatantsurühm. 1951. aastal viibis Tallinnas üks Ungari rahvatantsujuhte, kes tookordses Eesti Riikliku Filharmoonia rahvatantsurühmas «Ungari vana ringtantsu» täpsustas.

Originaalselt tantsitakse «Ungari vana ringtantsu» kolmeosalisena, kusjuures keskmiseks osaks on «Tšaardaš». Käesolev kirjeldus annab tantsu ilma keskmise osata.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{2}{4}$ ja $\frac{4}{4}$

1. Taldkõlgsamm. Taktimõõt $\frac{2}{4}$, tempo rahulik.

Põhisamm sooritatakse kahe takti jooksul.

Takt 1. Takti I osal astutakse vasaku jalaga järsu liigutusega külgtaldsamm vasakule. Ka pea pööratakse vasakule. Takti II osal tuuakse parem jalg järsu liigutusega vasaku kõrvale taldseisu. Takti III ja IV osal korratatakse taldseisus külgsammu vasakule.

Takt 2. Takti I osal astutakse parema jalaga järsu liigutusega külgsamm taldseisus paremale. Ka pea pööratakse paremale. Takti II osal tuuakse vasak jalg järsu liigutusega parema kõrvale taldseisu. Takti III ja IV osal korratatakse taldseisus külgsammu paremale.

2. Varvaskõlgsamm. Taktimõõt $\frac{2}{4}$, tempo rahulik. Sooritatakse kahe takti vältel.

Takt 1. Takti I osal tõustakse paremal jalal varvasseisu. Vasaku jalaga astutakse järsu liigutusega külgsamm varvasseisus vasakule. Pea pööratakse vasakule. Takti II osal tuuakse parem jalg järsu liigutusega vasaku kõrvale taldseisu. Samaaegselt vajutatakse mõlemast põlvest poolkükki ja laskutakse vasaku jala tallale. Takti III osal sirutatakse, tõustakse paremal jalal varvasseisu ja viiakse vasak jalg järsu liigutusega sammu võrra kõrvale varvasseisu. Takti IV osal tuuakse parem jalg järsu liigutu-

sega vasaku kõrvale taldseisu. Samaaegselt vajutakse mõlemast põlvest poolkükki ja laskutakse vasaku jala tallale.

Takt 2. Takti I osal tõustakse vasakul jalal varvasseisu. Parema jalaga astutakse järsu liigutusega külgsamm varvasseisus paremale. Pea pööratakse paremale. Takti II osal tuuakse vasak jalg järsu liigutusega parema kõrvale taldseisu. Samaaegselt vajutakse mõlemast põlvest poolkükki ja laskutakse paremale tallale. Takti III ja IV osal korratakse varvasseisus külgsammu paremale.

3. Ungari võti. Taktimõõt $\frac{2}{4}$, tempo rahulik.

Takti I osal hüpatakse varvastel ristseisu. Pöiad on rööbiti. Tavaliselt on poisil vasak jalg üle parema ja tüdrukul parem jalg üle vasaku. Takti II osal hüpatakse varvastel väikesesse harkseisu, nii et põlved (jalad on kõverdatud) on koos ja kannad pööratud väljapoole. Takti III osal hüpatakse varvastel sulgseisu. Ülakeha sirutatakse. Takti IV osal laskutakse sirgete põlvedega kandadele.

4. Kõndhüpak. Taktimõõt $\frac{2}{4}$, tempo rahulik.

Takti I osal astutakse parema jalaga väike samm päkkseisus ette. Takti II osal tehakse paremal jalal päkkseisus lühike hüpak edasi. Vasak jalg tõstetakse veidi üles ja tuuakse kaarega tagant ette ning sealt (jalga otse enda poole tõmmates ja pöida sirutades) parema jala kõrvale päkkseisu. Takti III ja IV osal korratakse I ja II osa tegevust.

5. Sammhüpak. Taktimõõt $\frac{4}{4}$, tempo rahulik.

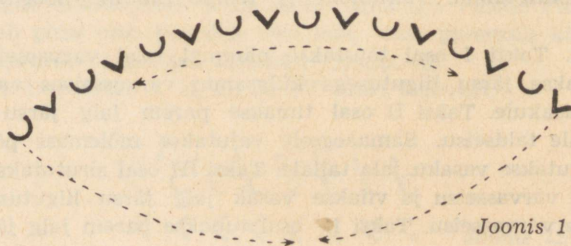
Takti I osal tehakse vasaku jalaga kerge hüppega pikem samm ette. Jala asetamisel päkale kõverdatakse vasakut põlve. Takti II osal sirutatakse vasakul jalal ja tehakse päkkseisus väike hüpak ette. Parema jalg tõstetakse sirutatult taha-üles. Ülakeha sirutatakse. Takti III osal tehakse parema jalaga kerge hüppega pikem samm ette. Jala asetamisel päkale kõverdatakse paremat põlve. Takti IV osal sirutatakse paremal jalal ja tehakse päkkseisus väike hüpak ette. Vasak jalg tõstetakse sirutatult taha-üles. Ülakeha sirutatakse.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõdud $\frac{2}{4}$ ja $\frac{4}{4}$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Lähteasend. Tantsijad seisavad ummisseisus kaarjoonel (joonis 1), esipoolega pealtvaatajate suunas. Käed on all.

RINGTANTS

Taktimõõt $2/4$. Tempo rahulik.

I tuur (taktid 1—16)

Tantsijad liiguvad kahtepidi külgsammudega seni, kuni kaarjoonel olevad tantsijad on jõudnud korrapärasele ringjoonele.

Takt 1. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe külgsammuga vasakule (joonis 1). Kohe esimese sammu alguses tõstetakse käed järsu liigutusega üksteise selja taha ristvõttesse. Tüdrukute käed on all, poisitel peal. Otsmised asetavad vabakäe puusale. Poisil on sõrmed ettepoole, tüdrukul tahapoole.

Takt 2. Alustades parema jalaga ja pöörates pea järsult paremale, liiguvad tantsijad kahe järsu külgsammuga paremale (joonis 1). Kaare paremal tiival olevad tantsijad liiguvad pikemate sammudega, vasakul tiival olevad tantsijad lühemate sammudega. Kaare otsad peavad aegamööda lähenema ringi moodustamiseks.

Takt 3. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe varvaskülgsammuga vasakule. Pea pööratakse järsult vasakule.

Takt 4. Tantsijad liiguvad kahe varvaskülgsammuga paremale.

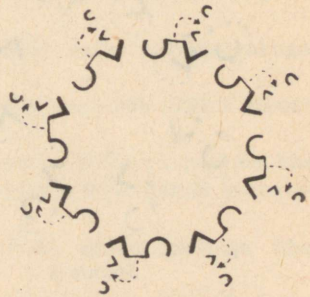
Taktid 5—15. Korratakse taktides 1—4 kirjeldatud tegevust kolm korda. 15. taktil vallandatakse tantsuvõte ja paarilised ühendavad sisekäed all pihkseongus. Väliskäed jäävad alla. Järgneva takti kestel paiknetakse paariviisi kodarjoonele (joonis 2).

Takt 16. Takti I osal tõustakse vasakul jalal varvasseisu. Parema jalaga astutakse järsk varvassamm taha. Takti II osal tuuakse vasak jalg järsu tõmbega parema kõrvale taldseisu. Samal ajal vajutakse mõlemast põlvest poolkükki ja laskutakse paremale tallale. Takti III osal tehakse vasakul jalal väike pööre paremale ja tõustakse varvasseisu. Parema jalaga astutakse järsk külgsamm kõrvale varvasseisu (paarilised jäävad kodarjoonele kõrvuti, vt. joonis 2). Takti IV osal tuuakse parem jalg järsu liigutusega vasaku kõrvale taldseisu. Samaaegselt vajutakse mõlemast põlvest poolkükki ja laskutakse vasakule tallale.

I tuuri lõpul on paarilised kodarjoonel kõrvuti (joonis 2).

II tuur (taktid 17—24)

Takt 17. Takti I osal tõstavad paarilised väliskäe järsu liigutusega puusale (poisil sõrmed ette-, tüdrukul tahapoole) ja teevad sisejala päkal järsu pöörde sissepoole. Paarilised jäävad rinnati. Välisjalaga astutakse taldseisus järsk külgsamm mööda ringjoont vastupäeva edasi. Pihkseongus käed tõstetakse järsult ja sirutatult kõrvale õlajoone kõrgusele. Vaade

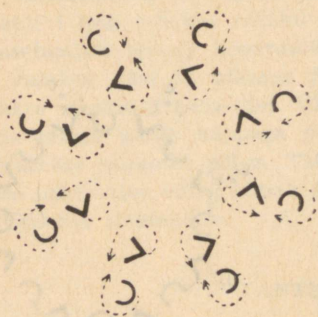

Joonis 2

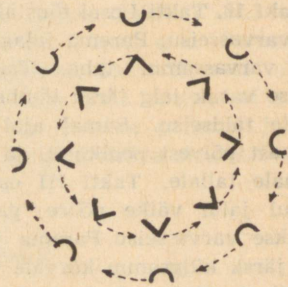
on paarilisel ja tõsine. Takti II osal tuuakse sisejalg järsult välise kõrvale taldseisu. Sisekäed hoitakse sirutatult kõrval. Takti III osal astutakse ringjoonel välisjalaga järsk külgsamm vastupäeva. Ühendatud käed hoitakse endiselt. Takti IV osal tuuakse sisejalg järsult välise kõrvale taldseisu. Ühendatud käed hoitakse endiselt. Samaaegselt tehakse välisjala päkal järsk, ligikaudu poolpööre väljapoole (paarilised jäävad seljati).

Takt 18. Takti I osal astutakse sisejalaga taldseisus pikk samm mööda ringjoont vastupäeva. Ühendatud käed viiakse järsu liigutusega sirutatult alt läbi ette õlajoone kõrgusele. Takti II osal tuuakse välisjalg järsult sisejala kõrvale taldseisu. Paarilised jäävad seljati. Takti III ja IV osal korratakse taldkülgsammu sisejalaga, liikudes mööda ringjoont vastupäeva otse edasi. Takti IV osal tehakse sisejala päkal järsk pööre sissepoole (paarilise poole).

Takt 19. Takti I osal viiakse ühendatud käed hetkeks järsu liigutusega alt läbi taha (sisekülje suunas). Ülakeha painutatakse veidi ette ja koheviiakse ühendatud käed uuesti alt läbi ette-üles, kus võte vallandatakse. Välisjalaga astutakse tallal pöörduv kõnnisamm väliskülje suunas — poiss sissepoole ringjoont, tüdruk väljapoole (joonis 3). Takti II, III ja IV osal liiguvad paarilised (alustades sisejalaga) kahe kõnni- ja ühe lõppsammuga kaares kodarjoneele rinnati (joonis 3). Tantsuvõttest vallandatud käsi tuuakse sujuvalt puusale.

Joonis 3

Joonis 4

Takt 20. Tehakse paigal ungari võti.

Takt 21. Alustades vasaku jalaga, liiguvad paarilised kahe taldkülgsammuga mööda ringjoont edasi, poisid vastu-, tüdrukud päripäeva (joonis 4). Esimese sammu alguses viiakse käed järsu liigutusega rinnale vaheliti, nii et õlavarred jäävad ette õlajoone kõrgusele. Kummagi käe laba toetub sirgete sõrmedega õlavarrele, käeseljaga ülespoole. Pea pööratakse järsult vasakule.

Takt 22. Alustades parema jalaga, liiguvad paarilised taldkülgsammuga mööda ringjoont tagasi (poisid päri-, tüdrukud vastupäeva). Pea pööratakse järsult paremale.

Takt 23. Alustades parema jalaga, pöörduvad paarid kahe kõndhüpakuga umbes ühe ringi paigal päripäeva. Esimese sammu alguses asetatakse parem käsi oma paarilise vasakule puusale. Vasak käsi tõstetakse kergelt kõverdatult kõrvale-üles (pihk ülespoole) ja hoitakse seal takti lõpuni.

Takt 24. Tantsuvõtte vallandatakse ja käed asetatakse puusale. Tantsijad sooritavad paigal ungari võtme.

III tuur (taktid 1—16)

Taktid 1—16. Tantsijad asuvad ringjoonel, käed on ühendatud selja taga ristvõttes. Nüüd korratakse sõõris liikudes I tuuri tegevust. Ringjoonele asutakse 1. takti I osal.

IV tuur (taktid 17—24)

Taktid 17—24. Korratakse II tuuri tegevust. Tegevus lõpetatakse kodarjoonel kõrvuti.

VENGERKA

Taktimõõt 4/4. Tempo rahulik

Üleminek ringtantsult vengerkale toimub vahetult, ilma pausita.

Lähteasend. Paarilised on kodarjoonel kõrvuti, mõlemad esipoolega vastupäeva. Kõverdatud sisekäed ühendatakse pihkseongus õlajoone kõrgusel. Väliskäed hoitakse kergelt kõverdatult kõrval õlajoone kõrgusel, pihk ülespoole.

Takt 1. Alustades välisjalaga, liiguvad paarid kahe sammhüpakuga mööda ringjoont vastupäeva otse edasi.

Takt 2. Alustades välisjalaga, tehakse paigal ungari võti. Takti viimasel osal laskutakse rõhuga kandadele.

Takt 3. Tantsijad pöörduvad sisekülje suunas ja asetavad parema käe paarilise vasakule puusale. Vasak käsi viiakse kergelt kõverdatult kõrvale-üles, pihk ülespoole.

Alustades välisjalaga, pöörduvad paarid kahe sammhüpakuga ühe ringi paigal päripäeva.

Takt 4. Tantsuvõtte vallandatakse ja parem käsi jääb alla. Alustades välisjalaga, tehakse paigal ungari võti. Võtme sooritamisel hoitakse vasak käsi kõrval-ülal ja parem käsi all ning paarilised pöörduvad kodarjoonele kõrvuti.

Takti IV osal kandadele laskumist ei rõhutata.

Järgnevatel taktidel korratakse taktide 1—4 tegevust.

Üldse tantsitakse vengerkat kuuteistkümne takti vältel.

VÄIKE POLKA

Uusloominguline eesti segarühmatants lastele

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud Niina ja Alfred Raadik 1966. a. juulis Haapsalus.

Vello Lipandi muusika. Urve Buschmanni sõnad.

«Väike polka» on seatud kaheksapaarilisele rühmale. Tantsus püütakse edasi anda laste hoogsat ja põnevat tööd kooliaias. Tants on kiiretempoline, tantsida tuleb rõõmsalt ning väljendusrikkalt.

*Kui päike särab taevalael
ja lõhnu täis on kevadpäev,
siis kooliaias algab töö
ning igamees meist kaasa lööb.
Nüüd käivad kähku labidad,
uus reha riisub rabinal.
Veel seemned mulda tipime,
siis sooja vihma ootame.*

*Refr. On ikka tore see,
kui ise kõik sa valmis teed.
Mis sest, et väikesed,
me kiiresti kasvame.*

*Et läheks korda kevadkülv,
seks appi tuleb kõuepilv.
Oi, juba loigud maas on veest —
meid varja, puuke, vihma eest!
Me peenraid päike silitab
ja tõusmed välja meelitab.
Siin sirgub peet, siin kaalikas
ja lillel istub liblikas.*

Refr. On ikka tore see...

*Kesk suvekuumust summ-summ-summ
me aias tiirleb mesimumm.
Kui mesilased hoolsalt me
ka oma peenraid hooldame.
Küll läheb tööga kiirelt aeg,
näe, ongi juba lõikus käes!
On õuntest longus viljapuud
ning sõstraist punavad me suud.*

Refr. On ikka tore see...

End kapsas tähtsalt laiutab,
kui päike kõrvits kollendab.
Nüüd kurgikorve tassime
ja naeri kallal rassime.
Ja kui on tehtud kõik need tööd,
on meel nii hea, et kepsu lööb
me vilgas pere rõõmsas hoos —
on tore olla üheskoos!

Refr. On ikka tore see...

PÕHISAMMUD

Taktimõõt 2/4

1. Hüplev polka. (Sammu kirjeldust vt. U. Toomi raamatus «Eesti rahvatantsud».)

2. Madalhüpaksamm. Takti I osal astutakse põveliiigesest kõverdatud vasaku jalaga päkalsamm ette ja sirutatakse jalg kohe põlvest. Parem jalg tõuseb veidi maast lahti. Takti II osal tehakse vasakul jalal madal hüpak. Pärast hüpakut kõverdatakse kohe vasak jalg veidi põveliiigesest, parem jalg tuuakse põveliiigesest kõverdatult tugijala kõrvale. Parema jala põid on vasaku jala pahkluu kõrval. Takti III ja IV osal korratatakse kirjeldatud tegevust teise jalaga.

3. Kaevamissamm. Samm sooritatakse kahe takti jooksul.

Takt 1. Takti I osal astutakse vasaku jalaga samm ette ning kätega imiteeritakse labida muldasurumise liigutust, II—IV osal säilitatakse võetud asend.

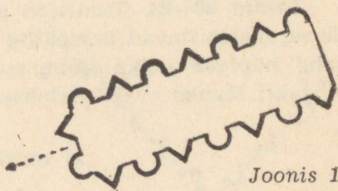
Takt 2. Takti I osal astutakse parema jalaga samm vasaku juurde ja tehakse kätega mulla äraviskamise liigutus vasakule. II—IV osal säilitatakse võetud asend.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{2}{4}$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Alg- ja lähteasend. Tantsijad asuvad parempoolses tagumises nurgas kahes diagonaalkolonnis, tüdruk poisist paremal. Tantsijate käed on ühendatud all pihkseongus (joonis 1). Ees on võõras poiss ja tüdruk.

Joonis 1

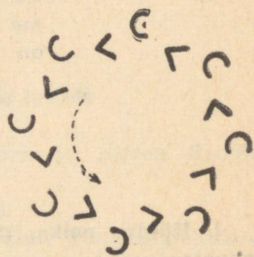
I tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—4. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka ja nelja madalhüpaksammuga mööda diagonaaljoont tantsukoha keskele.

Taktid 5—8. Ees tantsivad võõras poiss ja tüdruk sooritavad ühendatud käte all pöörde väljapoole, poiss päri-, tüdruk vastupäeva (kätest lahti

laskmata), ja liiguvad tuldud teed tagasi (pealtvaatajatest eemale), lastes samaaegselt teised väravate alt läbi. Tantsijad liiguvad kahe hüpleva polka ja nelja madalhüpaksammuga. 8. takti lõpuks moodustatakse päripidine sõõr.

Taktid 9—10. Poisid sooritavad veerandpöörde vastupäeva, alustavad vasaku jalaga ja liiguvad kaevamissammuga ringjoonel vastupäeva. Samaaegselt sooritavad tüdrukud veerandpöörde vastupäeva, alustavad vasaku jalaga ja liiguvad kahe hüpleva polka sammuga suuremal ringjoonel ning külvavad seemneid mulda. Selleks asetavad tüdrukud vasaku käe puusale, küünarnukiga veidi ettepoole. Parema käega aga võtavad nad 9. takti I osal seemneid vasaku küünarliigese juurest (kujuteldavast korvist) ja 10. takti I, II ja III osal tipivad seemned mulda (kolm tippimist), väikese ülakehakumardusega ette-alla (joonis 2).

Joonis 2

Taktid 11—16. 9.—10. takti tegevust korratakse veel kolm korda ja 16. takti lõpuks moodustatakse päripidine sõõr.

I tuuri B-osa (taktid 17—24)

Taktid 17—18. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka sammuga sõõris päripäeva.

Taktid 19—20. Tantsijad sooritavad veerandpöörde päripäeva. Alustades vasaku jalaga, liigutakse kahe hüpleva polka sammuga mööda kodarjoont keskme poole.

Takt 21. Poisid asetavad käed puusale, astuvad takti I osal vasaku jalaga pika sammu ringi keskme poole, viies samaaegselt keharaskuse põlvest kõverdatud vasakule jalale, ja kummarduvad veidi ette. Tüdrukud laskuvad sirge seljaga kükki ja viivad käed seelikusse.

Takt 22. Poisid seisavad endises asendis. Tüdrukud tõusevad takti I osal päkkseisu ja annavad ülesirutuse, viies pea kuklasse.

Taktid 23—24. Tantsijad sooritavad 23. takti I osal poolpöörde päripäeva, moodustavad äraspidise ringi ja, alustades parema jalaga, liiguvad kahe hüpleva polka sammuga kodarjoont pidi ringi keskmest eemale. 24. takti lõpuks moodustatakse äraspidine sõõr.

II tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka sammuga kõige lühemat teed nelja viirgu: I viirg tüdrukud, II viirg poisid, III viirg tüdrukud, IV viirg poisid, — kõik esipoolega pealtvaatajate suunas. Need tantsijad, kes on seljaga pealtvaatajate poole, sooritavad seejuures pöörde päripäeva (joonis 3).

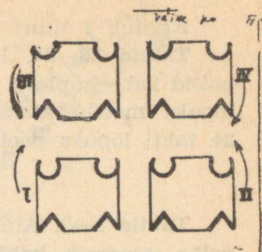
Taktid 3—4. Viies pihkseongus ühendatud käed üles väravaks ja alustades vasaku jalaga, liiguvad poisid nelja madalhüpaksammuga neljakaupa

Joonis 3

Joonis 4

Joonis 5

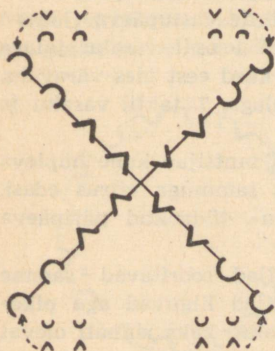
viirus tüdrukute vahelt läbi, möödudes neist vasakult (joonis 4). Tüdrukud sooritavad kohal neli madalhüpaksammu, käed seelikus.

Taktid 5—6. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka sammuga nelja sõõri (joonis 5). I ja IV sõõr liigub pool ringi päri-, II ja III sõõr vastupäeva. II ja III sõõri poisid teevad sõõri moodustamiseks pöörde vastupäeva.

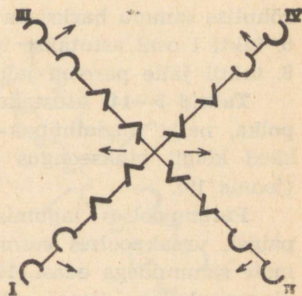
Taktid 7—8. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad nelja madalhüpaksammuga korrutusmärgi-kujulisse tantsujoonisesse (joonis 6). Poisid jäävad sisse-, tüdrukud väljapoole. 8. takti lõpuks on kõik uues tantsujoonises, esipoolega päripäeva. Selleks sooritavad I ja IV sõõri tantsijad ühte viirgu jõudes poolpöörde päripäeva.

Taktid 9—14. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad korrutusmärgi-kujulises tantsujoonises (käed all pihkseongus) kahe hüpleva polka, nelja madalhüpak- ja kahe hüpleva polka sammuga pool ringi päripäeva (joonis 6).

Taktid 15—16. Alustades vasaku jalaga, moodustavad tantsijad nelja madalhüpaksammuga päripidise sõõri. Selleks liiguvad I ja IV viirg edasi, II ja III viirg tagasi. Viirgude otstes olevad tüdrukud on peaaegu paigal (joonis 7). 16. takti lõpuks sooritavad I ja IV viiru tantsijad poolpöörde päripäeva.

Joonis 6

Joonis 7

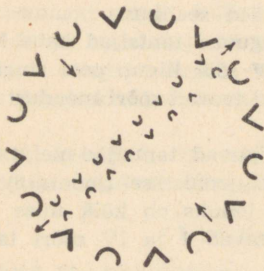
II tuuri B-osa (taktid 17—24)

Kordub I tuuri B-osa taktide 17—24 tegevus.

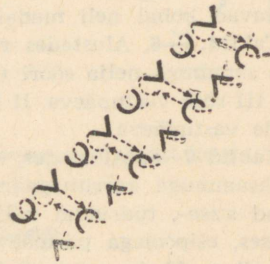
Taktid 23—24. Pärast poolpöret päripäeva 23. takti I osal liiguvad poisid kahe hüpleva polka sammuga oma paarlise paremale käele. 24. takti lõpuks moodustatakse päripidine sõõr. Selleks sooritavad kõik tantsijad 24. takti lõpuks poolpöörde päripäeva.

III tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka sammuga kahte rinnati olevasse diagonaalviirgu, mis kulgeb vasakpoolsest eesmisest nurgast parempoolsesse tagumisse nurka (joonis 8).

Joonis 8

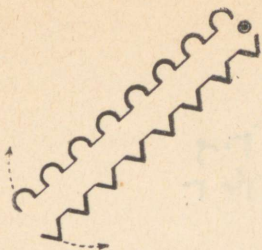
Joonis 9

Taktid 3—4. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad nelja madalhüpaksammuga kahte diagonaalkolooni. Selleks toimub kohtade vahetus nii, et kõik tantsijad on esipoolega vasakpoolse eesmise nurga suunas, tüdruk poisi paremal küljel (joonis 9).

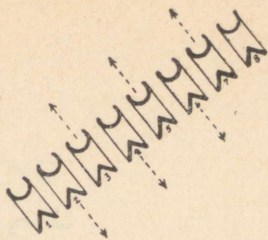
Taktid 5—8. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tüdrukud, käed seelikus, kahe hüpleva polka sammuga ja nelja madalhüpaksammuga vastupäeva ümber poisi. 8. takti lõpuks jõutakse diagonaalviirgu, seljaga pealtvaatajate poole. Poisid sooritavad samal ajal veerandpöörde vastupäeva (jäävad esipoolega pealtvaatajate suunas), astuvad 5. takti I osal vasaku jalaga rõhulise sammu harkseisu ja tõstavad pihkseongus käed eest üles väravaks. 6. takti I osal astutakse rõhuline samm parema jalaga, 7. taktil vasaku ja 8. taktil jälle parema jalaga.

Taktid 9—14. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka, nelja madalhüpak- ja kahe hüpleva polka sammuga viirus edasi, käed kõigil pihkseongus all. Poisid liiguvad vastu-, tüdrukud päripäeva (joonis 10).

Parempoolses tagumises nurgas olevad tantsijad sooritavad samme paigal, vasakpoolse eesmisest nurgas olevad tantsijad liiguvad aga pike-mate sammudega edasi. 14. takti lõpuks moodustatakse kaks rinnati olevat diagonaalviirgu (joonis 11).

Joonis 10

Joonis 11

Taktid 15—16. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad, käed kättes, nelja madalhüpaksammuga päripidisesse sõõri. Selleks jäävad paarid nr. 1 ja 8 paigale, sooritavad vaid veerandpöörde väljapoole. Paaride nr. 2, 4 ja 6 poisid taganevad, tüdrukud sooritavad 16. takti lõpuks veerandpöörde päripäeva. Paarid nr. 3, 5 ja 7 taganevad, kusjuures nii tüdrukud kui ka poisid sooritavad 16. takti lõpuks veerandpöörde päripäeva (joonis 11).

III tuuri B-osa (taktid 17—24)

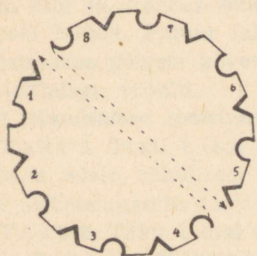
Kordub I tuuri B-osa taktide 17—24 tegevus.

Takt 24. Tantsijad lõpetavad liikumise päripidises sõõris.

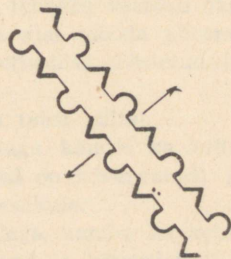
IV tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—8. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka ja nelja madalhüpaksammuga 1.—8. takti kestel kahte diagonaalkolonni (joonis 12). Selleks vabastab paari nr. 4 tüdruk oma parema käe, asetab selle puusale ja liigub juhtantsijana vasakpoolse tagumise nurga suunas diagonaalkolonni. Temale järgnevad paarid nr. 3, 2 ja 1. Samaaegselt vabastab paari nr. 8 tüdruk oma parema käe, asetab selle puusale ja liigub juhtantsijana parempoolse eesmise nurga suunas diagonaalkolonni. Temale järgnevad paarid nr. 7, 6 ja 5.

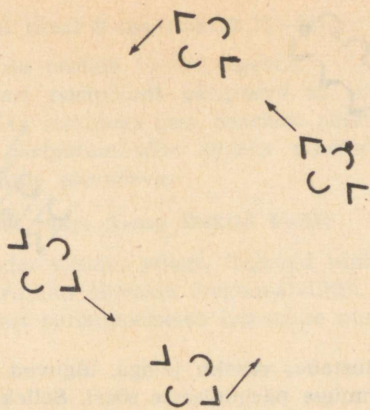
Taktid 9—12. Alustades vasaku jalaga, sooritavad tantsijad veerandpöörde päripäeva. Tekib kaks seljati olevat viirgu, mis liiguvad kahe hüpleva polka ja nelja madalhüpaksammuga viirus otse edasi (joonis 13).

Joonis 12

Joonis 13

Joonis 14

Taktid 13—16. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe hüpleva polka ja nelja madalhüpaksammuga ning moodustavad neli «käru». Selleks võtavad tantsijad järgmise asendi: poisid asuvad kujuteldaval ringjoonel, esipoolega vastupäeva, tüdrukud nende vahel kodarjoonel seljati (joonis 14). Ees olev poiss laskub 16. taktil kükki, tõstab küünarliigesest kõverdatud käed vastu külgi õlajoone kõrgusele. Taga olev poiss tõstab küünarliigesest kõverdatud käed ette õlajoone kõrgusele, peopesadega ettepoole. Tüdrukud sirutavad käed kõrvale, kallutavad veidi ülakeha eesoleva poisi poole, ühendavad käed pihkseongus mõlema poisiga.

IV tuuri B-osa (taktid 17—24)

Taktid 17—24. Alustades vasaku jalaga, liiguvad «kärud» hüpleva polka sammudega esinemispaigalt ära. Esimene poiss («käru ratas») liigub väikeste jooksusammudega, tehes takti vältel neli sammu.

SIIRUVIIRULINE

Uusloominguline eesti segarühmatants lastele

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud Helju Mikkil 1966. a. mais Tartus.

Saatemuusikaks on E. Arro «Tulge tantsima» (ilmus ENSV Kultuuriministeeriumi ja ENSV Rahvaloomingu Maja 1966. a. väljaandes «Mängivad «Pasunapoisid»»).

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{3}{4}$

1. Labajalalõssi samm. Jalad on ummisseisus, põlved lõõgastatud, ülakeha hästi taha hoiatud, pea kuklas. Takti I osal astutakse vasaku jalaga poolpikk rõhksamm ette tallale, kandes seejuures ka keharaskuse vasakule jalale. Takti II osal tuuakse parem jalg vasaku juurde polgseisu ja asetatakse rõhuta päkale. Keharaskus kantakse kohe paremale jalale. Takti III osal viiakse vasak jalg väikese sammu võrra ette ja asetatakse rõhuta tervele tallale koos keharaskuse ülekandmisega samale jalale.

Liikumine on rahulik, ilma üles-alla kiikumiste ja kallutusteta, aga siiski küllalt pikasammuline ja hoogne.

2. Jooksusamm. Taktis tehakse kolm hoogsat jooksusammu. Jalgu ei loobita taha.

3. Jooksusamm hüpaksammuga. Põhisamm sooritatakse kahe taktil vältel. Esimesel taktil liigutakse, alustades vasaku jalaga, edasi kolme hoogsa jooksusammuga (vasak-parem-vasak). Teise taktil I osal tehakse veel üks jooksusamm parema jalaga. Takti II osal astutakse vasaku jalaga väike samm ette ja, kandes sellele ka keharaskuse, tehakse vasakul jalal takti III osal hüpak. Pareml jalg libistatakse samal ajal mööda põrandat ette ja tõstetakse põlvest kõverdatult täisnurkselt ette-üles. Tõstetud jala säär on tugijalaga rööbiti.

4. Kandsamm (poistele). Sooritatakse nelja taktil vältel.

T a k t 1. Takti I osal astutakse vasaku jalaga, kandes ka keharaskuse vasakule jalale, rõhuliselt laia harkseisu (põlved on kõverdatud) ja püsitakse sellises asendis taktil lõpuni. Vaade on vasakule.

T a k t 2. Takti I osal astutakse parema jalaga, kandes ka keharaskuse paremale jalale, rõhksamm laia harkseisu (põlved on kõverdatud) ja püsitakse sellises asendis taktil lõpuni. Vaade on paremale.

Takt 3. Takti I—II osal «koputatakse» vasaku jala kannaga eesvasakul kaks korda vastu põrandat. «Koputav» jalg on seejuures põlvest sirge. Takti III osal tuakse vasak jalg rõhuliselt parema kõrvale ummisaisu.

Takt 4. Kordub 3. takti tegevus («koputamine») parema jalaga eesparemal. Vasak jalg on seejuures põlvest kõverdatud.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{3}{4}$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Lähteasend. Tantsijad seisavad kahes rinnati olevas viirus, poisid mõeldava ringjoone tagaservas esipoolega, tüdrukud mõeldava ringjoone esiservas seljaga pealtvaatajate poole. Tüdrukutel on käed puusal, põistel õlgvõttes (joonis 1).

I tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Poisid, alustades vasaku jalaga, teevad kaks labajalalõssi sammu paigal, pöördudes seejuures sammu alustanud jala suunas. Tüdrukud lähevad kahe labajalalõssi sammuga poiste poole.

Taktid 3—4. Poisid teevad kuus jooksusammu paigal, ähvardavad parema käe nimetissõrmega tüdrukuid kuus korda. Vasak käsi jääb seejuures naabri õlale, pea on kallutatud paremale, vaade on tüdrukutel. Tüdrukud, tehes parema käe nimetissõrmega kuus ähvardavat vibutust poisi suunas, lähevad kuue jooksusammuga päris poiste ette. Pea on seejuures kallutatud paremale. Ähvardused olgu kelmikad ja küllalt suure ulatusega (joonis 1).

Joonis 1

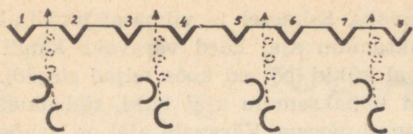

Joonis 2

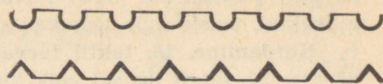
Taktid 5—6. Poisid teevad, alustades vasaku jalaga, kaks labajalalõssi sammu paigal. Käed on õlgvõttes. Tüdrukud aga teevad takti I osal poolpöörde vasakule ja tulevad kahe labajalalõssi sammuga poiste juurest ära.

Taktid 7—8. Poisid teevad kuus jooksusammu paigal, ähvardades seejuures tüdrukuid parema käe nimetissõrmega kuus korda. Vasak käsi jääb naabri õlale. Tüdrukud tulevad kuue jooksusammuga tuuri lähtepunkti tagasi (joonis 2).

Taktid 9—10. Poisid ühendavad käed all ja tulevad kahe labajalalõssi sammuga otse. Tüdrukud võtavad paarikaupa parema käevangu (vasak käsi jääb puusale) ja pöörduvad kahe labajalalõssi sammuga täispöörde päripäeva, liikudes seejuures poistele vastu.

Joonis 3

Joonis 4

Taktid 11—12. Tüdrukud jätkavad samas võttes pöörlemist (teevad kaks täispööret) ja taha liikumist jooksusammudega, läbides seejuures poiste poolt moodustatud väravad (joonis 3). Poisid tulevad kuue jooksusammuga otse, kusjuures 1. ja 2., 3. ja 4., 5. ja 6., 7. ja 8. poiss tõstavad ühendatud käed 11. takti I osal väravaks. Värav püsib 12. takti lõpuni.

Taktid 13—14. Tüdrukud pöörduvad labajalalõssi sammuga paigal terve ringi päripäeva. Poisid, langetades väravad, teevad kaks labajalalõssi sammu paigal.

Taktid 15—16. Tüdrukud pöörduvad kuue jooksusammuga kaks ringi päripäeva, liikudes samal ajal mõeldava ringjoone tagaserva. Poisid tulevad kolme jooksusammuga otse ja, vallandanud käed, teevad kolme jooksusammuga poolpöörde paremale.

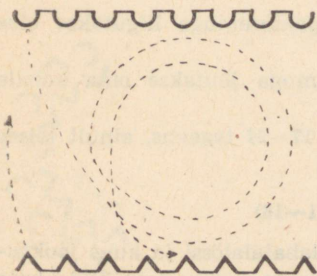
Tuuri A-osa lõpul on tüdrukud mõeldava ringjoone tagaservas viirus, esipoolega pealtvaatajate suunas, poisid mõeldava ringjoone esiservas viirus, seljaga pealtvaatajate poole. Mõlemad viirud ühendavad all käed kättes (joonis 4).

I tuuri B-osa (taktid 17—24 kaks korda)

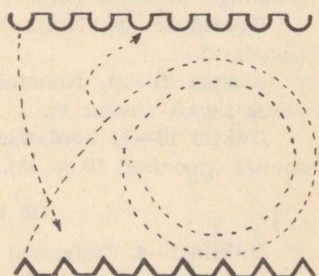
Taktid 17—24 ja 17—24 teist korda. Algab hoogne liikumine jooksu- ja hüpaksammu kombinatsiooniga (joonised 5 ja 6).

- 17. takt — kolm jooksusammu,
- 18. takt — jooksusamm ja hüpaksamm,
- 19. takt — kolm jooksusammu,
- 20. takt — jooksusamm ja hüpaksamm,
- 21.—24. takt — kaksteist jooksusammu.

Mõlemad viirud liiguvad omaette ja, teinud kaks ringi, peavad tuuri lõpul jõudma joonisel 7 näidatud asendisse, s.t. poolringjoonele, mille kumerus on vasakute külgakardinate poole. 18. taktil viivad kõik koos hüpak-

Joonis 5

Joonis 6

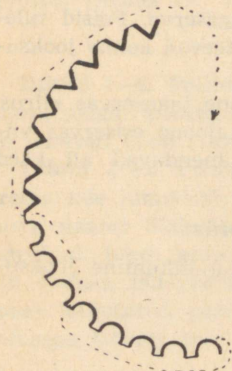
sammuga ka ühendatud käed üles väravaks. Esimesel ja viimasel tantsijal on käsi puusal. 20. taktil viivad hüpaksammu ajal käed väravaks ainult tüdrukud, poisid aga laskuvad samal ajal kükki (põlved koos, seljad sirged).

Kordamine. 18. taktil teevad poisid hüpaksammu ajal küki, tüdrukud värava. 20. taktil teevad kõik hüpaksammul värava. Väravate ajal on vaade üles. Teineteisest möödumisel on tüdrukute viirg keskme poole.

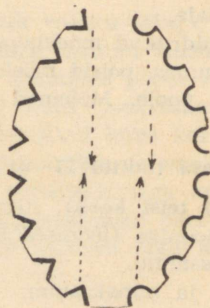
II tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—15. Poisid (käed ühendatud all) teevad paigal põhisammu nr. 4 (rõhk- ja kandsammude kombinatsioon), kusjuures 1. taktil viiakse käed eest üles väravaks, 2. taktil tuuakse eest alla. Sama toimub 5. ja 6., 9. ja 10., 13. ja 14. taktil. Tüdrukud, käed ühendatud all, liiguvad kahe labajalalõssi (taktid 1—2) ja kuue jooksusammuga (taktid 3—4) loogeldes läbi 5. ja 6. tüdruku ning 8. tüdruku ja 1. poisi vahel oleva värava ning siis poiste tagant läbi suurele kaarele (joonis 7).

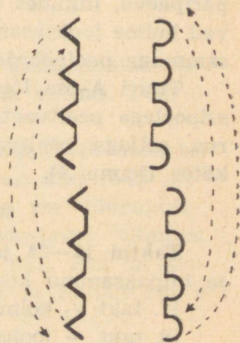
Takt 16. Kolme jooksusammuga moodustatakse sõõr.

Joonis 7

Joonis 8

Joonis 9

II tuuri B-osa (taktid 17—24 kaks korda)

Kogu tuuri vältel teevad hüpaksammu ajal värava kõik tantsijad.

Taktid 17—18. Sõõr jaguneb neljaks. Käed on neljakaupa ühendatud all. Äärmisel tantsijal on vabakäsi puusal. Nelja jooksusammu ja hüpaksammuga jõutakse nelja viirgu (joonis 8).

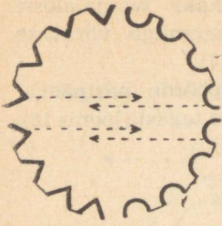
Taktid 19—20. Nelja jooksusammu ja hüpaksammuga liigutakse otse (joonis 8).

Taktid 21—24. Kaheteistkümne jooksusammuga jõutakse oma kohale sõõris tagasi (joonis 9).

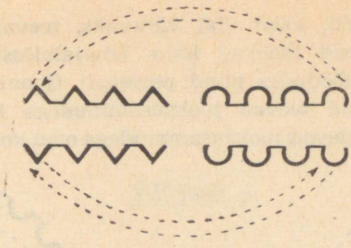
Taktid 17—24 kordamisel. Kordub taktide 17—24 tegevus, ainult teises suunas (joonised 10 ja 11). Tuur lõpeb sõõris.

III tuuri A-osa (taktid 1—16)

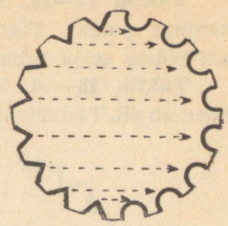
Taktid 1—4. Tüdrukud teevad paigal kaks labajalalõssi ja kuus jooksusammu. Poisid, käsi vallandamata, tulevad samade sammudega tüdrukute juurde. Äärmised poisid teevad seejuures kõik sammud paigal, keskmistel

Joonis 10

Joonis 11

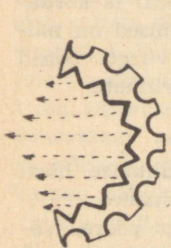
Joonis 12

aga on liikumine ulatuslikum (joonis 12). 4. takti lõpul ollakse joonisel nr. 13 näidatud asendis.

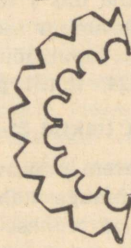
Taktid 5—8. Otsmised paarid teevad paigal kaks labajalalõssi ja kuus jooksusammu, teised aga, käsi vallandamata, liiguvad samade sammudega poistepoolsele kaarele. Poisid lähevad seejuures tagurpidi, tüdrukud otse (joonis 13). 8. takti lõpul ollakse uues tantsujoonises (joonis 14).

Taktid 9—10. Poisid teevad labajalalõssi samme paigal, viies ühendatud käed eest üles väravaks. Tüdrukud lähevad kahe labajalalõssi sammuga väravate alt läbi, möödudes vasakut kätt (joonis 15).

Taktid 11—12. Poisid vallandavad võtte ja, jättes käed üles, teevad paigal kuue jooksusammuga täispöörde vasakule. Tüdrukud tulevad aga kuue jooksusammuga poiste ette tagasi (joonis 16).

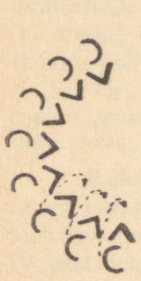
Joonis 13

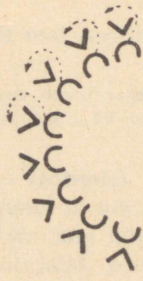
Joonis 14

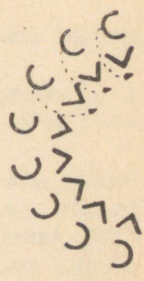
Joonis 15

Joonis 16

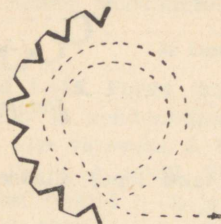
Joonis 17

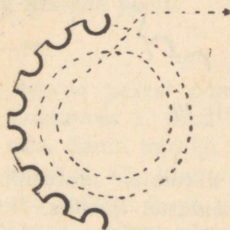
Joonis 18

Taktid 13—14. Poisid, käed ülal väravaks, teevad kaks labajalalõssi sammu paigal. Tüdrukud lähevad kahe labajalalõssi sammuga väravate alt poiste selja taha, möödudes nüüd paremalt (joonis 17).

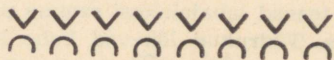
Taktid 15—16. Poisid teevad jooksusammudega täispöörde päripäeva, käed on all. Tüdrukud tulevad jooksusammudega oma kohale tagasi (joonis 18).

Joonis 19

Joonis 20

Joonis 21

III tuuri B-osa (taktid 17—24 kaks korda)

Sammude kombinatsioon sama mis I tuuri B-osas (20. taktil ja kordamisel 18. taktil on poistel hüpaksammu asemel kükk). Liikumised on näidatud joonistel 19, 20, 21. Tuuri lõpul jõutakse ette kahte viirgu, poisid tagumisse, tüdrukud eesmisse. 24. taktil pöörduvad viirud rinnati.

Coda (taktid 25—27)

Taktid 25—27. Võetakse parem-puusavõte eest ja pöördatakse hästi hoogsalt kolme labajalalõssi sammuga kohal kaks ringi päripäeva.

Takt 28. Võte vallandatakse ja tehakse kahe rõhksammuga pööre, jäädes esipoolega pealtvaatajate suunas.

JENKA

Uusloominguline soome tants segarühmale

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud samanimelise populaarse tantsumängu järgi Heino Aassalu 1966. a. juunis Kaberneemes.

Saatemuusikaks on Venda Tammani seatud «Jenka».

Jenkat tuleb tantsida ülemeeliku hooga, reipalt ja tantsust rõõmu tundes.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{4}{4}$

1. Põhisamm. Sooritatakse nelja takti vältel.

Takt 1. Takti eelosal kõverdatakse vasak jalg põlvest. Põlv on suunatud ette-vasakule-küljele, labajalg on parema pahkluu läheduses, kusjuures varbad on suunatud alla. Takti I osal sooritatakse paremal, põlvest lõõgastatud jalal libisev hüpak ette ja vibutatakse-sirutatakse vasak jalg ette-küljele 45° nurga all, kusjuures ka varbad on sirutatud. Vaade on suunatud vasakule. Takti II osal on jällegi hüpak paremal jalal ja vasak jalg tuuakse takti eelosas kirjeldatud asendisse. Takti III osal kordub takti I osa tegevus. Takti IV osal tuuakse vasak jalg parema kõrvale, kantakse keharaskus vasakule jalale ja tõstetakse veidi paremat jalga. Parem jalg on põlvest kõverdatud, põlv suunatud ette-paremale-küljele. Labajalg on vasaku pahkluu läheduses, kusjuures varbad on suunatud alla.

Takt 2. Kordub eelmise takti tegevus, kuid nüüd vibutatakse-sirutatakse paremat jalga ette-küljele 45° nurga all. Takti IV osal tuuakse parem jalg vasaku kõrvale ummisseisu. Vaade on suunatud paremale.

Takt 3. Takti I osal sooritatakse pikk ummishüpe ette, takti III osal ummishüpe tagasipidi.

Takt 4. Takti I, II ja III osal sooritatakse ummishüpe ette liikudes (kokku kolm ummishüpet).

Märkus. Mõningatel juhtudel sooritatakse 4. taktil kolm jooksusammu ja tuuakse jalad ummishüppega kokku takti IV osal. Millal see nii on, näitab vastav viide tantsu kirjelduses.

2. Jooksusammud hüpakuga (poistele). Takti I osal sooritatakse jooksusamm vasaku, takti II osal parema ja takti III osal vasaku jalaga. Viimase jooksusammu ajal hakkab parem jalg hüpaksammuks ette liikuma. Takti IV osal tehakse hüpak vasakul jalal, põlvest kõverdatud parem jalg on tõstetud nii, et säär on tugijalaga rööbiti.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{4}{4}$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Algasend. Tantsijad seisavad ühekaupa kolonnis, tüdrukud oma paarilise ees. Tantsijad on vasaku küljega pealtvaatajate poole (joon. 1).

Joonis 1

Lähteasend. Sirged käed asetatakse enda ees oleva tantsija õlgadele. Juhttüdrukul on käed puusal nii, et puusale toetuvad sõrmeseljad.

I tuuri A-osa (taktid 1—8 kaks korda)

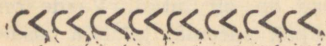
Taktid 1—4. Tantsijad lähevad põhisammuga vasakpoolsete külgakardinate suunas (joonis 1). Liikumine on küllaltki ulatuslik.

Taktid 5—8 ja 1—8 teist korda. Korratakse kolm korda 1.—4. takti tegevust, kusjuures liigutakse endiselt vasakpoolsete külgakardinate suunas.

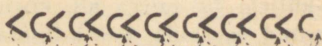
I tuuri B-osa (taktid 9—16)

Taktid 9—11. Sooritatakse põhisammu kolme esimese takti tegevus.

Takt 12. Tantsijad asetavad käed soomepäraselt puusale. Poisid seisavad paigal, tüdrukud jooksevad kolme jooksusammu ja ummishüppega oma paarilise selja taha (joonis 2) (vt. märkust põhisammu kirjelduse juures). Tüdrukud liiguvad vastupäeva.

Joonis 2

Joonis 3

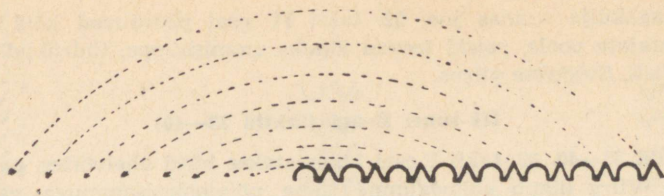
Taktid 13—16. Korratakse 9.—12. takti tegevust, kuid nüüd jooksevad vastupäeva oma paarilise selja taha poisid (joonis 3). 16. takti lõpuks jäävad poisid seljaga pealtvaatajate poole. Ka tüdrukud teevad päkkadel veerandpöörde päripäeva. Nüüd on kõik tantsijad seljaga pealtvaatajate poole. 16. takti IV osal võetakse ahelvõte (parem käsi pealpool).

II tuuri A-osa (taktid 17—24)

Taktid 17—24. Ahelviirg liigub kolmekümne ühe põiajooksusammu ja lõppsammuga pool ringi vastupäeva (joonis 4). Seejuures on juhttüdruk peaaegu paigal (tema on liikumise teljeks), viiru paremal tiival asuv poiss aga peab jooksmata hästi pikkade sammudega. Viiru liikudes tuleb hoida head joondumist. 24. takti IV osal vallandatakse ahelvõte, lõppsammu ajal pöörduvad paarilised rinnati ja ühendavad käed kätes.

II tuuri B-osa (taktid 17—24)

Taktid 17—18. Paarid sooritavad põhisammu kahe esimese takti tegevuse.

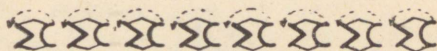

Joonis 4

Takt 19. Takti I osal hüppavad paarilised ummishüppega üksteise poole. Takti III osal hüpatakse paarilisest ummishüppega veidi eemale.

Takt 20. Kolme jooksusammu ja ummishüppega vahetavad paarilised vastupäeva kohad (joonis 5).

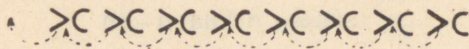
Taktid 21—24. Korratakse eelmise nelja takti tegevust. Tantsijad jõuavad tagasi kohtadele, mis neil olid tuuri alguses.

Joonis 5

III tuuri A-osa (taktid 25—32)

Takt 25. Takti I osal laskuvad tüdrukud paremale põlvele ja viivad käed puusale. Poisid teevad poolpöörde päripäeva ja liiguvad jooksusammude ning hüpakuga (põhisamm nr. 2) pealtvaatajate suunas (joonis 6). Poisid on vasaku küljega pealtvaatajate poole, käed puusal.

Joonis 6

Takt 26. Tüdrukud on endiselt paremal põlvel, poisid aga lähevad jooksusammude ning hüpakuga tagakülje suunas selle tüdruku eest läbi, kes III tuuri algul oli poisi selja taga (joonis 6).

Taktid 27—28. Poisid jätkavad liikumist kahe põhisammuga nr. 2, tantsides algul pealtvaatajate, siis tagakülje suunas. Mõõdutakse veel kahest tüdrukust (joonis 7). Lõpuks on poisid tüdrukutest tagapool, parema küljega tagakülje suunas.

Taktid 29—32. Poisid sooritavad poolpöörde päripäeva ja liiguvad nelja põhisammuga nr. 2 (samal põhimõttel kui käesoleva tuuri taktidel 25—29) oma kohale tagasi (joonis 8). Niisiis liigutakse algul pealtvaatajate, siis

Joonis 7

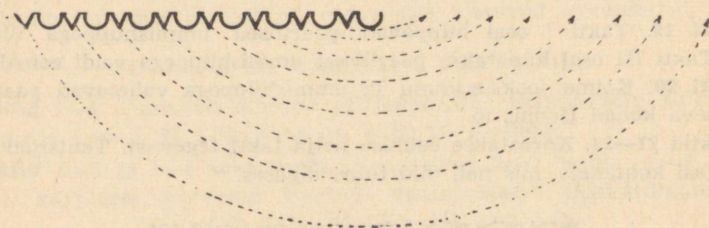

Joonis 8

uuesti tagakülje suunas jne. 32. takti IV osal pöörduvad kõik tantsijad pealtvaatajate poole, poisid teevad lõpuks ummishüppe, tüdrukud aga tõusevad püsti. Seistakse viirus.

III tuuri B-osa (taktid 33—40)

Taktid 33—40. 33. takti I osal ühendatakse käed ahelvõttes, parem käsi pealpool. Viirg liigub kolmekümne kahe pöiajooksusammuga vastupäeva (joonis 9). Seejuures on esinemispaiga keskmes asuv juhttüdruk peaaegu

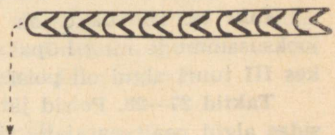
Joonis 9

paigal (tema on liikumise teljeks), viiru vasakul tiival asuv poiss aga peab jooksma hästi pikkade sammudega. Viiru liikudes tuleb hoida head joonustumist. 40. takti IV osal vallandatakse ahelvõte, lõppsammu ajal sooritatakse veerandpööre vastupäeva ja asetatakse käed eesoliija õlgadele. Tantsijad on ühekaupa kolonnis, vasaku küljega pealtvaatajate poole (joonis 10). Juhttüdrukul on käed soomepäraselt puusal.

Sideosa (taktid 41—44)

(Muusikud plaksutavad.)

Taktid 41—44. Viieteistkümne pöiajooksusammu (alustatakse vasaku jalaga) ja ummishüppega liigutakse juhttüdruku järel pealtvaatajate suunas (joonis 10). Ummishüppeks vallandatakse käed tantsuvõttest ja poiss hüppab oma paarilise vasakule küljele (joonis 11). Paarilisega võetakse ristvõte (poisi parem käsi on pealpool).

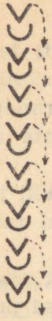

Joonis 10

IV tuuri A-osa (taktid 1—8 kaks korda)

Taktid 1—3. Sooritatakse põhisammu kolme esimese takti tegevus. Vaade on suunatud paarilisele.

Takt 4. Poiss seisab paigal ja tõmbab tüdruku oma vasakule küljele. Tüdruk liigub poisi vasakule küljele kolme jooksusammu ja ummishüppega (joonis 12). Ülakeha kallutatakse paarilisest eemale, vaade on suunatud paarilisele.

Joonis 11

Joonis 12

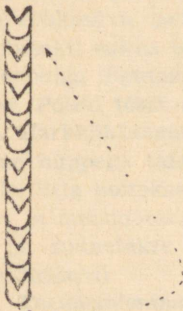
Joonis 13

Takt 5. Kordub eelmise takti tegevus, kuid nüüd seisab tüdruk paigal ja tõmbab poisi oma vasakule küljele (joonis 13).

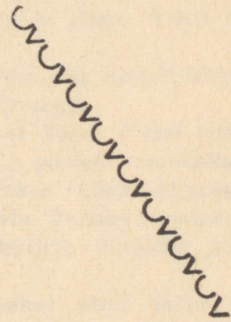
Taktid 6—7. Kordub sama tuuri 4.—5. takti tegevus.

Takt 8. Kordub sama tuuri 4. takti tegevus.

Taktid 1—8 kordamisel. Korratatakse sama tuuri 1.—8. takti tegevust, kuid vastupidises järjekorras, s. t. pärast põhisammu kolme esimese takti tegevust tõmbab poiss tüdruku oma vasakult küljelt paremale, siis tõmbab tüdruk poissi jne. 8 taktil (kordamisel) ei tõmba poiss tüdrukut enam oma paremale küljele, vaid ette. Nii teeb tüdruk poisi ette rinnati jõudes poolpöörde päripäeva, kusjuures tantsuvõtte vallandatakse. Nii ollakse tuuri lõpus jällegi ühekaupa kolonnis, esipoolega pealtvaatajate suunas (joonis 14).

Joonis 14

Joonis 15

IV tuuri B-osa (taktid 9—16)

Taktid 9—16. 9. takti I osal viiakse sirged käed eeslija õlgadele. Juht-tüdrukul on käed puusal. Kolmekümne ühe põiajooksu ja ühe lõppsammuga liigutakse juhttüdruku järel diagonaalkolonnis (joonis 14). Selleks läheb juhttüdruk algul parema eesmise nurga suunas ja hakkab siis sealt liikuma keskjoone poole.

V tuur (taktid 17—22 ja 45—50)

Taktid 17—22 ja 45—46. Kordub I tuuri B-osa 9.—16. takti tegevus. 16. taktil, kui poiss liigub tüdruku selja taha, lõpetab poiss pöörde esipoolega pealtvaatajate poole. Ka tüdruk teeb pöörde, s.o. veerandpöörde vastupäeva, ja nüüd on kõik tantsijad esipoolega pealtvaatajate suunas (joonis 15). Käed on vabalt küljel.

Taktid 47—48. 47. takti I osal laskutakse sirge seljaga täiskükki ja sooritatakse püstplaks rinna kõrgusel. Järgnevalt sooritatakse igal taktiosal veel üks püstplaks (seega kaheksa püstplaksu).

Takt 49. Takti I osal tõusevad tüdrukud püsti ja ühendavad omavahel käed. Takti III osal tõusevad poisid ja ühendavad omavahel käed pealpool tüdrukute käsi (ahelvöte).

Takt 50. Takti I osal tõstavad poisid ühendatud käed väravaks, takti III osal teevad seda tüdrukud.

VOOR

Ukraina rahvatants segarühmale

Tantsu on seadnud ja kirjelduse koostanud Heino Aassalu Ukraina Podolski oblasti rahvatantsude alusel 1966. a. juulis Narva-Jõesuus.

Külatänaval liigub voor. Tants on hoogne ja tormlev, kord keerlevad pealtvaatajate silmade ees «rattad», kord näeme väarikaid «kutsareid», siis kihutavad «troikad» jne.

Soovitav on kanda ukraina rahvarõivaid.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $2/4$

Põhisammude lähteasendiks on ummisseis.

1. Tõnökk. Takti eelosal tõstetakse veidi paremat jalga, kõverdatakse põlvest ja viiakse väikese kaarega eest küljele. Samaaegselt kõverdatakse põlvest ka vasakut jalga. Takti I osal hüpatakse vasakult jalalt paremale ja tõstetakse vasak jalg, mida ühtlasi põlvest kõverdatakse. Põlved on suunatud otse ette. Takti II osal astutakse vasaku jalaga päkalsamm veidi eespool paremat jalga. Parem jalg tõstetakse veidi. Takti III osal tehakse kerge rõhksamm parema jalaga tagapool vasakut jalga. Takti IV osal kordub takti eelosa tegevus vasaku jalaga.

Tõnokiga liigutakse edasi, kusjuures on märgata ka küljelt küljele liikumist. Poisid tõstavad põlvi kõrgemale kui tüdrukud.

2. Harkkükksamm (poistele). Käed on puusal. Takti I osal laskutakse väikese hüppega täiskükki, kusjuures varbad ja põlved suunatakse hästi küljele. Selg hoitakse sirge. Takti III osal tõustakse väikese hüppega täiskükist ja maandutakse laias harkseisus kandadele. Varbad surutakse hästi üles ja suunatakse küljele. Käed viiakse küljele olajoonel kõrgusele (II positsiooni).

3. Taganemissamm. Takti eelosal kõverdatakse pisut jalad põlvest. Takti I osal tehakse paremal jalal libisev hüpak veidi tagasi liikudes, samaaegselt asetatakse põlvest sirge vasak jalg ette kannale. Varbad surutakse tugevasti üles. Takti III osal sooritatakse vasakul jalal libisev hüpak otse tagasi liikudes ja asetatakse parem jalg ette kannale.

4. Ukraina jooksusamm. Takti eelosal kõverdatakse vasak jalg põlvest ja heidetakse-libistatakse parem jalg otse ette. Takti I osal sooritatakse väike hüpe vasaku jalaga ära tõugates ja paremale jalale maandudes (nagu üle kraavi hüpates). Takti II osal tehakse vasaku jalaga väike jooksusamm ette, takti III osal parema jalaga väike jooksusamm ette.

Takti IV osal kordub eelosas kirjeldatud tegevus, kusjuures nüüd viiakse ette vasak jalg.

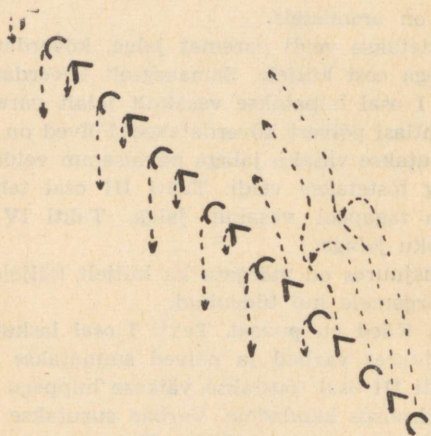
5. Vajuv külgsamm. Takti vältel sooritatakse kaks külgsammu. Takti eelosal tõustakse päkkseisu ja takti I osal astutakse pikk külgsamm parema jalaga paremale. Jalg asetatakse varvastele, vajutakse siis sujuvalt tallale ja kõverdatakse parem jalg põlvest. Takti II osal tuuakse vasak jalg (põlvest kõverdatult) põia keskkohaga parema jala kanna juurde. Mõlemad põlved on hetkeks küljele suunatud, siis sirutatakse jalad põlvest ja tõustakse vasakule päkale. Takti III ja IV osal kordub I ja II osas kirjeldatud tegevus.

TANTSU KIRJELDUS

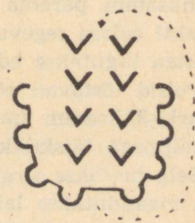
Taktimõõt $2/4$

Osavõtjad. 8 segapaari.

Lähteasend. Sellesse asendisse tullakse vahetult «Jenka» lõppasendist (joonis 1). Asetutakse nii, et tüdrukud moodustavad kaare poistekolonnii ees (joonis 2). Tüdrukud ühendavad käed kõrvalolevate tantsijatega rippseongus. Poistel on käed puusal.

Joonis 1

Joonis 2

I tuur (taktid 1—8 kaks korda)

«Voori» tulek

Taktid 1—8 ja 1—7 teist korda. Tantsijate poolt moodustatud kujund liigub viieteistkümne tönokiga algul pealtvaatajate suunas, siis pool ringi ringjoonel vastupäeva ja tagant-keskelt uuesti pealtvaatajate suunas (joonis 2).

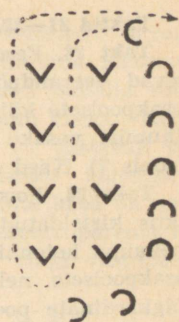
Takt 8 kordamisel. Tantsijate poolt moodustatud «voor» on esipoolega pealtvaatajate suunas: tüdrukud eespool kaarel (kumerusega pealtvaatajate poole), poisid kahekaupa kolonnis. Kergelt üles hüpates ning jalgu põlvest

kõverdades sooritatakse kolm rõhksammu (vasaku, parema ja vasaku jalaga). Takti IV osal on paus. Ka tüdrukud viivad käed puusale, sõrmedega ettepoole (takti I osal).

II tuur (taktid 9—16 kaks korda)

Tüdrukute soolo

Taktid 9—16 ja 9—15 teist korda. Poisid viivad 9. takti I osal sisekäe puusale, tõstavad väliskäe ukrainapäraselt küljele-üles, astuvad välisjalaga sammu oma poolsete külgekardinate suunas ja kõverdavad selle põlvest. Põlvest sirge sisejala asetavad poisid küljele kannale. Varbad surutakse hästi üles. Sellesse asendisse jäävad poisid kuni tuuri lõpuni. Siseõlg on veidi tõstetud ja vaade selle suunas. Tüdrukud viivad käed küljele õlajoone kõrgusele, vasak õlg pööratakse ette (sellega pöörduv ka vasak käsi ette), ülakeha kallutatakse ette. Tüdrukud liiguvad parema jalaga liikumist jätkates viieteistkümne tönokiga paremal asuva juhttüdruku järel. Juhttüdruk liigub algul poistekolonni vahelt läbi, siis ringjoonel päripäeva ja veab lõpuks kõik tüdrukud ühekaupa kolonni (joonis 3).

Joonis 3

Takt 16 teist korda. Tantsijad sooritavad I tuuri lõputaktis kirjeldatud kolmikrõhksammu, kusjuures takti I osal viiakse käed puusale. Tüdrukud pöörduvad viirgu, esipoolega pealtvaatajate suunas.

III tuur (taktid 17—24)

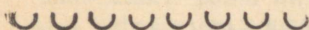
Poiste soolo

Selles tuuris on tempo väärikalt aeglane.

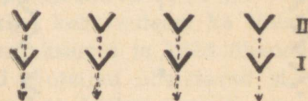
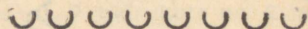
Takt 17. Poisid moodustavad kahe pika kõnnisammuga kaks viirgu (joonis 4). Selleks astuvad teine ja neljas poiss (pealtvaatajate poolt vaadates) ees oleva poisi välisküljele.

Takt 18. Tagumise viiru poisid hüppavad üle eesmise viiru poiste. Selles laskuvad eesmise viiru poisid takti I osal kägarasse, tagumise viiru poisid asetavad käed enda ees seisva poisi turjale, tõukavad ära ja maanduvad takti III osal — nüüd juba eesmise viiruna (joonis 5).

Taktid 19—20. Korratatakse kahe eelneva takti tegevust. Nüüd liigutakse kahe sammuga pealtvaatajate suunas ja üle teise viiru poiste hüppavad esimese viiru poisid (joonis 6). Hüppel tuleb jalad hästi küljele sirutada.

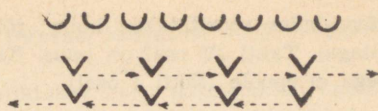
Joonis 4

Joonis 5

Joonis 6

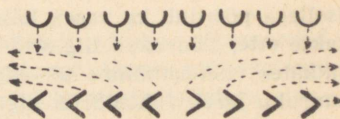
Joonis 7

Taktid 21—22. Seistes kahes viirus, teevad poisid kaks harkkükksammu.

Takt 23. Eesmise viiru poisid kannavad keharaskuse vasakule jalale, teevad veerandpöörde paremale ja lähevad kahe pika kõnnisammuga vasakpoolsete külgakardinate suunas. Tagumise viiru poisid alustavad sama liikumist vasaku jalaga ja lähevad parempoolsete külgakardinate suunas (joonis 7). Käed on puusal.

Takt 24. Poisid kordavad eelmises taktis kirjeldatud tegevust ja jõuavad ühekaupa kolonni, neli poissi esipoolega vasakpoolsete, neli poissi parempoolsete külgakardinate poole (joonis 8).

Selles tuuris seisavad tüdrukud paigal ja pööravad ette kord parema (17. takt), kord vasaku öla (18. takt) jne.

Joonis 8

IV tuur (taktid 25—32 kaks korda)

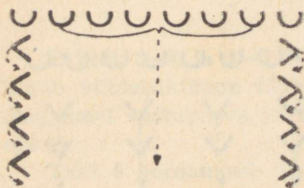
Tüdrukute soolo

Taktid 25—28. Kummalegi lavaküljele viirgu liigub neli poissi (joonis 8) uude asendisse. Seejuures tehakse neli tönokki. Eriti pikkade sammudega peavad minema need poisid, kes eelmises tuuris olid keskjoonel seljati. Poiste käed on puusal. Tüdrukud ühendavad viirus käed ahelvõttes (parem käsi pealpool), liikudes viirus nelja tönokiga pealtvaatajate suunas (joonis 9).

Taktid 29—31. Poisid sooritavad poolpöörde: vasakul asuvad poisid vastu-, paremal asuvad poisid päripäeva (joonis 9). Nad plaksutavad tüdrukute tantsule kaasa, tehes igas taktis kaks ristplaksu (takti I ja III osal). Tüdrukute ahelviirg jätkab kolme tönokiga liikumist pealtvaatajate suunas.

Takt 32. Tantsijad sooritavad kolmikrõhksammu.

Taktid 25—28 kordamisel. Tüdrukute ahelviirg taganeb taganemis-sammudega. Poisid plaksutavad tüdrukute tantsule igas taktis kaks plaksu.

Joonis 9

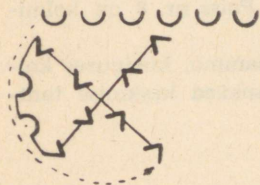
Joonis 10

Taktid 29—32 kordamisel. Tüdrukute ahelviirg jätkab taganemist taganemissammudega. Poisid, käed puusal, tantsivad kolme tönokiga vankrikodarate kujundisse (joonis 10). Viimasel taktil sooritavad kõik kolmikrõhksammu.

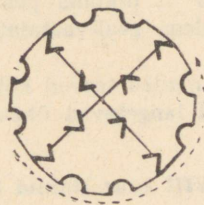
V tuur (taktid 1—8 kaks korda)

«Ratas»

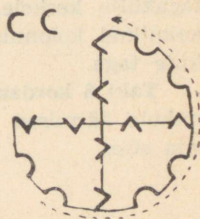
Taktid 1—8 kaks korda. Tantsijad jooksevad kolmekümne kahe ukraina jooksusammuga vastupäeva. Poisid on seejuures neljas tiivikus. Keskele lähemal asuvad poisid asetavad vasaku käe enda ees oleva tantsija vasakule õlale; parem käsi ühendatakse kõrvaloleva poisi vasaku käega. «Kodarate» liikudes ühinevad tüdrukud sõõriks ümber poiste — vastavalt sellele, kuidas poisid liiguvad. Tüdrukud lülituvad «rattasse» kahekaupa. Kaks tüdrukut on kahe kodara vahel (joonis 11). Tüdrukute käed on omavahel ühendatud pihkseongus. «Kodara» välimine poiss asetab parema käe kahe tüdruku ühendatud kätele. «Ratas» liigub kolm ringi vastupäeva (joonis 12).

Joonis 11

Joonis 12

Joonis 13

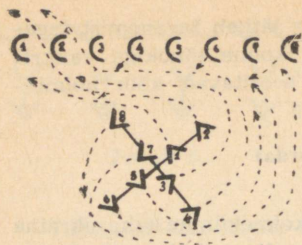
VI tuur (taktid 9—16)

Kolmikute moodustamine

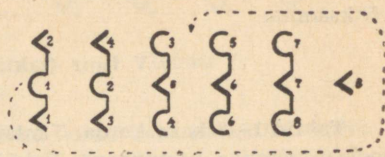
Takt 9. «Ratas» jätkab liikumist ukraina jooksusammudega, kuid need kaks tüdrukut, kes eelmises tuuris esimestena «kodaratega» ühinesid, lähevad tagaküljel ühekaupa kolonni (joonis 13).

Taktid 10—12. Tüdrukutepaaride lahkumine «rattast» jätkub samal kombel. Tantsijad jätkavad liikumist kolme ukraina jooksusammuga. Nii teevad poisid veel ühe ringi vastupäeva.

Taktid 13—16. Tüdrukud on tagaküljel ühekaupa kolonnis ja sooritavad paigal kolm tönokki. Poisid tantsivad kolme ukraina jooksusammuga kolmikutesse: poisid nr. 1 ja 2 lähevad tüdruku nr. 1 juurde, poisid nr. 3 ja 4 tüdruku nr. 2 juurde, poiss nr. 5 jääb tüdrukute nr. 3 ja 4 vahele, poiss nr. 6 tüdrukute nr. 5 ja 6 vahele, poiss nr. 7 tüdrukute nr. 7 ja 8 vahele. Poiss nr. 8 jääb, käed puusal, kõige lõppu (joonised 14 ja 15). Kolmikute moodustamiseks liiguvad viimase tönokiga kolmikutesse ka tüdrukud nr. 4, 6 ja 8. 16. taktil sooritatakse kolmikrõhksamm ja käed ühendatakse kolmikutes järgmiselt: kolmiku äärmised tantsijad ühendavad sisekäed omavahel väravaks, väliskäsi ühendatakse keskmise tantsija oma-poolse käega pihkseongus. Poisil nr. 8 on käed puusal.

Joonis 14

Joonis 15

VII tuur (taktid 1—8 kaks korda)

Kolmikud

Taktid 1—8 ja 1—7 kordamisel. Jätkates liikumist parema jalaga, lähivad kolmikud ja nende kannul poiss nr. 8 viieteistkümne ukraina jooksusammuga hästi suurel ringjoonel vastupäeva. Kui esimene kolmik jõuab tagakülje keskele, hakkab ta liikuma pealtvaatajate suunas. Lõpuks on kolmikud kolonnis, esipoolega pealtvaatajate poole. Poiss nr. 8 on kolmikute taga.

Takt 8 kordamisel. Tantsijad teevad kolmikrõhksammu, kusjuures kolmikute äärmised tantsijad langetavad ühendatud sisekäed keskmise tantsija ette.

VIII tuur (taktid 9—16)

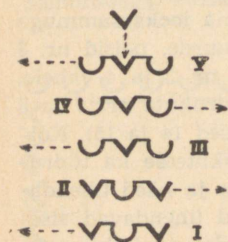
Finaal

Tempo on rahulik.

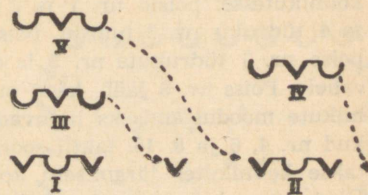
Taktid 9—11. Kolmikud liiguvad kuue vajuva külgsammuga. Esimene kolmik liigub vasakpoolsete külgakardinate, teine parempoolsete külgakardinate suunas jne. (joonis 16). Poiss nr. 8 tantsib nelja tönokiga ette ühte viirgu kahe esimese kolmikuga. Liikumine on pikasammuline.

Takt 12. Tantsijad sooritavad kolmikrõhksammu.

Taktid 13—16. Kordub eelneva nelja takti tegevus, kuid nüüd minnakse viirgu. I ja II kolmik teevad külgsammud peaaegu paigal. Ka poiss nr. 8 sooritab tönokid peaaegu paigal. III kolmik läheb I kolmiku ja poisi nr. 8 vahele, V kolmik poisi nr. 8 ja II kolmiku vahele, IV kolmik II kolmiku

Joonis 16

Joonis 17

paremale küljele (joonis 17). Kolmikrõhksammu ajal on viirg juba moodustatud, tantsuvõtte vallandatakse ja käed ühendatakse rippuvalt pihkseongus.

Märkus. Väljakul tants sellega veel ei lõpe. 16 takti jooksul liigutakse juhtantsija järel ukraina jooksusammuga suurde mustrisse. Laval tantsides võib lasta tantsijaid 16 takti jooksul liikuda äraspidisel ringjoonel päripäeva ja siis nad lavalt välja vedada.

SOOVIDE VALSS

Uusloominguline eesti tants segarühmale

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud Niina ja Alfred Raadik 1966. a. mais-juunis Tallinnas.

Eino Tambergi muusika. Urve Buschmanni sõnad.

Tants on mõeldud keskkooliõpilastele (abiturientidele), kuid seda võivad tantsida kõik segarühmade tantsijad.

Kõlab viimne koolikell. Abituriendid pöörduvad mõtteis tagasi läbi-
käidud koolipäevadele ja tantsivad veel viimast korda oma klassikaaslaste-
sõpradega. Tants on iseloomult lüüriline ja nooruslik. Põhisamme ja kogu
tantsulist liikumist tuleb täita kergelt, sujuvalt, väljendusrikkalt. Tantsu
võib esitada ka kooli vormiriietuses.

*Refr. Avan päevale peod,
ootan homset kui imet.
Kuid mind eilsega seob
tunne, mil pole nime.
Las meid nüüd kaasa viib, veel
kaasa las viib
koolipäevade rõõm —
keerelgu samas me teel,
keerelgu samas veel
viimne kord tantsusõõr.*

*Pidage, sõbrad, las vaatan kord tagasi
tänavanurgalt, kus paistab me kool.
Hoiame kätest nüüd kinni veel kõvasti,
jätame kõigi ja kõigega hüvasti
tänavanurgal, kus paistab me kool.*

Refr. Avan päevale peod...

*Kool avas homsesse pärani värava,
täna ent süda on nukker ja hell...
Olgu me teed ikka puhtad ja avarad,
tulgu nüüd päevad kõik rõõmudest säravad,
sõprade jaoks olgu süda meil hell.*

Refr. Avan päevale peod...

*Hoidkem siis tugevad sõprusesidemed,
jagagem üheskoos mure ja rõõm,*

jäägu me silmisse noorusesädemed,
tuksugu ühises rütmis me südamed —
kergem siis mure ja suurem on rõõm.

Refr. Avan päevale peod...

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{3}{4}$

Vana voortantsu põhisamm, valsi põhisamm. Põhiliikumise kirjeldust vt. U. Toomi raamatus «Eesti rahvatantsud».

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{3}{4}$

Osavõtjad. Vaba arv segapaare. (Käesolev kirjeldus on koostatud kaheksale segapaarile.)

Algasend. Paarilised on kodarjoneel kõrvuti.

Lähteasend. Paarilised asuvad päripidisel ringjoneel, tüdruk poisist paremal. Käed ühendatakse all pihkseongus, moodustatakse sõõr.

I tuuri A-osa (taktid 1—31)

Taktid 1—2. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kahe voortantsusammuga päripäeva.

Takt 3. Tantsijad sooritavad ühe voortantsusammu ringi keskme poole, viies ühendatud käed alt ette-üles.

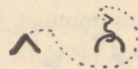
Takt 4. Tantsijad taganevad ühe voortantsusammuga endisele ringjoneele, ühendatud käed jäävad sirgelt ette õlajoone kõrgusele.

Taktid 5—7. Tüdruk viib käed seelikusse ja, alustades vasaku jalaga, liigub kolme voortantsusammuga ümber oma paarilise ühe ringi vastupäeva. Poiss seisab tegevusetult paigal, käed sirutatud ette-kõrvale, peopesadega ülespoole.

Taktid 8—9. Tantsijad ühendavad käed all pihkseongus ja, alustades parema jalaga, liigub sõõr kahe voortantsusammuga vastupäeva.

Taktid 10—11. Korratatakse taktide 3—4 tegevust.

Taktid 12—14. Poiss viib käed seljale. Sooritades 12. takti I osal pöörde päripäeva ja alustades parema jalaga, liigub poiss kolme voortantsusammuga ümber oma paarilise kolmveerand ringi vastupäeva (joonis 1). Liikumise lõpetab poiss kodarjoneel, esipoolega vastupäeva.

Joonis 1

Tüdruk sirutab käed ette-kõrvale, peopesadega ülespoole ja, alustades parema jalaga, sooritab paigal kolm valsisammu. 14. taktil sooritab tüdruk veerandpöörde päripäeva.

Taktid 15—16. Paarilised võtavad eest ristvõtte ja, alustades sisejalaga, liiguvad kahe voortantsusammuga ringjoneel vastupäeva.

Takt 17. Tantsijad vabastavad vasakud käed. Ühendatud paremate

kätega annab poiss tüdrukule hoo täispöördeks vastupäeva, sooritades ise paigal ühe valsisammu. Paremad käed on pöörde ajal sangvõttes.

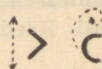
Taktid 18—21. Tantsijad võtavad valsisvõtte ja, alustades välisjalaga, tantsivad nelja valsisammuga pöörelles päripäeva mööda ringjoont vastu-päeva edasi.

Takt 22. Tantsijad vabastavad sisekäed ja tõstavad ühendatud välis-käed üles. Tüdruk sooritab ühe valsisammuga ühendatud käte all täis-pöörde päripäeva, kuna poiss samaaegselt sooritab ühe valsisammuga pool-pöörde vastupäeva. Liikumise lõppedes on tantsijad ringjoonel, esipoolega ringi keskme poole, tüdruk poisist paremal. Käed ühendatakse all pihk-seongus.

Taktid 23—24. Alustades parema jalaga, liigub sõõr vastupäeva, soori-tades kaks voortantsusammu.

Taktid 25—26. Korratakse taktide 3—4 tegevust, ainult et neljandal taktil tuuakse käed taha.

Taktid 27—28. Tüdruk vabastab oma parema käe ja viib seelikusse, poiss aga asetab vasaku käe seljale. Paarilised pöörduvad rinnati ja liigu-vad (tüdruk alustab parema, poiss vasaku jalaga) ühe voortantsusammuga mööda kodarjoont ringi keskme suunas. Samaaegselt sooritab tüdruk ühendatud käte all täispöörde päri-päeva (joonis 2). Järgneval taktil (takt 28), alustades vastupidiste jalgadega, taganetakse mööda kodarjoont ühe voortantsusammuga. Ühendatud käed pendelda-takse taha.

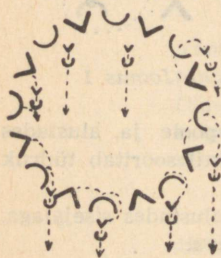
Joonis 2

Taktid 29—30. Korratakse taktide 27—28 tegevust.

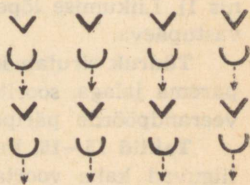
Takt 31. Alustades parema jalaga, astuvad tüdrukud takti I osal sammu, sooritades pöörde päripäeva. Need tüdrukud, kes on juba esi-poollega pealtvaatajate poole, astuvad sammu otse. Käed asetavad tüdrukud puusale. Takti II osal toovad tüdrukud vasaku jala parema kõrvale ja kõik on esipoolega pealtvaatajate suunas. Poisid astuvad takti I osal vasaku jalaga sammu nii, et jõuavad oma paarilise selja taha. Takti II osal toovad poisid parema jala vasaku kõrvale ja asetavad käed tüdruku vöökohale (joonis 3).

I tuuri B-osa (taktid 32—51)

Taktid 32—33. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kahe voo-rtantsusammuga pealtvaatajate suunas (joonis 4).

Joonis 3

Joonis 4

Taktid 34—35. Säilitades endise tantsuvõtte, sooritavad tantsijad ühe valsisammu vasakule (vaade on üle vasaku õla taha, ülakeha kallutatud vasakule) ja teise valsisammu paremale (vaade üle parema õla, ülakeha kallutus paremale).

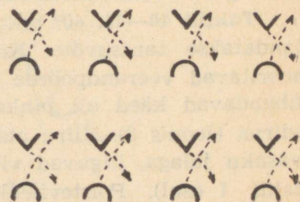
Taktid 36—37. Kordub taktide 32—33 tegevus.

Taktid 38—39. Kordub taktide 34—35 tegevus.

Taktid 40—43. Tüdrukud sooritavad poolpöörde päripäeva ja, ühendades paarilisega käed kates, sooritavad kõik tantsijad nelja voortantsusammuga ühe ringi päripäeva. Liikumist alustati vasaku jalaga.

Taktid 44—47. Olles endises tantsuvõttes, sooritatakse nelja voortantsusammuga üks ring vastupäeva.

Taktid 48—49. Tüdruk vabastab oma vasaku käe ja viib seelikusse, poiss aga asetab parema käe puusale. Teised käed jäävad ühendatuks. Kahe voortantsusammuga tõmbab tüdruk poisid enda eest ringjoonele, sooritades ise voortantsusamme peaaegu paigal. Selleks et liikuda tüdruku kõrvale ringjoonele, peab poiss sooritama enne liikumise algust veerandpöörde vastupäeva. Jõudnud ringjoonele (49. takt), sooritab poiss poolpöörde päripäeva (joonis 5).

Joonis 5

Taktid 50—51. Järgnevalt tõmbab poiss tüdruku päripäeva enda eest läbi kahe voortantsusammuga, sooritades ise voortantsusamme paigal. Tüdruk liigub poisist paremale, sooritades 51. taktil poolpöörde päripäeva. Liikumine lõpetatakse ringjoonel (kõik on esipoolega ringi keskme poole). Käed ühendatakse all pihkseongus.

II tuuri A-osa (taktid 1—31)

Taktid 1—30. Kordub I tuuri A-osa taktide 1—30 tegevus.

Takt 31. Ühe voortantsusammuga astuvad tantsijad nii, et jäädakse kodarjoneel paarikaupa kõrvuti (tüdruk on poisist paremal). Kõik tantsijad on esipoolega vastupäeva. Sisekäed ühendatakse poolpüstvõttes ja väliskäed asetatakse puusale.

II tuuri B-osa (taktid 32—51)

Taktid 32—35. Alustades välisjalaga, liiguvad tantsijad nelja voortantsusammuga diagonaaljoonele (joonis 6). Järgnevalt sooritab paar nr. 1 veerandpöörde vastupäeva ja liigub lava eesmise parempoolse nurga suunas. Paar nr. 8 sooritab veerandpöörde vastupäeva ja liigub paari nr. 1 selja taha. Paar nr. 4 liigub kaarega paari nr. 8 selja taha. Paar nr. 5 liigub diagonaaljoonel lava vasakpoolse tagumise nurga suunas ja sooritab pöörde päripäeva nii, et jääb paari nr. 4 selja taha. Paar nr. 2 liigub paari nr. 5 selja taha. Paar nr. 7 sooritab veerandpöörde vastupäeva ja liigub kaarega paari nr. 2 selja taha. Paar nr. 3 liigub kaarega paari nr. 7 selja taha. Paar nr. 6 sooritab pöörde vastupäeva ja liigub kaarega paari nr. 3 selja taha (joonis 7).

Taktid 36—37. Paarid nr. 1, 4, 2 ja 3 sooritavad kaks valsisammu paigal, viivad 36. takti I osal ühendatud käed üles väravaks ja tõstavad väliskäed kõrvale õlajoone kõrgusele. Paarid nr. 8, 5, 7 ja 6, olles endises tantsuvõttes, liiguvad kahe valsisammuga väravate alt läbi.

Taktid 38—39. Korratakse taktide 36—37 tegevust, kuid väravaid moodustavad paarid nr. 8, 5, 7 ja 6. Väravate alt liiguvad läbi paarid nr. 1, 4, 2 ja 3.

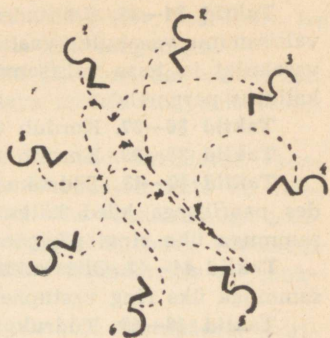
Taktid 40—43. 40. takti I osal vallandatakse tantsuvõte. Kõik tantsijad sooritavad veerandpöörde päripäeva ja ühendavad käed all pihkseongus, tüdrukud esimeses viirus, poisid teises viirus (joonis 8). Viiru otsmistel tantsijatel on vabakäsi puusal. Alustades vasaku jalaga, liiguvad viirud nelja kõnnisammuga edasi (kõnnisamm on takti I osal). Poisteviirul tõusevad ühendatud käed üles ja 43. takti I osal viivad poisid ühendatud käed üle tüdrukute peade, moodustades ahelviiru.

Takt 44. Kõik tantsijad sooritavad ühe valsisammu vasakule, andes tugeva kehakallutuse vasakule ja viies ka vaate vasakule.

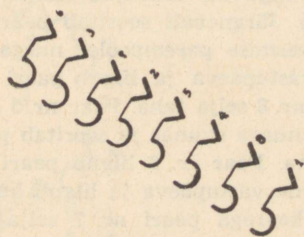
Takt 45. Sooritatakse valsisamm paremale koos tugeva kehakallutuse ja vaatega paremale.

Taktid 46—47. Kordub taktide 44—45 tegevus.

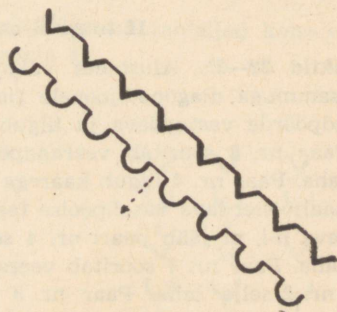
Taktid 48—51. Tantsijad vabastavad vasakud käed. Tüdruk viib vasaku käe seelikusse, poiss asetab vasaku käe puusale. Kordub I tuuri A-osa taktide 48—51 tegevus (joonis 9), s. t. 48.—49. taktil tõmbab tüdruk poissi, 50.—51. taktil aga poiss tüdrukut. Liikumine lõpetatakse ühises suures sõõris.

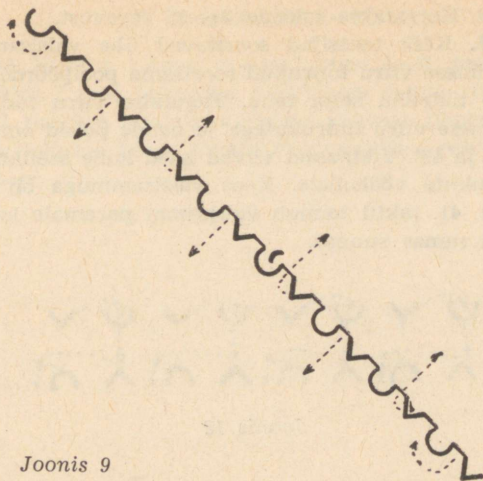
Joonis 6

Joonis 7

Joonis 8

Joonis 9

III tuuri A-osa (taktid 1—31)

Taktid 1—30. Kordub I tuuri A-osa taktide 1—30 tegevus.

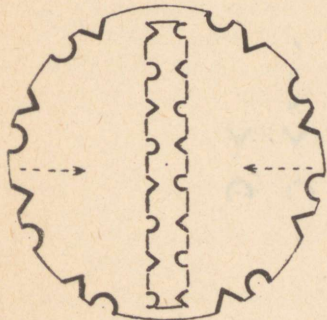
Takt 31. Tantsijad moodustavad ühe voortantsusammuga sõõri. Käed ühendatakse all pihkseongus.

III tuuri B-osa (taktid 32—51)

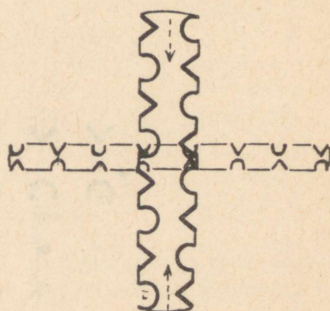
Taktid 32—33. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kahe voortantsusammuga kokku (joonis 10). 32. takti lõpuks on tantsijad kahes rinnati asuvas viirus, külgedega pealtvaatajate poole.

Taktid 34—35. Võtet vallandamata tehakse 34. taktil üks valsisamm külgsuunas vasakule, kallutades ka ülakeha vasakule. 35. taktil tehakse üks valsisamm paremale, ülakeha kallutatakse paremale.

Taktid 36—37. Viirgude keskel olevad tantsijad taganevad kahe voortantsusammuga. Viirgude otstel olevad tantsijad liiguvad otse ringi keskme suunas. 37. takti lõpuks on jällegi kaks viirgu (joonis 11), üks seljaga, teine esipolega pealtvaatajate poole.

Joonis 10

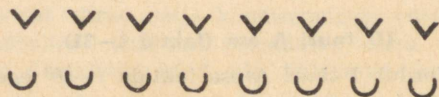
Joonis 11

Taktid 38—39. Korratakse taktide 34—35 tegevust.

Taktid 40—41. Kõik tantsijad sooritavad ühe valsisammu vasakule. Selleks peavad esimese viiru tüdrukud sooritama poolpöörde paremale. Poissid liiguvad oma tüdruku selja taha. Tagumise viiru tüdrukud liiguvad ühele joonele esimese viiru tüdrukutega ja nende poisid oma tüdruku selja taha (joonised 12 ja 13). Tüdrukud viivad käed kohe seelikusse, poisid asetavad käed tüdrukute vöökohale. Koos valsisammuga on tugev ülakeha painutus vasakule. 41. taktil toimub valsisamm paremale koos tugeva ülakeha painutusega samas suunas.

Joonis 12

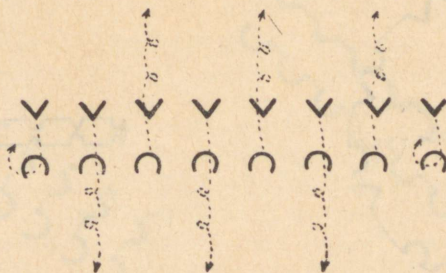
Joonis 13

Taktid 42—43. 42. taktil tõstavad poisid tüdrukud üles, millele tüdrukud aitavad kerge hüppega kaasa. Tõste ajal on tüdrukud hästi sirutatud, jalad koos. 43. taktil lasevad poisid tüdrukud sujuvalt alla enda ette.

Taktid 44—45. Tantsijad sooritavad endises tantsuvõttes ühe valsisammu vasakule, teise paremale.

Taktid 46—47. Kordub taktide 42—43 tegevus.

Taktid 48—51. Paarilised pöörduvad rinnati. Tüdruku käed jäävad seelikusse, poiss asetab käed tüdruku vöökohale. Pööreldeks päripäeva, liigutakse nelja valsisammuga ringjoonele (joonis 14). Liikumine lõpetatakse ühises suures sõõris.

Joonis 14

IV tuur (taktid 1—31)

Taktid 1—30. Kordub I tuuri A-osa taktide 1—30 tegevus.

Takt 31. Takti I osal astutakse välisjalaga samm ringi keskme poole ja takti II osal tuuakse sisejalg välisjala kõrvale (lõppsamm). Koos jala juurdetoomisega tehakse kerge kummardus paarilise poole ja käed viiakse alla pihkseongusse.

LÄÄNE-GÖTA POLKA

Rootsi rahvatants

Tantsu kirjeldus on kohandatud massesinemiseks koolinoorte 1967. a. vabariiklikul rahvakunstiõhtul ja seega erineb ajakirjas «Repertuaari Kunstilise Isetegevuse Ringidele» 1960. a. nr. 11 kirjeldusest.

Tantsu kirjelduse koostas Ullo Toomi 1966. a. juulis Tallinnas.

PÖHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{3}{4}$. Tempo keskmine

1. Lääne-göta samm. Takti eellöögil tõstetakse vasak jalg veidi etteüles.

Takti I osal hüpatakse parema jalaga väikese sammu võrra ette. Vasaku jalaga tehakse hüppe ajal väike sirutus ette-üles ja tõmmatakse jalg tagasi parema jala kõrvale. Maandutakse parema jala päkal ja vasaku jala varvastel. Keharaskus jääb mõlemale jalale. Takti II osal hüpatakse paremalt jalalt tõugates väikese sammu võrra ette vasakule jalale. Maandumisel vajutakse vasakust põlvest alla. Hüppe ajal painutatakse ülakeha ette ja tõstetakse parem jalg põlvest kõverdatult taha-üles. Takti III osal astutakse parema jalaga päkalsamm ette vasakust jalast mööda. Keharaskus kantakse paremale jalale. Ülakeha sirutatakse. Vasak jalg tuuakse parema jala kõrvale ja viiakse sealt pideva liikumisega ette.

Järgmisel taktil korratakse sama tegevust.

2. Dalsamm. Takti I osal astutakse vasaku jala päkal väike samm ette. Keharaskus kantakse vasakule jalale. Parem jalg jääb sirutatult taha varvasseisu. Takti II osal vajutakse vasaku jala põlvest alla. Parem jalg libistatakse päkal mööda põrandat vasaku jala ette. Takti III osal sirutatakse vasak jalg põlvest, tõustakse varvasseisu ja tehakse vasakul jalal pehme paigalhüpak. Samal ajal sooritatakse parema jalaga luiskheide vasakule ette-üles.

Järgmist takti (dalsammu) alustatakse parema jalaga.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{3}{4}$. Tempo keskmine

Osavõtjad. 8 segapaari.

Algasend. Tantsijad asuvad kahes küljega pealtvaatajate poole olevas viirus, kummaski 4 paari (viirgude vahe umbes neli sammu). Tüdruk on poisil paremal küljel (joonis 1).

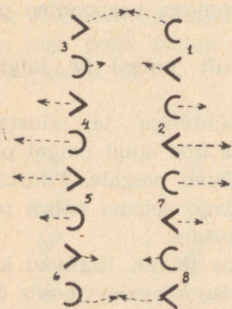
Lähteasend. Eelmängu kestel lähenevad viirgude otsmised tantsijad üksteisele kõnnisammudega. Viirgude keskmised tantsijad taganevad (joonis 1). Tantsijad paiknevad korrapärasele ringjoonele. Käed ühendatakse üksteisega all pihkseongus. Moodustatakse päripidine sõõr.

I tuur. (taktid 1—8 kaks korda ja 9—16 üks kord)

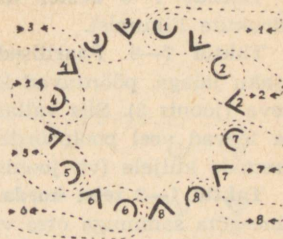
Taktid 1—8. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kaheksa lääne-göta sammuga päripäeva. Kaheksanda takti III osal tehakse ummisjalu rõhulise hüppega paigal pool pööret paremale. Käsi seejuures ei vallandata.

Taktid 1—6 teist korda. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kuue lääne-göta sammuga vastupäeva.

Taktid 7—8 teist korda. Paarilised vallandavad väliskäed (sisekäed jäävad ühendatuks) ja liiguvad kahe lääne-göta sammuga nelja viirgu — poisid äärmistesse, tüdrukud keskmistesse. Poiss liigub veidi pikemate sammudega ja läheb tüdruku eest läbi (joonis 2). Viirgudes jäävad paarilised ja paarid kohakuti (joonis 3).

Joonis 1

Joonis 2

Taktid 9—10. Paarilised ühendavad teineteisega käed pihkseongus umbes puusajoone kõrgusel. Sooritatakse kaks dalsammu paigal. Esimest alustatakse vasaku jalaga ja samm astutakse vasakule, teist parema jalaga ja samm astutakse paremale.

Taktid 11—12. Pöörates veidi vasakule ja alustades vasaku jalaga, pöörduvad paarid kahe lääne-göta sammuga paigal ühe ringi päripäeva.

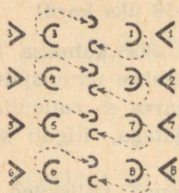
Taktid 13—16. Korratatakse taktide 9—12 tegevust.

Tuuri lõppedes vallandatakse võte ja asetatakse käed puusale. Ranne on sirge, kergelt kõverdatud sõrmed suunatud taha.

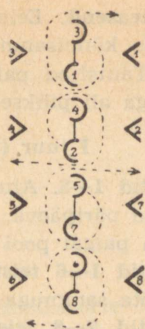
II tuur (taktid 1—8 kaks korda ja 9—16 kaks korda)

Taktid 1—2. Tüdrukud, alustades vasaku jalaga, teevad esimese takti I osal pool pööret paremale ja liiguvad kahe lääne-göta sammuga viirgude vahekohta üksteise kõrvale (joonis 3).

Taktid 3—4. Kohates vastutulevat teise viiru tüdruku, ühendatakse temaga parem käsi pihkseongus poolpüstvõttes ja pöörduakse kahe lääne-göta sammuga paigal üks ring päripäeva (joonis 4). Pärast pöördumist vallandatakse võte ja parem käsi asetatakse puusale.

Joonis 3

Joonis 4

Taktid 5—6. Tüdruk liigub kahe lääne-göta sammuga vastasviiru poisi kõrvale (tema paremale küljele).

Taktide 1—6 kestel seisavad poisid tegevusetult paigal ja jälgivad tüdrukute liikumist.

Taktid 7—8. Paarilised võtavad parem-poolsüldvõtte ja, alustades vasaku jalaga, pöörduvad kahe lääne-göta sammuga ühe ringi paigal päripäeva (joonis 5). Siis vallandatakse võtte. Poisid jäävad paigale. Tüdrukud aga teevad veel poolpöörde paremale ja jäävad viirgu seisma võõra poisi paremale küljele (vt. joonis 1). Käed asetatakse puusale.

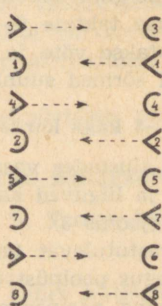
Taktid 1—2 teist korda. Poisid, alustades vasaku jalaga, liiguvad kahe lääne-göta sammuga otse viirgude vahekohta üksteise kõrvale (joonis 6).

Taktid 3—4 teist korda. Kohates vastutulevat teise viiru poissi, ühendatakse temaga parem käsi pihkseongus poolpüstvõttes ja pöördatakse kahe lääne-göta sammuga üks ring paigal päripäeva (joonis 7). Pärast pöördumist vallandatakse võtte ja parem käsi asetatakse puusale.

Taktid 5—6 teist korda. Poisid liiguvad kahe lääne-göta sammuga oma paarilise juurde vastasviirgu (joonis 7).

Joonis 5

Joonis 6

Joonis 7

Taktide 1—6 kestel seisavad tüdrukud tegevusetult paigal ja jälgivad poiste liikumist. Käed on puusale.

Taktid 7—8 teist korda. Paarilised võtavad parem-poolsüldvõtte ja, alustades vasaku jalaga, pöörduvad kahe lääne-gõta sammuga pool ringi paigal päripäeva. Siis vallandab poiss vasaku, tüdruk parema käe. Poisid jäävad paigale, tüdrukud aga teevad poolpöörde paremale.

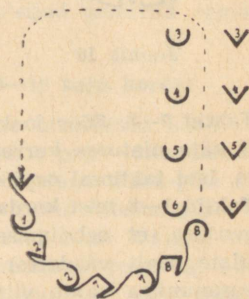
Osa lõppedes on tantsijad kahes viirus, kusjuures viirud on rinnati (nagu tantsu algasendis, ainult kohad on vahetatud). Pealtvaatajate poolt vaadates vasaku viiru tantsijad ühendavad üksteisega käed all pihkseongus, otsmised tantsijad asetavad vaba käe puusale. Parema viiru paarilised ühendavad teineteisega sisekäed pihkseongus olajoonel kõrgusel. Väliskäed asetatakse puusale.

Taktid 9—10. Esimene viirg pöördub ühekaupa kolonni, esipoolega pealtvaatajate poole, ja, alustades vasaku jalaga, liigub juhttüdruku järel kahe lääne-gõta sammuga kaares teise viiru suunas (joonis 8).

Teise viiru paarilised moodustavad sisekätest värava ja pöörduvad kahe dalsammuga kahekaupa kolonni, esipoolega pealtvaatajate poole. Selleks teeb poiss paigal pöörde vasakule, kuna tüdruk liigub kaares vasakule (joonis 8).

Joonis 8

Joonis 9

Taktid 11—16 esimest ja taktid 9—14 teist korda. Esimene viirg jätkab kaheteistkümne lääne-gõta sammuga liikumist ja läbib juhtantsija järel II viiru väravad. Jõudnud taha, teeb juhtantsija pöörde vasakule ja, jõudnud viiru endisele kohale, tuleb sealt otse pealtvaatajate suunas (joonis 9).

II viiru tantsijad sooritavad niikaua dalsamme paigal, kuni I viiru viimane paar on läbinud paarilistevahelise värava. Siis taganeb iga paar dalsammudega üksikult viirgu tagasi ja kõik II viiru tantsijad sooritavad kuni 14. takti lõpuni dalsamme paigal.

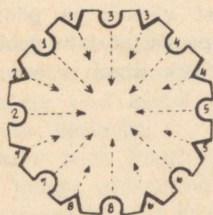
Taktid 15—16 teist korda. Tantsijad moodustavad kahe takti kestel (I viirg kahe lääne-gõta sammuga, II viirg kahe dalsammuga) suure päripidise sõõri (ligikaudu nii nagu joonisel 1). Selleks liiguvad viirgude otsmised tantsijad viirgude vahekoha poole (välja arvatud I viiru viimased

tantsijad, kes jäävad kohe viirgude vahekohta ja teevad kaks viimast sammu paigal). Viirgude keskel olevad tantsijad taganevad.

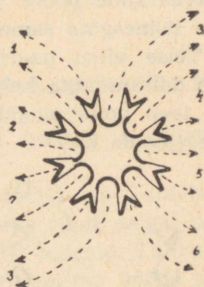
Sõõri moodustamiseks ühendavad viirgude otsmised tantsijad omavahel vabakäe all pihkseongus.

III tuur (taktid 1—8 kaks korda)

Taktid 1—6. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kuue dalsammuga ringi keskme poole (joonis 10). Tüdrukud liiguvad veidi pikema, poisid lühema sammuga. Selliselt liikudes jõuavad tüdrukud poistest ette. Nii saadakse kuuenda dalsammu lõppedes kahekordne siksakiline ring. Tüdrukud asuvad sise-, poisid välisringjoonel. Tüdrukud on peaaegu külitsi, käed kõverdatud õlajoonel kõrgusele. Poisid asuvad tüdrukute vahekohtadel nende selja taga. Poiste käed on sirutatult ees (joonis 11).

Joonis 10

Joonis 11

Taktid 7—8. Sõõr jookseb kuue sammuga tagaspidi (väljapoole) ühendatud käte ulatuses korrapärasele ringjoonele. Jooksu alustatakse vasaku jalaga. Igal taktiosal on üks jooksusamm. Viimane samm on lõppsamm.

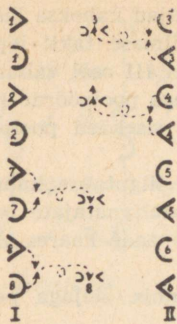
Taktid 1—8 teist korda. Korratakse III tuuri A-osa tegevust, kuid selle erinevusega, et eelviimase takti (takt 7) alguses pooldub sõõr (pealtvaatajate poolt vaadates) eest ja tagant ning tantsijad taganevad kuue jooksusammuga kahte viirgu (tantsu algasendisse, joonis 11). Algasendis vallandatakse käed ja asetatakse puusale.

IV tuur (taktid 9—16)

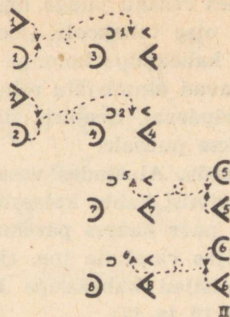
Taktid 9—12. Pealtvaatajate poolt vaadates I viiru esimese kahe paari ja II viiru tagumise kahe paari paarilised pöörduvad rinnati ja võtavad sulgvõtte. Pöörates väliskülgi väljapoole ja alustades vasaku jalaga, pööreldakse nelja lääne-göta sammuga päripäeva, I viiru paarid üks ja veerand ringi, II viiru paarid üks ja kolmveerand ringi. Pöörlemisega liigutakse viirgude vahekohta. Seal jäädakse seisma, paarilised rinnati, poiss vasaku küljega, tüdruk parema küljega pealtvaatajate poole (joonis 12). Tantsuvõtte vallandatakse ja paarilised ühendavad teineteisega käed all pihkseongus.

Teised tantsijad seisavad samal ajal tegevusetult paigal.

Taktid 13—16. I viiru tagapool oleva kahe paari ja II viiru pealt-

Joonis 12

Joonis 13

Joonis 14

vaatajate pool oleva kahe paari paarilised pöörduvad rinnati ja võtavad sulgvõtte. Pöörates väliskülgi väljapoole ja alustades vasaku jalaga, pööreldakse nelja lääne-göta sammuga päripäeva: I viiru paarid üks ja veerand ringi, II viiru paarid üks ja kolmveerand ringi. Pöörlemisega liigutakse viirgude vahekohta, seal olevate paaride vahele (joonis 13). Siis jäädakse seisma, paarilised rinnati (joonis 13). Tantsuvõtte vallandatakse ja paarilised ühendavad käed teineteisega all pihkseongus.

Varem viirgude vahekohta pöörelnud tantsijad seisavad samal ajal tegevusetult paigal.

V tuur (taktid 1—8 kaks korda ja 9—16 kaks korda)

Taktid 1—8. Esimese takti I osal tõstetakse ühendatud käed korranga üles. Moodustatakse «tunnel». Pealtvaatajatepoolne paar vallandab tantsuvõtte ja asetab käed puusale. Alustades vasaku jalaga lääne-göta sammu, pöörduv paari nr. 8 poiss «tunnelisse» ja liigub 8 takti kestel piki «tunnelit» taha (joonis 14). «Tunnelisse» minnes ja seal edasi liikudes hoitakse ülakeha ette painutatult. Teisel taktil läheb «tunnelisse» paari nr. 8 tüdruk. Kolmanda takti alguses vallandab tantsuvõtte paar nr. 6 ja asetab käed puusale. Samal taktil läheb «tunnelisse» paari nr. 6 poiss, neljandal taktil paari nr. 6 tüdruk jne. Järgnevad paarid lähevad «tunnelisse» järgemööda iga takti I osal. Iga tantsija alustab lääne-göta sammu vasaku jalaga ja «tunnelis» liigutakse lääne-göta sammudega pidevalt tahapoole. Need tantsijad, kes on «väravateks» ja ootavad oma järjekorda, seisavad tegevusetult paigal.

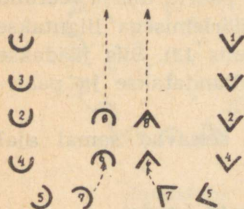
Viimase takti lõppedes peab paari nr. 8 poiss jõudma «tunnelist» välja ja pöörab paremale, tüdruk vasakule (joonis 14).

Taktid 1—8 teist korda. Paari nr. 8 poiss liigub 8 lääne-göta sammuga päripäeva kaares ette (pealtvaatajate poole) viirgude vahekohta, kus kohtub oma paarilisega. Paari nr. 8 tüdruk liigub kaares ette vastupäeva (joonis 14). Neile järgnevad teised tantsijad. Iga ees kohtuv paar ühendab omavahel sisemised käed poolpüstvõttes. Tüdruk jääb poisi vasakule küljele.

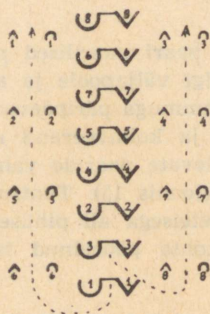
Taktid 9—16. Alustades vasaku jalaga, liiguvad tantsijad kaheksa lääne-göta sammuga paariviisi otse tahapoolle (joonis 15). Viimase takti lõpuks peavad tantsijad jõudma kahekaupa kolonni. Sama takti III osal vallandatakse käed ja kõik sooritavad ummisjalu rõhulise hüppega poolpöörde (poisid vastu-, tüdrukud päripäeva). Seejärel ühendatakse sisekäed poolpüstvõttes. Väliskäed asetatakse puusale.

Taktid 9—16 teist korda. Alustades vasaku jalaga, liigutakse kaheksa lääne-göta sammuga paariviisi kahte kolonni, seljaga pealtvaatajate poole. Selleks pöörduv esimene paar kaares paremale, kolmas paar kaares vasakule, teine paremale, neljas vasakule jne. (joonis 16).

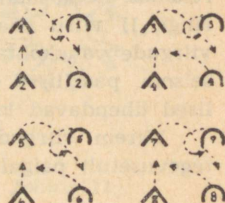
Osa lõppedes on tantsijad kahekaupa kahes kolonnis, seljaga pealtvaatajate poole (joonised 16 ja 17).

Joonis 15

Joonis 16

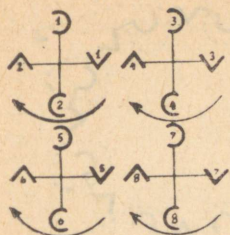
Joonis 17

VI tuur (taktid 1—8 kaks korda)

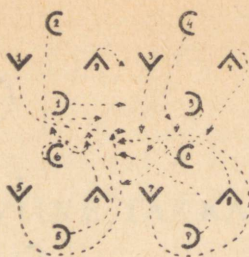
Taktid 1—8. Alustades vasaku jalaga, moodustavad tantsijad esimese lääne-göta sammuga neli kahest paarist koosnevat parema käe risti, kus poisid on esipoolega ja seljaga, tüdrukud aga küljega pealtvaatajate poole. Ristis jääb tüdruk oma paarilise selja taha (joonised 17 ja 18). Iga risti kaks poissi ühendavad oma väljasirutatud paremad käed põialseongus (parema käe põidlad asetatakse kõverdatult teineteise taha, ülejäänud sõrmedega võetakse teise poisi käerandme ümbert kinni). Tüdruk võtab parema käega oma paarilise käsivarre ümbert kinni. Väliskäed asetatakse puusale.

Ristid liiguvad kaheksa lääne-göta sammuga kaks ringi paigal päripäeva. Viimase takti III osal vallandatakse käed, lüüakse ees rinna kohal ristplaks ja tehakse ummisjalu rõhulise hüppega paigal pool pöoret vasakule. Seejärel moodustatakse vasakute käte rist.

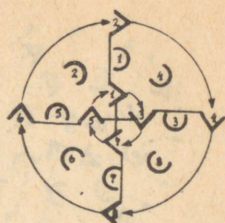
Taktid 1—6 teist korda. Ristid liiguvad kuue lääne-göta sammuga poolteist ringi paigal vastupäeva. Seejärel vallandatakse rist ja asetatakse käed puusale.

Joonis 18

Joonis 19

Joonis 20

Taktid 7—8 teist korda. Poisid moodustavad kahe lääne-göta sammuga suure parema käe risti (plussmärgi). Paarituurvilised poisid liiguvad tantsukoha keskme suunas. Jõudes keskele, moodustavad nad parema käe randmevõttega risti (sirutatud parema käega võetakse enda järel oleva poi si parema käe randme ümbert kinni). Vasakud käed sirutatakse õlajoone kõrgusel kõrvale. Paarisarvilised poisid liiguvad samal ajal paarituurviliste kõrvale nii, et seni väikeses ristis koos olnud poisid moodustavad nüüd suure risti ühe haru (joonis 19). Kõrvuti olevad poisid ühendavad sisekäed sirutatult õlajoone kõrgusel pihkseongus. Risti iga haru väline poiss asetab vasaku käe puusale.

Samal ajal kui poisid liiguvad suurde risti, lähevad tüdrukud kahe lääne-göta sammuga ringjoonele: paarituurvilised tüdrukud oma paarilise vasakule küljele, paarisarvilised nende selja taha võrdsete vahedega ringjoonele, esipoolega päripäeva (joonised 19 ja 20). Tüdrukud laskuvad paremale põlvele.

VII tuur (taktid 9—16 kaks korda)

Taktid 9—16. Alustades vasaku jalaga, liigub poiste rist kaheksa lääne-göta sammuga umbes ühe ringi päripäeva. Viimase takti III osal vallandavad poisid käed, löövad ristplaksu ja sooritavad ummisjalu rõhulise hüppega pool pöoret vasakule. Seejärel moodustatakse vasakute käte rist.

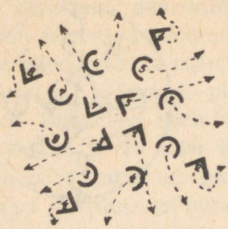
Tüdrukud on paigal (paremal põlvel) ja löövad iga takti I ja III osal ees rinna kohal ristplaksu. Viimase takti III osa plaksu ajal tõusevad nad poolkükki, teevad poolpöörde paremale ja laskuvad siis vasakule põlvele.

Taktid 9—14 teist korda. Alustades vasaku jalaga, liigub poiste rist kuue lääne-göta sammuga umbes kolmveerand ringi vastupäeva.

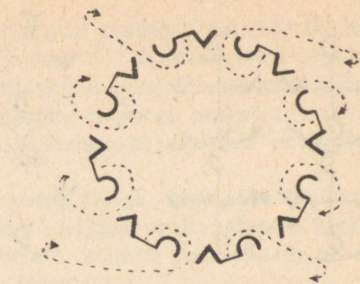
Tüdrukud on samal ajal paigal vasakul põlvel ja löövad iga takti I ja III osal ees rinna kohal ristplaksu.

Taktid 15—16 teist korda. Poisid vallandavad võtte. Tüdrukud tõusevad püsti. Tantsijad liiguvad kahe lääne-göta sammuga tagaspidi suurele ringjoonele (joonis 21). Tüdruk jääb poi si paremale küljele.

Osa lõppedes moodustatakse suur päripidine sõõr. Käed ühendatakse all pihkseongus.

Joonis 21

Joonis 22

VIII tuur (taktid 1—8 kaks korda)

Taktid 1—8. Alustades vasaku jalaga, liigub sõõr kaheksa lääne-göta sammuga mööda ringjoont päripäeva. Viimase takti III osal sooritatakse ummisjalu rõhulise hüppega paigal pool pööret paremale. Käsi ei vallandata.

Taktid 1—6 teist korda. Sõõr liigub kuue lääne-göta sammuga vastupäeva.

Taktid 7—8 teist korda. Paarilised vallandavad väliskäed (sisemised jäävad ühendatuks) ja liiguvad paremale pöördudes kahe lääne-göta sammuga tantsukoha külgedele kahte viirgu (joonis 22).

Sellega tants lõpetatakse.

VIIRE TAKKA

Uusloominguline eesti tants tütarlaste rühmale

Tantsu on loonud ja kirjelduse koostanud Kai Leete 1966. a. aprillis Võrus.

Saatemuusikaks on eesti rahvalaul «Viire takka».

Tantsu loomisel on aluseks võetud laulu tekst. Tantsida tuleb elamuslikult, suursuguselt, kiirustamata, läbimõeldult — nagu see oli omane meie esiemadele. Tants on oma põhiliikumiselt lihtne, kuid täitmise maneer nõuab seevastu head kehakooli — nagu paljude uusloominguliste rahvatantsude puhul, kus vorm on etnograafiline, esitusmaneer aga kaasaegne. Tantsu saateks kasutatagu meeskoori või meesansamblit. Taktimõõt on vahelduv, seetõttu tuleb tantsijail hoolikalt seda jälgida. Tantsu esitamisel oleks stiilsem pikem rahvarõivas.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{2}{8}$ ja $\frac{3}{8}$

1. Kõnnisamm sooritatakse nelja takti vältel.

Takt 1. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Alustatakse parema jalaga ja astutakse igal taktiosal sirutatud põiaga varvastelsamm ette ning kantakse siis keharaskus kogu tallale. Kokku sooritatakse kaks sammu.

Takt 2. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Alustatakse parema jalaga ja astutakse igal taktiosal sirutatud põiaga varvastelsamm ette ning kantakse siis keharaskus kogu tallale. Kokku sooritatakse kolm sammu.

Taktid 3—4. Korratakse 1.—2. takti tegevust. Seda põhisammu sooritatakse mõnikord ka ainult varvastel, täistallale laskumata. (Jälgida tantsukirjeldust.)

2. Kombineeritud samm nr. 1. Sooritatakse kahe takti vältel.

Takt 1. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Takti I osal astutakse parema jalaga varvastelsamm ette. Takti II osal tehakse samasugune samm vasaku jalaga paremast mööda.

Takt 2. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Takti I osal astutakse parema jalaga varvastelsamm ette ja kohe seejärel vasaku jalaga samasugune samm paremast jalast mööda. Takti II osal astutakse varvastelsamm parema jalaga vasakust mööda. Takti III osal astutakse vasaku jalaga samasugune samm paremast mööda. Selle sammuga liigutakse ka taganedes. (Jälgida tantsukirjeldust.)

3. **Kombineeritud samm nr. 2.** Sooritatakse kahe takti vältel.

T a k t 1. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Tegevus sama mis kombineeritud sammu nr. 1 esimesel taktil.

T a k t 2. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Alustades parema jalaga, sooritatakse varvastel viis kiiret jooksusammu. Kuues samm on lõppsamm. Tantsu kirjelduses esineb lõppsamm kohati ka teisiti. Jooksusammudel ei tohi ülakehast rappuda.

4. **Kiikumine.** Sooritatakse kahe takti vältel.

T a k t 1. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Takti I osal laskutakse põlvist ja astutakse parema jalaga samm taha-küljele. Takti II osal sirutatakse sujuvalt, vasak jalg on sirutatult varvasastakus.

T a k t 2. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Takti I osal laskutakse põlvist ja kantakse keharaskus vasakule jalale. Takti II osal alustatakse sirutumist. Takti III osal sirutatakse täielikult. Selle sammuga kiigutakse ka ette. Viimasel juhul astutakse samm ette 1. taktil ja 2. taktil kiigutakse taha.

5. **Sõudmine pöördega.** Sooritatakse nelja takti vältel.

T a k t 1. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Takti I osal astutakse parema jalaga (sirutatud põiaga) samm ette-paremale, sirged, rööbiti hoitud käed (peopesad allapoole) viiakse sujuvalt ette-paremale, rinna kõrgusele. Vaade on suunatud kätele ja ülakeha kallutatakse ette-paremale. Takti II osal sirutatakse sujuvalt. Keharaskus kantakse paremale jalale, vasak jalg on sirutatult taga varbal. Ülakeha, vaade ja käed on endiselt.

T a k t 2. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Takti I osal laskutakse sujuvalt põlvist, käed viiakse kerge randmelainetusega rööbiti alla, ülakeha sirutub. Keharaskus kantakse vasakule jalale. Takti II osal tõstetakse sirutatud parem jalg veidi maast ette-üles, ülakeha kallutatakse taha-vasakule. Peapööre on samas suunas, käed viiakse taha-alla, peopesad tahapoole. Takti III osal tõstetakse sujuvalt vasakul jalal varvasseisu, sama jalg tõstetakse võimalikult kõrgele, ülakeha ja peapööre (vaade) on endises suunas.

T a k t 3. Taktimõõt $\frac{2}{8}$. Takti I osal tõmmatakse kahe käega seelik kiiresti laiali ja astutakse parema jalaga varvastelsamm taha, pöördudes seejuures pool ringi paremale. Takti II osal astutakse vasaku jalaga samasugune samm parema kõrvale, tehes ühtlasi poolpöörde paremale. Seega tehakse takti vältel täispöörde päripäeva.

T a k t 4. Taktimõõt $\frac{3}{8}$. Takti I osal astutakse parema jalaga pikk varvastelsamm taha ja kohe tuuakse vasak jalg parema kõrvale. Takti II osal laskutakse sujuvalt ummisjalu poolkükki (taldadele), pea langetatakse sügavale rinnale ja rindkere painutatakse ette. Takti III osal püsitakse samas asendis. Selle põhisammu 3. ja 4. taktil kirjeldatud tegevusega liigutakse ka ette. Sel juhul astutakse 3. taktil parema jalaga pikk varvastelsamm ette (täispöördega paremale) ja 4. taktil astutakse parema jalaga ette.

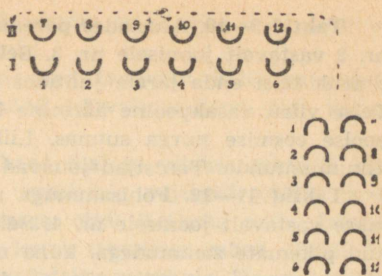
TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{2}{8}$ ja $\frac{3}{8}$

Osavõtjad. 12 tüdrukut.

Alg- ja lähteasend. Tantsijad seisavad parempoolsete külgkardinate juures paarikaupa kolonnis, seljaga pealtvaatajate poole. (Võib seista ka

pealtvaatajatele nähtamatult külgkardinate vahel.) Käed hoitakse diafragma kõrgusel sõrmkonksseongus, pea on veidi langetatud (nagu «Targa rehealuses»). Alustades parema jalaga, tulevad tantsijad põhisammuga nr. 1 lähteasendisse. 7. taktil tehakse veerand pööret vasakule, jäädes kahte viirgu (joonis 1). Tagumise viiru tantsijad laskuvad 8. taktil täiskükki, eesmise viiru tantsijad langetavad I taktiosal pea rinnale ja III osal tõstavad pea püsti.

Joonis 1

I tuuri A-osa (taktid 1—16)

Takt 1. Esimese viiru tüdrukud laskuvad sujuvalt täiskükki, langetavad pea rinnale nii, et tanude põhi on pealtvaatajatele näha. Samaaegselt viiakse käed alla-kõrvale ning ühendatakse sirged käed kõrvaltantsijatega pihkseongus pöranda läheduses. Teise viiru tüdrukud ühendavad kükkasendist sujuvalt varvasseisu tõustes käed rippseongus ning viivad need sujuvalt eest läbi üles väravaks. Vaade on suunatud kätele. Ka otsmised tüdrukud tõstavad käe.

Takt 2. Esimese viiru tüdrukud on kükkasendis. Teise viiru tantsijad astuvad takti I osal parema jalaga sammu ette (veidi paremale hoidudes). Takti II osal astuvad nad vasaku jalaga esimese viiru ühendatud kätest üle. Takti III osal tehakse parema jalaga lõppsamm, käed on ülal (joonis 2). Enda ees olevast tantsijast mõõdatakse paremalt.

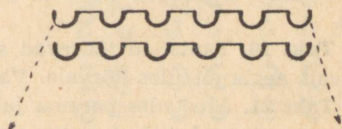
Takt 3. Teise viiru (nüüd eesmise) tantsijad laskuvad sujuvalt täiskükki, viivad sirged käed väravatest eest alla ja langetavad pea rinnale. Esimese viiru (nüüd tagumise) tüdrukud tõusevad sujuvalt varvasseisu, viivad ühendatud sirged käed eest üles väravateks (koos peatõstega). Vaade on suunatud kätele.

Takt 4. Korratakse 2. takti tegevust. Üle käte astub tahajäänud viirg. Enda ees olevast tantsijast mõõdatakse vasakult.

Taktid 5—8. Korratakse taktide 1—4 tegevust. Vaheldumisi üle käte astumised sooritatakse otse liikudes. Ainult 8. takti viimasel osal tõuseb II viirg üles (käed jäävad rippseongusse) ja I viirg langetab käed rippseongusse. Viirgude otsmistel tüdrukutel on vabakäsi rippseisus.

Joonis 2

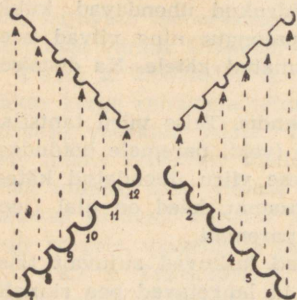
Joonis 3

Taktid 9—10. Alustades parema jalaga, liiguvad tantsijad põhisammuga nr. 2 vastavalt joonisele nr. 3. Selleks liigub I viiru parempoolne äärmine tüdruk teisi enda järele juhtides lava parempoolse eesmise nurga suunas. Teise viiru vasakpoolne äärmine tüdruk juhib oma viiru tantsijad vasakpoolse eesmise nurga suunas. Liikumist alustades pöörduetakse esipoollega liikumissuunda. Tantsijad jõuavad nurgahaarade-kujulisse tantsujoonisesse.

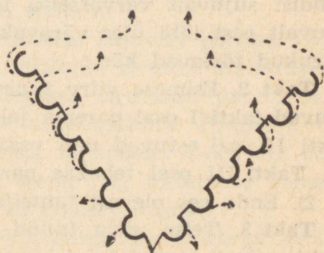
Taktid 11—12. Põhisammuga nr. 3 (kombineeritud samm nr. 2) liigutakse vastavalt joonisele nr. 4. Selleks taganevad viirgude äärmised tüdrukud pikemate sammudega, kuna nurga tipus olevad tüdrukud sooritavad liikumise peaaegu paigal (joonis 4).

Taktid 13—14. Tüdrukud nr. 1 ja nr. 12 ühendavad teineteise pool olevad käed rippseongus ja viivad need liikumise vältel sujuvalt püstloodis üles. Kolmnurkse joonisena liigutakse põhisammuga nr. 2 pealtvaatajate suunas.

Taktid 15—16. Sooritatakse põhisamm nr. 4 (kiikumine), kusjuures parempoolne diagonaalviirg astub 15. takti I osal vasaku jalaga sammu parempoolse tagumise nurga suunas. Kiikumine sooritatakse esiteks tagakülje poole ja 16. taktil esikülje keskme suunas.

Joonis 4

Joonis 5

I tuuri B-osa (taktid 17—32)

Takt 17—18. Tantsijad vallandavad käed, jättes need küljele rippseisu ja, alustades parema jalaga, liigutakse põhisammuga nr. 2 avarale äraspidisele ringjoonele (joonis 5). 18. takti III osal laskutakse sirge seljaga sujuvalt ummisjalu täiskükki, pea langetatakse rinnale ja käed jäetakse kõrvale-alla põranda lähedusse, peopesad enda poole.

Takt 19. Tantsijad tõstavad kükkasendis olles pea ja pööravad peopesad ette.

Takt 20. Tantsijad tõusevad sujuvalt varvasseisu ja viivad sirged käed kõrvalt aeglaselt üles-kõrvale. Vaade on suunatud kätele.

Takt 21. Alustades parema jalaga, sooritatakse, käed ülal, kahe varvas-telsammuga pool pöret paremale (päripidine ring).

Takt 22. Alustades parema jalaga, käed ülal, pööreldakse kiirete sam-

mudega paigal kaks ringi päripäeva (põhisammu nr. 3 teise takti tegevus pööreldes). Pöörlemise lõpus ei ole laskumist.

Takt 23. Alustades parema jalaga, liiguvad tantsijad kahe varvastel-sammuga ringi keskme suunas (kuni käed kõrvaltantsijaga ülal kokku puutuvad).

Takt 24. Takti I osal ühendatakse käed ülal ja viiakse takti II osal sirgelt eest alla. Samaaegselt laskutakse ummisjalu sujuvalt põlvist koos pea langetamise ning ülakeha painutamisega ette. Hetkeks vallandatakse käed, tõmmatakse seelik laiali nii, et see katab tantsijate vahed. Takti III osal sirutatakse varvasseisu, ülakeha painutatakse vasakule. Ka pea pööratakse vasakule.

Taktid 25—32. Alustades parema jalaga, liigub sõõr põhisammuga nr. 2 üks ja veerand ringi päripäeva.

I tuuri C-osa (taktid 33—40)

Taktid 33—34. Paarituurvuline tüdruk pöördub paremale, jäädes paarisarvulise tüdrukuga ringjoonel rinnati. Tantsijad võtavad paarikaupa parem-sangvõtte, vasak käsi on seelikus. Alustades parema jalaga, sooritavad paarid põhisammuga nr. 2 täispöörde päripäeva. Ülakeha on painutatud vasakule ja vaade suunatud teineteisele.

Taktid 35—36. Paarilised on ringjoonel rinnati ja sooritavad kiikumise (35. taktil ette, 36. taktil taha). Ühendatud käed langetatakse viimasel taktil paariliste vahele (sirutatult) olajoonel kõrgusele, ülakeha kallutatakse taha-vasakule ning takti III osal tõustakse vasakul jalal varvasseisu. Parem jalg tõstetakse sirutatult üles-ette, umbes 45° nurga all.

Taktid 37—38. Korratatakse taktide 33—34 tegevust, kuid nüüd liigutatakse kahte viirgu (joonis 6).

Taktid 39—40. Korratatakse taktide 35—36 tegevust (joonis 6). 40. taktil lõppedes pööratakse kõige lähemat teed kahte viirgu, esipoolega pealtvaatajate poole (joonis 7). Käed langetatakse küljele rippseisu.

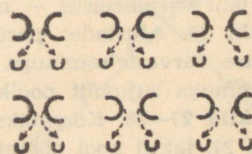
II tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—4. Sooritatakse «sõudmine» pöördega (põhisamm nr. 5) taha liikudes.

Taktid 5—8. Sooritatakse «sõudmine» pöördega. Ainult nüüd vahetavad (taktidel 7—8) viirud kohad (joonis 8).

Joonis 6

Joonis 7

Taktid 9—12. Korratakse taktide 1—4 tegevust. Taktidel 11—12 moodustatakse ühine viirg. Selleks liigub II viirg veidi taha ja I viirg ette (joonis 9).

Joonis 8

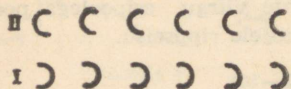

Joonis 9

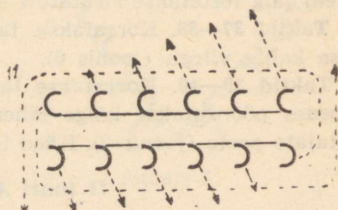
Taktid 13—16. Korratakse taktide 1—4 tegevust. Kuid taktidel 15—16 liigutakse sama tuuri algasendisse ning 16. taktil lõpetatakse laskumine, esipoolega vastupäeva (joonis 10).

II tuuri B-osa (taktid 17—32)

Taktid 17—24. Parem käsi on seelikus, vasak viiakse takti vältel (takt 17) kõrvvalt kõrge kaarega eestantsija vasakule õlale. Ülakeha painutatakse peapöördega paremale. Kolonnide juhtantsija vasak käsi on vabalt küljel rippseisus. Alustades parema jalaga, liigutakse põhisammuga nr. 2 kolmveerand ringi vastupäeva (joonis 11). Kolonnid hoitakse pöördekohtadel sirged. Kui aga ruum ei võimalda, siis moodustavad kolonnid kaarekesed.

Joonis 10

Joonis 11

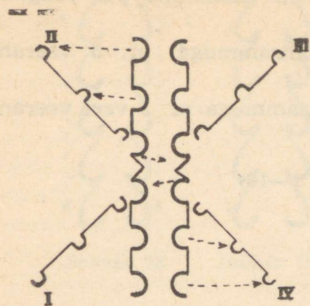
Takt 25. Alustades parema jalaga, astuvad tantsijad takti I osal varvastelsammuga kolmveerandpöörde paremale (kolonnid jäävad lava külgedel, esipoolega teineteise poole, kahte viirgu). Samaaegselt langetatakse vasak käsi alla-kõrvale, parem viiakse seelikuga hetkeks enda ette keha lähedusse ja kohe seejärel lüüakse seelik jälle laiali. Takti II osal seistakse ummisjalu varvasseisus — nagu vaadataks kaugusse.

Takt 26. Alustades parema jalaga, käed seelikus, pööreldakse paigal viie kiire varvastelsammuga üks ring päripäeva. Takti III osal laskutakse lõppsamuga sujuvalt poolkükki ja pea langetatakse rinnale.

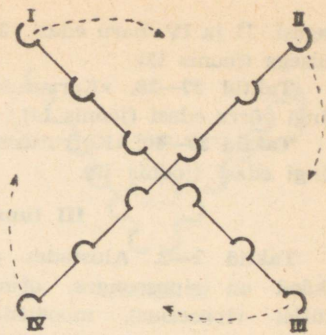
Taktid 27—28. Korratakse taktide 25—26 tegevust, ainult nüüd sooritatakse 27. taktil pool pöoret päripäeva. Viirud jäävad seljati.

Taktid 29—30. Korratakse taktide 27—28 tegevust. Viirud on rinnati.

Takt 31. Viirud ühendavad käed rippseongus, äärmistel tüdrukutel on

Joonis 12

Joonis 13

vabakäsi seelikus, ja sooritatakse kiikumine (põhisamm nr. 4) paremale. Takti lõppedes on vasak jalg varbal, vaade suunatud paremale.

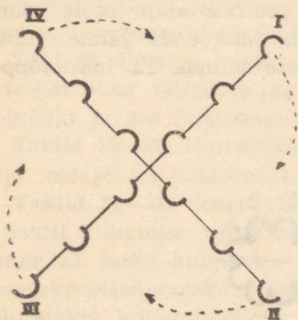
Takt 32. Sooritatakse kiikumine vasakule. Vaade on vasakule, parem jalg sirutatult varbal.

II tuuri C-osa (taktid 33—40)

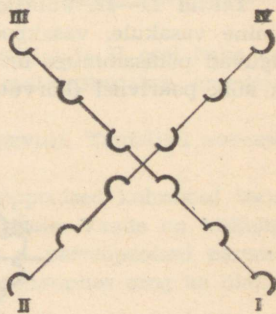
Takt 33. Alustades parema jalaga, liiguvad kummagi viiru kaks keskmist tüdrukut põhisammu nr. 3 esimese takti tegevusega vastasviiru suunas ning viivad omavahel ühendatud käed ette, ühendades need vastasviiru samade tüdrukutega tereseongus. Viirgude otsmistel tüdrukutel on käed seelikus. Alustades parema jalaga, taganevad nad sama põhisammuga lava nurkade suunas, viies ühendatud käed olajoonel kõrgusel laiali (joonis 12).

Takt 34. Liikumine jätkub põhisammu nr. 3 teise takti tegevusega. Taganetakse korrutusmärgi-kujulisse tantsujoonisesse. Keskmised tüdrukud teevad samme peaaegu paigal. Takti III osal tehakse lõppsammuga põlvist sujuv laskumine ja pea langetatakse rinnale (joonis 12).

Taktid 35—36. Alustades parema jalaga, liigub «korrutusmärk» põhisammuga nr. 3 päripäeva veerand ringi edasi. Selleks liiguvad I ja III haru

Joonis 14

Joonis 15

tagasi, II ja IV haru edasi. 36. takti III osal on laskumine pea langetamisega (joonis 13).

Taktid 37—38. «Korrutusmärk» liigub põhisammuga nr. 3 veerand ringi võrra edasi (joonis 14).

Taktid 39—40. «Korrutusmärk» liigub põhisammuga nr. 3 veel veerand ringi edasi (joonis 15).

III tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Alustades parema jalaga (käed on rippseongus, otsmistel vabakäsi küljel rippseisus), moodustavad tantsijad põhisammuga nr. 2 kaks päripidist sõõrikest (joonis 16).

Takt 3. Käed vallandatakse viivuks ja, alustades parema jalaga, pöörduvad iga tantsija kahe varvastelsammuga pool pöoret paremale.

Takt 4. Tantsijad, äraspidistes sõõrikes-tes, ühendavad käed rippseongus ja laskuvad sirge seljaga ummisjalu täiskükki. Pea on püsti.

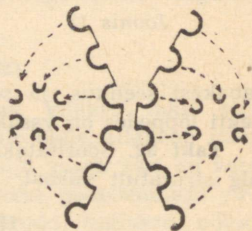
Taktid 5—6. Tantsijad langetavad sujuvalt pea rinnale.

Takt 7. Tantsijad tõstavad uhkelt pea.

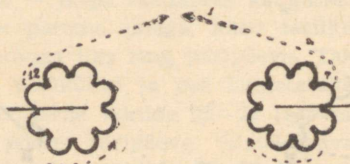
Takt 8. Ülakeha sirgena hoides tõusevad tantsijad varvasseisu, käed rippseongus.

Taktid 9—10. Sõõrid poolituvad lava külgekardinate-poolsetel külgedel, pöörduvad esipoolega liikumissuunda ja, alustades parema jalaga, liigutakse juhtantsija järel põhisammuga nr. 2 (joonis 17). Juht- ja viimikantsija tõmbavad vabakäega seeliku laiali. Parempoolses sõõris jääb juhtantsijaks tüdruk, kes seisab 8. takti lõppedes parema küljega pealtvaatajate poole (poolitusjoone juures). Vasakpoolses sõõris jääb juhtantsijaks tüdruk, kes seisab 8. takti lõppedes vasaku küljega pealtvaatajate poole (poolitusjoone juures). Kõik liiguvad eestantsija kohalt läbi.

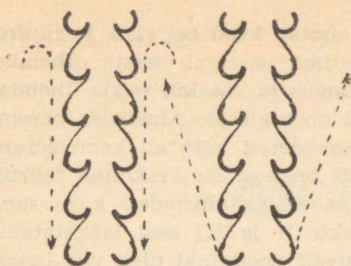
Taktid 11—12. Juhtantsijad pöörduvad pealtvaatajate poole (parempoolne vasakule, vasakpoolne paremale) ning teisi enda järele juhtides liiguvad põhisammuga nr. 2 otse pealtvaatajate suunas. 12. takti lõppedes on kõik paariviisi (kõrvuti) kolonnis (joonis 18).

Joonis 16

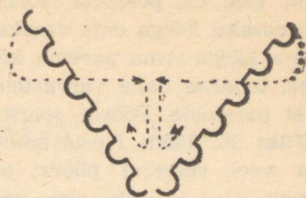

Joonis 17

Joonis 18

Joonis 19

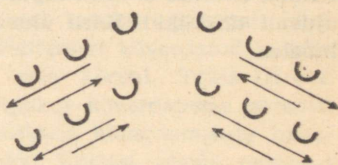
Joonis 20

Taktid 13—14. Parempoolse kolonni juhtantsija pöörduv vasakule, vasakpoolne paremale ja teisi enda järele juhtides liiguvad põhisammuga nr. 2 vastavalt joonisele 19.

Taktid 15—16. Parempoolne juhtantsija pöörduv paremale, vasakpoolne vasakule. Nad liiguvad põhisammuga nr. 2 teisi enda järele juhtides vastavalt joonisele 20. 16. takti lõpuks ollakse ühes kolonnis. Paremtalt poolt tulnud tüdrukud seisavad vasaku ja vasakpoolsed parema küljega pealtvaatajate poole (joonis 21).

Joonis 21

Joonis 22

III tuuri B-osa (taktid 17—32)

Takt 17. Kolonn jaguneb kolme kaupa neljaks. Alustades parema jalaga, käed seelikus, ülakeha pööre ja vaade liikumissuunas, liigutakse kahe varvastelsammuga vastavalt joonisele 21, kusjuures vasakpoolsed kolmikud mooduvad parempoolsete eest.

Takt 18. Parema jalaga alustades tehakse takti I ja II osal kahe varvastelsammuga täispööre päripäeva. Takti III osal laskutakse ummisjalu poolkükki ja pea langetatakse rinnale.

Taktid 19—20. Korratatakse taktide 17—18 tegevust. Tantsijad asetsevad nüüd joonisel 22 näidatud kujundis.

Taktid 21—22. Sooritatakse kiikumine. Parempoolsed kolmikud teevad 21. taktil kiikumise vasakule, vasakpoolsed paremale. Vaade on kiikumissuunas. 22. taktil kiigutakse aga vastassuunas, s. o. parempoolsed paremale ja vasakpoolsed vasakule. Vaade on jällegi kiikumissuunas ning ka ülakeha kallutatakse kiikumissuunas.

Taktid 23—24. Korratatakse taktide 21—22 tegevust.

Takt 25. Iga kolmiku keskmine tüdruk asetab käed ees risti, kusjuures parem käsi on pealpool. Keskmisest tantsijast paremal seisja ühendab tema vasaku käega oma vasaku käe tereseongus ja vasakul seisja ühendab parema käega tema parema käe. Vabakäed on seelikus. Alustades parema jalaga, tehakse kahe varvastelsammuga ülestõstetud käte all kolmveerand pööret paremale. Pöörde sooritab üheaegselt teistega ka keskmine tüdruk.

Takt 26. Takti I osal astutakse (parema jalaga alustades) kahe sammuga veel veerand pööret paremale. Takti II ja III osal langetatakse sujuvalt käed ja laskutakse ummisjalu sujuvalt poolkükki ning pea langetatakse rinnale. Keskmisel tüdrukul jääb nüüd vasak käsi ristasendis peale.

Taktid 27—28. Korratakse taktide 25—26 tegevust (pöördega vasakule). Liikumist alustatakse parema jalaga.

Taktid 29—30. Sooritatakse põhisammu nr. 5 1.—2. takti tegevus (keskme suunas).

Taktid 31—32. Alustades parema jalaga, taganetakse põhisammuga nr. 3 kahte viirgu. Käed on vabalt küljel. Esimene viirg jääb 32. takti lõppedes püsti, tagumine aga laskub täiskükki (vt. joonis 1).

III tuuri C-osa (taktid 33—40)

Taktid 33—40. Korratakse I tuuri A-osa taktide 1—8 tegevust, ainult et nüüd ei tõuse 8. takti lõpus teise viiru tantsija püsti, vaid kõik laskuvad sujuvalt täiskükki. Käed ühendatakse all rippseongus ja pea langetatakse rinnale.

KÕRGE LABAJALG

Uusloominguline eesti tants tütarlaste rühmale

Tantsu on loonud Salme ja Ott Valgemäe 1966. a. Tallinnas.

Harri Kõrvitsa muusika.

Tantsu kirjelduse koostas Ott Valgemäe.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{3}{4}$

1. Samm hüpakutega. Takti eelosol kõverdatakse veidi vasakut jalga põlveliigesest.

Takti I osal astutakse põiast ja põlvest sirutatud parema jalaga päkalsamm ette. Painutus on paremale. Takti II osal tehakse paremal jalal hüpak ja sirutatakse keha. Vasak jalg on põlveliigesest kõverdatud ja põlv suunatud ette. Vasaku jala põid on parema jala kõrval. Takti III osal tehakse paremal jalal hüpak. Kohe pärast hüpakut kõverdatakse paremat jalga põlveliigesest. Üheaegselt tugijala põlveliigesest kõverdamisega hakatakse vasakut jalga sirutama uueks sammuks. Ühtlasi algab painutus vasakule.

2. Jooks. Igal taktiosal tehakse jooksusamm.

3. Lõppsamm. Sooritatakse kahe takti vältel.

T a k t 1. Takti I osal astutakse põlveliigesest kõverdatud parema jalaga samm kõrvale. Põlvest ja põiast sirutatud vasak jalg on pööratud väljapoole. Tald on maas. Painutus on vasakule. Takti II osal tuuakse vasak jalg tallal libistades parema jala poole. Painutus on vasakule. Takti III osal libistatakse vasak jalg parema jala kõrvale I positsiooni. Painutus on vasakule.

T a k t 2. Takti I osal astutakse põlveliigesest kõverdatud parema jalaga samm kõrvale. Põlvest ja põiast sirutatud vasak jalg on pööratud väljapoole. Tald on maas. Painutus on vasakule. Takti II osal tuuakse vasak jalg parema jala kõrvale I positsiooni. Keha sirutub.

4. Pööre hüpakuga. Takti I osal astutakse parema jalaga samm kõrvale. Samaaegselt pöördatakse veidi vasakule. Takti II osal tõstetakse sirutatud vasak jalg ette-alla. Takti III osal tehakse paremal jalal hüpak. Vasak jalg on sirutatud ette-alla.

Järgmisel taktil alustatakse vasaku jalaga ja pöördatakse paremale.

5. Labajalalõss. Enne sammu alustamist kõverdatakse veidi mõlemat jalga põlveliigesest.

Takti I osal astutakse parema jalaga tallasamm. Takti II osal astutakse vasaku jalaga päkalsamm polgseisu. Ühtlasi tõustakse mõlema jala varvastele. Takti III osal astutakse parema jalaga päkalsamm ja laskutakse kohe tervele tallale ning kõverdatakse veidi põlveliigest. Vasak jalg alustab ette liikumist uueks sammuks.

6. Lössijooks. Sooritatakse nagu labajalalöös, ainult tegevus on jocksu-line ja takti II osal viiakse päkalsamm tugijalast mööda.

TANTSU KIRJELDUS

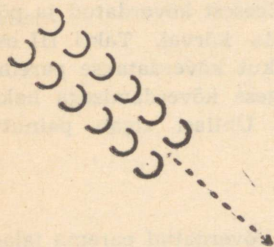
Taktimõõt $\frac{3}{4}$

Osavõtjad. 12 tüdrukut.

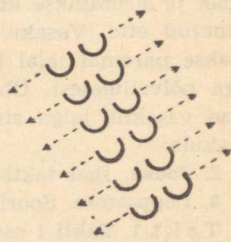
Alg- ja lähteasend. Tantsijad seisavad lava vasakpoolses tagumises nurgas paariskolonnis, esipoolega lava parempoolse eesmise nurga suunas. Paariliste sisekäsi on asetatud eesiseisja siseõlale. Väliskäsi on seelikus. Esimesel paaril on sisekäsi enda seljal.

I tuur (taktid 1—24)

Taktid 1—6. Alustades välisjalaga, liigub paariskolonn samm-hüpakuga lava vasakpoolsest tagumisest nurgast lava parempoolse eesmise nurga suunas (joonis 1). 6. takti lõpuks on paariskolonn jõudnud lava keskele.

Joonis 1

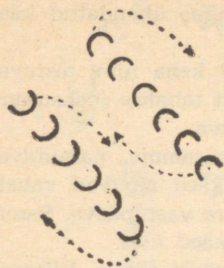
Joonis 2

Taktid 7—8. Esimese paari tantsijad viivad sisekäe seelikusse. Teised tantsijad hoiavad ühe käe enda ees oleva tantsija õlal ja teise seelikus (nagu esipool kirjeldatud). Alustades välisjalaga, liiguvad paarilised lõpp-sammuga lahu (joonis 2).

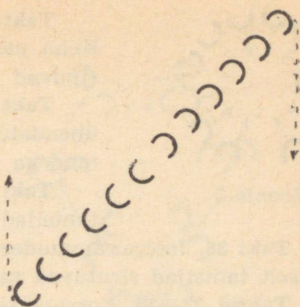
Takt 9. Vasaku küljega lava parema tagumise nurga poole olevad tüdrukud võtavad parema käe eesolija õlalt, teevad kiire poolpöörde vastupäeva ja asetavad enda ees oleva tantsija õlale vasaku käe. Parem käsi läheb seelikusse. Kolonnid teevad jooksusammudega veerandpöörde päripäeva (joonis 3). Poolpöörde teinud kolonn alustab jooksu vasaku jalaga, teine kolonn parema jalaga.

Taktid 10—11. Tehakse pööre hüpakuga. Esipoolega lava vasaku eesmise nurga poole olev kolonn alustab vasaku jalaga. Teine kolonn alustab parema jalaga.

Takt 12. Tehakse kaks rõhksammu paigal.

Joonis 3

Joonis 4

Takt 13. Kummagi kolonni juhtantsija pöörduv paremale ja liigub kolme pika jooksusammuga piki lava külge. Teised tantsijad järgnevad talle (joonis 4). Taktil lõpuks on kolonnid lava külgedel kohastikku. Liikumist alustatakse sama jalaga kui 9. taktil.

Taktid 14—15. Tehakse pööre hüpakuga.

Takt 16. Pöördatakse kahe rõhksammuga paigal paarikaupa rinnati (joonis 5). Samaaegselt ühendatakse öla kõrgusel kõrvaesirutatud sisekäed. Väliskäsi on seelikus.

Taktid 17—20. Alustades välisjalaga, vahetavad kohastikku olevad paarid samm-hüpakutega kohad. Ühendatud sisekäed pendeldavad I taktil ette, II taktil taha jne.

Taktid 21—22. Paarilised pöörduvad rinnati ja võtavad parem-puusa-võtte. Alustades välisjalaga, tehakse pööre hüpakuga.

Taktid 23—24. Alustades välisjalaga, tehakse lõppsamm.

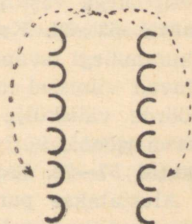
II tuur (taktid 25—40)

Taktid 25—26. Paarilised, säilitades parem-puusa-võtte, teevad paigal kahe labajalalõssi sammuga täispöörde päripäeva. Ühtlasi pöördatakse viimasel taktil kõrvuti, jäädes vastasviiruga rinnati (joonis 6).

Taktid 27—32. Viirus olevad tantsijad võtavad kätest kinni. Viirud vahetavad labajalalõssi sammudega kohad (joonis 6). Juhtantsijaks viirus on lava tagakülje pool olev otsmine tantsija. Otsmistel tantsijatel on vabakäsi seelikus. Liikumine lõpetatakse kaarjoonel.

Joonis 5

Joonis 6

Joonis 7

Takt 33. Tantsijad jooksevad päripidisesse sõõri. Keha painutatakse ette. Pihkseongus ühendatud käed ripuvad vabalt (joonis 7).

Takt 34. Tantsijad sirutavad keha ning tõstavad ühendatud käed üles. Samaaegselt tehakse jooksusammudega paigal poolpööre päripäeva.

Takt 35. Tehes paigal jooksusamme, painutavad tantsijad keha ette. Ühendatud käed ripuvad vabalt.

Takt 36. Jooksusammudega tehakse paigal poolpööre vastupäeva. Samaaegselt tantsijad sirutuvad ning tõstavad ühendatud käed üles.

Taktid 37—40. Korratakse eelmise nelja takti tegevust sõõris. Viimasel taktil tehakse ainult veerandpööre vastupäeva. Tantsijad jäävad esipoolega vastupäeva, ühendatud käed on üleval.

III tuur (taktid 41—64)

Taktid 41—46. Alustades parema jalaga, liiguvad tantsijad samm-hüpakuga vastupäeva. Esimese takti I osal asetatakse vasak käsi enda ees oleva tantsija vasakule õlale ja parem käsi viiakse seelikusse.

Takt 47. Vastavalt kollektiivi juhi määramisele moodustavad kaks järjestikku asuvat tantsijat paari. Alustades parema jalaga, liiguvad kõik paarid lõppsammu I takti tegevusega kodarjoot mööda välja. Paari eesmisel tüdrukul on mõlemad käed seelikus. Tagumise tüdruku vasak käsi on paarilise vasakul õlal ja parem käsi seelikus.

Takt 48. Eesmine tantsija teeb lõppsammu II takti tegevusega täispöörde päripäeva. Tagumine tantsija asetab mõlemad käed seelikusse ja astub kahe sammuga ette (joonis 8). Paarilised lõpetavad kodarjoneel kõrvuti, esipoolega vastupäeva.

Takt 49. Paarilised võtavad poolpüstvõtte. Väliskäed on seelikus. Alustades sisejalaga, liigub paar jooksuga vastupäeva.

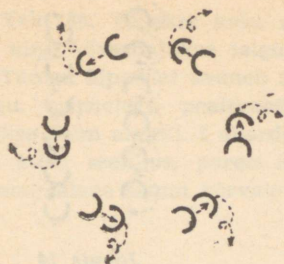
Takt 50. Alustades välisjalaga, tehakse pööre hüpakuga. Samm tehakse seekord pöördeta ja paariliste vaade on teineteisele. Takti I osal astutakse samm ette ja sisejalg tõstetakse liikumissuunas ette-alla.

Takt 51. Alustades sisejalaga, tehakse pööre hüpakuga. Takti I osal astutakse samm vastupäeva. Paarilised pöörduvad seljati ja tõstavad välisjala kodarjonele.

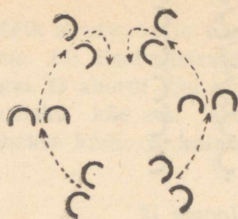
Takt 52. Paarilised pöörduvad kahe rõhksammuga kodarjonele kõrvuti, esipoolega vastupäeva.

Taktid 53—56. Korratakse eelmise nelja takti tegevust. Lõpetamisel peab kummalegi lavapoolle jääma kolm paari. Vasakul asuvad kolm paari vabastavad viimasel taktil tantsuvõtte ja teevad kahe rõhksammuga veerandpöörde väliskülje suunas, lõpetades kodarjoneel kõrvuti, esipoolega päripäeva (joonis 9).

Taktid 57—58. Kumbki poolrühm liigub samm-hüpakutega juhtpaari järel. Alustatakse parema jalaga. Paariliste sisekäed on poolpüstvõttes, väliskäed seelikus. Juhtpaarid teevad pöörde pealtvaatajate poole ja liiguvad kõrvuti olles lava esikülje suunas. Viirus olijate käed on tiiselvõttes.

Joonis 8

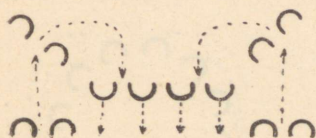

Joonis 9

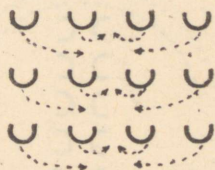
Viiru otsmiste tantsijate vabakäsi on seelikus. Paarid liiguvad ringjoonel lava tagakülje suunas (joonis 9).

Taktid 59—60. Viirg liigub samm-hüpakutega lava esikülje poole. Juhtpaari selja taga olev paar teeb pöörde pealtvaatajate poole ja liigub teise paariga kõrvuti olles esimese viiru järele samm-hüpakutega. Viirus olijate käed on tiiselvõttes. Viiru otsmiste tantsijate vabakäsi on seelikus. Viimikpaarid liiguvad ringjoonel lava tagakülje poole (joonis 10).

Taktid 61—62. Kaks viirgu liiguvad samm-hüpakutega lava esikülje poole. Kolmandad paarid pöörduvad esipoolega pealtvaatajate poole, ühendavad käed tiiselvõttes ja liiguvad samm-hüpakutega teise viiru järele. Otsm'stel on vabakäsi seelikus.

Joonis 10

Joonis 11

Takt 63. Keskmised tantsijad vabastavad omavahel käed, viies need seelikusse, ja pöörduvad paigaljooksuga rinnati. Viiru otsmised tantsijad liiguvad jooksuga kaares veerand ringi, olles kogu aja oma paarilisega kõrvuti. Paariliste sisekäed on tiiselvõttes (joonis 11).

Takt 64. Tantsijad on kahes rinnati viirus. Kõik teevad paigal kaks rõhksammu ja viivad ka sisekäe seelikusse.

IV tuur (taktid 65—88).

Takt 65. Alustades parema jalaga, liiguvad tantsijad labajalalössiga veidi paremale, tehes samaaegselt veerandpöörde päripäeva (joonis 12). Painutus on vasakule ja käed seelikus.

Takt 66. Alustades vasaku jalaga, mööduvad kohastikku olnud tantsijad labajalalössiga seljati (joonis 13). Keha on sirutatud.

Joonis 12

Joonis 13

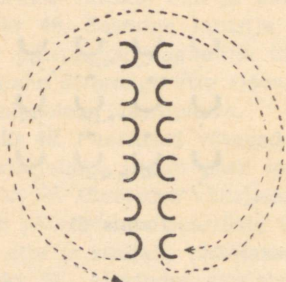
Joonis 14

Takt 67. Astudes parema jalaga eest risti, tehakse labajalalössiga poolpööre vastupäeva. Ühtlasi liigutakse paarilise selja tagant tema teisele küljele. Painutus on paremale (joonis 14).

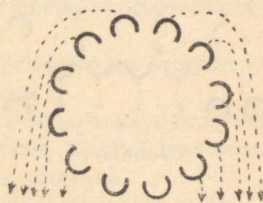
Takt 68. Alustades vasaku jalaga, mööduvad kohastikku olnud tantsijad labajalalössiga seljati (joonis 13).

Taktid 69—72. Korratakse kolm korda eelmise nelja takti tegevust.

Taktid 73—80. Viirus olijad ühendavad käed all pihkseongus. Juhtantsija asub pealtvaatajatepoolel tiival. Juhtantsijad veavad lössi-jooksuga viiru enda järel kaares lava tagakülge (joonis 15). Kohtudes taga keskel, mööduvad kolonnid paremat kätt ja liiguvad kaares lava eesäärde. 80. takti lõpul kohtuvad juhtantsijad ees ja ülejäänud tantsijad on ringjoonel.

Joonis 15

Joonis 16

Taktid 81—84. Vastavalt kollektiivi juhi määramisele moodustatakse paarid. Paarilised võtavad parem-käevangu ja teevad labajalalössiga paigal kaks täispööret. 84. taktil pöörduvad kõik esipoolega keskme poole.

Takt 85. Moodustatakse sõõr, ühendades käed all pihkseongus. Alustades parema jalaga, liigutakse labajalalössiga keskme poole. Keha on sirutatud.

Takt 86. Liigutakse labajalalössiga keskme poole. Esimesel taktiosal painutatakse ette ja viiakse ühendatud käed taha.

Takt 87. Sirutatakse keha ning viiakse ühendatud käed eest läbi üles. Samaaegselt tehakse labajalalössiga poolpööre päripäeva.

Takt 88. Tehakse kaks rõhksammu paigal. Seejuures kummardutakse ette ning kõverdatakse jalgu põlveliigesest.

Tantsu lõppedes avaneb sõõr taga keskelt. Kõik sirutuvad ja jooksevad viirgu, esipoolega pealtvaatajate poole (joonis 16). Saateinstrumendiga antakse kolm akordi. I akordi ajal seistakse paigal. II akordi ajal on mõlemad käed seelikus, parem käsi kõrvalseisja vasaku käe ees. Astutakse parema jalaga samm kõrvale. III akordi ajal tehakse kniks ja kummardus.

TANTS KÜBARATEGA

Vietnami rahvatants tütarlaste rühmale

Tantsu õpetas Leningradis üleliidulisel tantsujuhtide seminaril juunis 1966 E. L. Dubrova. Tantsu kirjelduse koostas Nelli Uustalu 1966. a. juulis Tallinnas.

Riietus. Tüdrukutel on jalas kergest mitteläbipaistvast materjalist pikad mustad püksid. Pükste peal kantakse valget, kitsaste käistega ja ilma kraeta pluusi, mille rinnaesisele ömmeldakse kaela juurest vöökohani ulatuv eredavärviline (näiteks punane) kolmnurk. Pluusi peale seotakse pikk kergest materjalist 15—20 sm laiune vöö, mis sõlmitakse paremale poole ühekordseks pikkade otstega lehviks. Vöö võiks olla näiteks erkroheline. Selle riietuse peal võib kanda veel heledavärvilist (kollane, roosa, roheline) halatti, mille hõlmad on eest kuni vöökohani 15—20 sm laiuselt lõhki lõigatud ja seotud ette ühekordseks lehviks. Pähe pannakse kokkukeerutatud riiderull (nagu juustepalmikud) ja sellele seotakse must rätik. Jalas on pehmed mustad tuhvliid. Igal tantsijal on käes suur koonusekujuline õlgkübar.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $\frac{2}{4}$

1. Kõnnisamm. Takti I osal astutakse parema jalaga kerge ülekannasamm ette ja kõverdatakse seejärel kohe jalg põlvest. Takti III osal sirutatakse jalg põlvest. Vasak jalg liigub ette uueks sammuks. Parema käsi liigub taha ja vasak käsi ette. Järgmisel taktil sooritatakse samm vasaku jalaga. Taha viiakse vasak, ette tuuakse parem käsi.

2. Kõnnisamm varvasastakuga. Sooritatakse kahe takti vältel.

Takt 1. Sooritatakse põhisamm nr. 1 (kõnnisamm).

Takt 2. Takti I osal tuuakse vasak jalg parema jala varvaste kõrvale varvasastakusse. Põlv suunatakse ette. Parema jala põlv kõverdatakse. Parema käsi viiakse ette, vasak käsi taha. Takti III osal sirutatakse parem jalg põlvest.

Järgmist sammu alustatakse vasaku jalaga.

3. Vajuv samm (nagu pripadanije). Takti I osal astutakse parema jalaga paigalsamm tallale, jalg kõverdatakse põlvest. Vasak jalg eraldub põrandast. Takti III osal tehakse vasaku jalaga päkalsamm parema jala kanna kõrvale, jalad sirutatakse põlvist. Järgmist sammu alustatakse uuesti parema jalaga.

4. Kand- ja varvasastakud. Sooritatakse nelja takti vältel.

Takt 1. Takti I osal viiakse parem jalg ette kandastakusse ja seejärel kõverdatakse jalad kergelt põlvest. Vasak käsi viiakse ette, parem käsi taha. Takti III osal sirutatakse jalad põlvest.

Takt 2. Ollakse endises asendis. Takti I osal kõverdatakse jalad põlvest, takti III osal sirutatakse.

Takt 3. Takti I osal viiakse parem jalg taha varvasastakusse ja seejärel kõverdatakse jalad põlvest. Vasak käsi viiakse taha, parem käsi tuuakse ette. Takti III osal sirutatakse jalad uuesti põlvest.

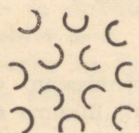
Takt 4. Ollakse eelmises asendis. Takti I osal kõverdatakse ning takti III osal sirutatakse jalad põlvest.

TANTSU KIRJELDUS

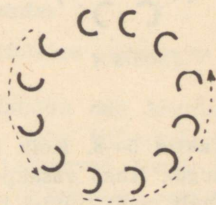
Taktimõõt $\frac{2}{4}$

Osavõtjad. 12 tüdrukut.

Lähteasend. 4 tüdrukut on keset lava päripidisel ringjoonel poolkükis. Järgmised 4 tüdrukut moodustavad päripidise ringi, olles esimeste tüdrukute vahekohtades kükis. Viimased neli tüdrukut kükivad hästi all välimisel ringjoonel esimese ringi tüdrukute selja taga (joonis 1). Tüdrukud hoiavad mõlema käega oma kübarat külgedelt ja tõstavad selle vertikaalselt pea taha. Nii moodustub suur «kübarakuhelik» (joonis 1).

Joonis 1

Joonis 2

I tuur (taktid 1—32)

Takt 1—8. Ollakse lähteasendis.

Takt 9. Tõustakse püsti.

Takt 10. Sooritatakse poolpööre päripäeva.

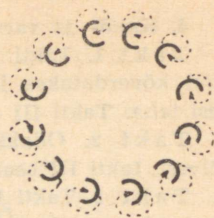
Taktid 11—16. Kübar jääb paremasse kätte ja käed viiakse alla. Alustades parema jalaga, liigutakse põhisammuga nr. 1 (kõnnisamm) kõige lühemat teed kaudu ringjoonele. Viimase sammuga pöördatakse ringjoonel esipoolega vastupäeva (joonis 2).

Taktid 17—20. Alustades parema jalaga, sooritatakse kaks korda põhisamm nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga), millega liigutakse vastupäeva edasi.

Taktid 21—24. Nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) liigutakse vastupäeva edasi.

Taktid 25—28. Korratakse taktide 17—20 tegevust.

Taktid 29—32. Tüdrukud võtavad ka vasaku käega kübara äärest kinni ja tõstavad kübara vertikaalselt pea taha. Kõik sooritavad põhisammu nr. 3 (vajuv samm) neli korda, pööreldes samal ajal päripäeva. Pööre lõpetatakse nii, et kuus paremal ringjoonel olevat tüdrukut jäävad esipoolega vastupäeva ja kuus vasakpoolset tüdrukut esipoolega päripäeva (joonis 3).

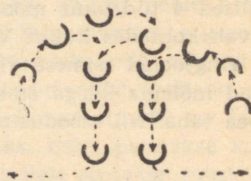
Joonis 3

II tuur (taktid 1—32)

Taktid 1—4. Ring poolitub eest keskelt taha keskele. Kübar jäetakse paremasse kätte ja käed viiakse alla. Alustades parema jalaga, hakatakse liikuma põhisammuga nr. 1 (kõnnisamm). Kaks paremal olevat tüdrukut tagaküljel hakkavad liikuma kõrvuti tagant keskelt otse pealtvaatajate suunas. Teised hakkavad liikuma taha keskele (joonis 4).

Joonis 4

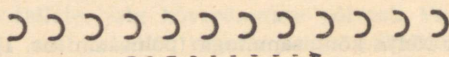

Joonis 5

Taktid 5—8. Kõik liiguvad põhisammuga nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga). Kaks vasakpoolset tüdrukut hakkavad kõrvuti liikuma esimese paremalt poolt tulnud tüdrukutepaari selja taha. Teised jätkavad liikumist taha keskele. (joonis 4). Taktide 5—6 ajal pööravad keskele jõudnud tüdrukud kübara sisekülje ettepoole ja viivad kübara vertikaalselt pea taha.

Taktid 9—16. Korratakse taktide 1—8 tegevust. Järjest uued paarid liiguvad tagant keskele ja sealt ette (joonis 5). Iga keskele jõudnud tüdrukutepaar sooritab põhisammu nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga) ajal kübara pööramise. Kõnnisammude ajal aga jääb kübar paremasse kätte.

Taktid 17—32. Korratakse taktide 1—16 tegevust. Ette jõudnud paari- lised teevad pöörde ja hakkavad liikuma, teine teisele poole: parempoolse kolonni tüdrukud liiguvad eesmise parempoolse ja vasakpoolset tüdrukud eesmise vasakpoolse nurga suunas. Liikumine lõpetatakse lava eesäärel ühes kolonnis, parema küljega pealtvaatajate poole (joonis 6).

Joonis 6

III tuur (taktid 1—32)

Taktid 1—4. Kübar viiakse selja taha. Parema käega hoitakse kübara ühest servast (umbes parema kõrva kohalt). Vasaku käega hoitakse (selja tagant) kübara teisest äärest kinni. Pea pööratakse paremale. Alustades parema jalaga, sooritatakse põhisamm nr. 4 (kand- ja varvasastakud).

Taktid 5—8. Kõik liiguvad nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) parempoolse eesmise nurga suunas. Kübar jääb selja taha (joonis 6).

Taktid 9—12. Korratatakse III tuuri taktide 1—4 tegevust.

Taktid 13—16. Põhisammuga nr. 3 (vajuv samm) pööreldakse poolteist pööret päripäeva. Liikumine lõpetatakse kolonnis, vasaku küljega pealtvaatajate poole.

Taktid 17—20. Nüüd võetakse vasaku käega kübara ühest servast kinni, hoides vasakut kätt umbes vasaku kõrva kohal. Parema käega hoitakse selja tagant kübara teisest äärest kinni. Pea pööratakse vasakule. Alustades vasaku jalaga, sooritatakse põhisamm nr. 4 (kand- ja varvasastakud).

Taktid 21—24. Alustades vasaku jalaga, liigutakse nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) vasaku eesmise nurga suunas.

Taktid 25—28. Korratatakse taktide 17—20 tegevust.

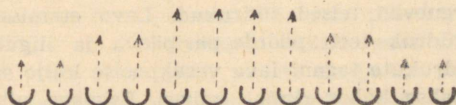
Taktid 29—32. Alustades vasaku jalaga, pööreldakse põhisammuga nr. 3 (vajuv samm) üks ja veerand pööret vastupäeva. Liikumine lõpetatakse viirus, esipoolega pealtvaatajate suunas. Kübar jääb paremasse kätte ja käed viiakse alla.

IV tuur (taktid 1—32 kaks korda)

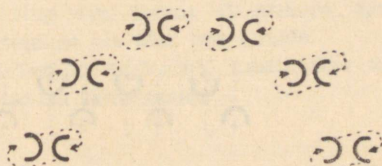
Taktid 1—4. Alustades parema jalaga, sooritatakse põhisamm nr. 4 (kand- ja varvasastakud).

Taktid 5—8. Alustades parema jalaga, sooritatakse neli kõnnisammu (põhisamm nr. 1). Viiru kummaski otsas olevad kaks tüdrukut teevad samme peaaegu paigal. Keskmised neli tüdrukut taganevad. Nende kõrval olevad kaks tüdrukut taganevad samuti, kuid väiksemate sammudega (joonis 7).

Taktid 9—12. Pöördutakse paarikaupa rinnati. Alustades parema jalaga, tehakse põhisamm nr. 4 (joonis 8).

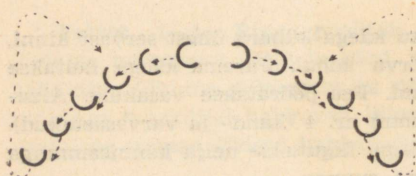
Joonis 7

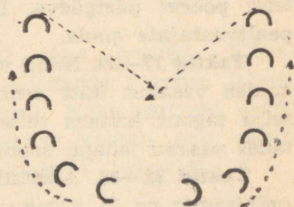
Joonis 8

Taktid 13—16. Nelja kõnnisammuga mõõdutakse teineteisest rinnati vasakult ja vahetatakse kohad. Neljanda sammuga tehakse poolpööre päripäeva (joonis 8).

Taktid 17—20. Alustades parema jalaga, liigutakse põhisammuga nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga). Parempoolsed kuus tüdrukut hakkavad liikuma eesmisses parempoolses nurgas oleva tüdruku järel parempoolse tagumise nurga suunas. Vasakpoolsed tüdrukud hakkavad liikuma eesmisses vasakpoolses nurgas olnud tüdruku järel vasakpoolse tagumise nurga suunas (joonis 9).

Joonis 9

Joonis 10

Taktid 21—24. Nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) liigutakse endises suunas.

Taktid 25—28. Põhisammuga nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga) hakkavad taha jõudnud tüdrukud liikuma lava keskmise suunas. Nendele järgnevad teised tüdrukud (joonised 9 ja 10).

Taktid 29—32. Kõnnisammudega (põhisamm nr. 1) jätkatakse liikumist (joonis 10).

Taktid 1—32 teist korda. Sooritatakse kogu aeg kaks põhisammu nr. 2 (kõnnisamm varvasastakuga) ja neli kõnnisammu (põhisamm nr. 1). Parempoolsed tüdrukud liiguvad diagonaalselt lava eesmise vasakpoolse nurga suunas ja vasakpoolsed diagonaalselt lava eesmise parempoolse nurga suunas. Keskel mõõdutakse nii, et iga parempoolne tüdruk läheb eest ja vasakult tulev tüdruk parempoolse tüdruku selja tagant läbi (joonised 10 ja 11). Lava eesmisses vasakpoolsesse nurka jõudnud tüdruk teeb pöörde vastupäeva ja liigub mööda lava eesäärte lava eesmise parempoolse nurga suunas. Talle järgnevad teised tüdrukud. Lava eesmisses parempoolsesse nurka jõudnud tüdruk teeb pöörde päripäeva ja liigub parempoolsesse nurka tulevate tüdrukute tagant lava vasakpoolse külje suunas (joonis 11). Liikumine lõpetatakse kahes rinnati viirus. Esimene viirg seisab seljaga ja teine viirg esipoolega pealtvaatajate poole (joonis 12).

Joonis 11

Joonis 12

V tuur (taktid 1—32)

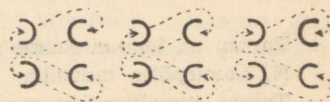
Taktid 1—4. Alustades parema jalaga, vahetatakse nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) kohad. Paarilisest möödutakse vasakult. Viimase sammuga tehakse poolpööre päripäeva ja jäädakse rinnati (joonis 12).

Taktid 5—8. Kübar tõstetakse üles pea taha ja võetakse vasaku käega kübara teisest äärest kinni. Põhisammuga nr. 3 (vajuv samm) tehakse paigal täispööre päripäeva.

Taktid 9—16. Käed viiakse alla, kübar jääb paremasse kätte. Korratakse V tuuri taktide 1—8 tegevust.

Taktid 17—20. Pöörduetakse kahe paari kaupa rinnati (joonis 13). Alustades parema jalaga, sooritatakse põhisamm nr. 4 (kand- ja varvasastakud).

Taktid 21—24. Nelja kõnnisammuga (põhisamm nr. 1) vahetatakse paarikaupa kohad, kusjuures viimase sammuga tehakse poolpööre. Tüdrukud,

Joonis 13

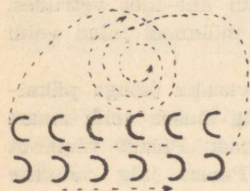
kes seisavad esipoollega lava vasakpoolse külje suunas, mööduvad vastutuleva tüdrukutepaari vahelt ja teevad poolpöörde väljapoole. Need tüdrukud, kes seisavad esipoollega lava parempoolse külje suunas, mööduvad vastutulevast tantsijast väljastpoolt ja teevad poolpöörde sissepoole (joonis 13).

Taktid 25—32. Korratakse V tuuri taktide 17—24 tegevust.

VI tuur (taktid 1—32)

(Tempo muutub kiireks)

Taktid 1—28. Kõik hakkavad liikuma jooksusammudega. Jooksusamme sooritatakse samuti nagu kõnnisamme (põhisamm nr. 1), ainult nüüd tehakse samm jooksuna. Esimeses reas olevad tüdrukud pöörduvad esipoollega lava parempoolse külje suunas ja liiguvad üksteise järel mööda ringjoont vastupäeva lava keskele ringiks. Tagumises reas olevad tüdrukud pöörduvad esipoollega lava vasakpoolse külje suunas ja liiguvad üksteise järel mööda ringjoont päripäeva, moodustades lava keskel vastupäeva jooksvate tüdrukute ümber välimise päripäeva liikuva ringi (joonis 14).

Joonis 14

des lava keskel vastupäeva jooksvate tüdrukute ümber välimise päripäeva liikuva ringi (joonis 14).

Taktid 29—30. Astutakse kaks sammu, millega võetakse lähteasend — kolmekordne tihe ring (vt. joonis 1). Kübara äärtest võetakse mõlema käega kinni ja tõstetakse see üles pea kohale.

Taktid 31—32. Tempo aeglustub. Laskutakse kükki ja moodustatakse suur kuhelik (vt. tantsu lähteasend).

NUKILINE POLKA

Uusloominguline eesti tants poisterühmale

Tantsu on loonud Salme ja Ott Valgemäe 1966. a. Tallinnas.

N. Laanepõllu muusika.

Tantsu kirjelduse koostas Ott Valgemäe.

PÕHISAMMUD

Taktimõõt $2/4$

1. Hiiliv jooks. Igas taktis tehakse kaks jooksusammu. Käed on puusal ja ülakeha painutatakse ette. Jooksust peab jääma mulje, nagu toimuks see ettevaatlikult, hiilides.

2. Hüplev polka. Takti I osal tehakse hüpak paremal jalal. Kohe pärast hüpakut asetatakse vasak jalg päkale. Takti II osal tuuakse parem jalg tugijala juurde polgseisu. Takti III osal astutakse vasaku jalaga lühike päkalsamm ette. Takti IV osal liigub parem jalg järgmiseks sammuks tugijalast mööda.

Hüplevat polkat tantsitakse põlvest ja põiast veidi alla-üles vetrudes.

3. Madalhüpaksamm. Takti eelosal kõverdatakse mõlemad jalad veidi põlveliigesest.

Takti I osal astutakse põlveliigesest kõverdatud vasaku jalaga päkalsamm ette ja sirutatakse jalg kohe põlvest. Parem jalg tõuseb veidi maast lahti. Takti II osal tehakse vasakul jalal madal hüpak. Pärast hüpakut kõverdatakse kohe vasak jalg veidi põlveliigesest. Parem jalg tuuakse põlveliigesest kõverdatult tugijala kõrvale. Parema jala põid on vasaku jala pahkluu kõrval. Takti III ja IV osal korratakse kirjeldatud tegevust teise jalaga.

4. Kõrge hüpak. Takti I osal astutakse vasaku jalaga päkalsamm kõrvale ja kõverdatakse kohe jalg põlveliigesest. Takti II osal sirutatakse vasakut jalga. Põlveliigesest kõverdatud parem jalg tõstetakse kõrvale. Jalg on suunatud kõrvale-alla. Parema jala varbad on tõstetud üles. Takti III osal tehakse vasakul jalal hüpak. Parem jalg tõstetakse kõrvale. Parema jala reie ja kere ning reie ja sääre vahel on täisnurk. Varbad on tõstetud üles. Takti IV osal tehakse vasaku jala põiast alla-üles kiikumine. Parem jalg vajub veidi.

Kogu sammu vältel on ülakeha kallutus tugijala poole. Järgmisel taktil korratakse kirjeldatud tegevust teise jalaga.

5. **Galopp.** Takti eelosal kõverdatakse mõlemad jalad põlveliigesest ja ülakeha painutatakse ette. Paremal jalal tehakse madal hüpak vasakule. Samal ajal viiakse põlveliigesest kõverdatud vasak jalg kõrvale-alla.

Takti I osal astutakse põlveliigesest kõverdatud vasaku jalaga päkalsamm kõrvale. Takti II osal tuuakse parem jalg vasaku jala kõrvale ja hüpatakse põlveliigesest kõverdatud paremale jalale. Hüppe ajal viiakse põlveliigesest kõverdatud vasak jalg kõrvale-alla. Takti III ja IV osal korratakse takti I ja II osal kirjeldatud tegevust.

6. **Pöördesamm.** Takti I osal astutakse põlveliigesest kõverdatud vasaku jalaga samm kõrvale. Käed on viidud kõrvale-üles. Kallutus on vasakule. Takti II, III ja IV osa vältel tehakse vasaku jala päkal poolpööre päripäeva. Parem jalg on põlveliigesest täisnurkselt kõverdatud ja tõstetud kõrvale-ette.

Järgmisel taktil tehakse paremal jalal poolpööre päripäeva.

7. **Pendeldussamm.** Takti I osal tehakse hüpe vasakule jalale. Parem jalg sirutatakse kõrvale-alla. Kere ja pea kallutatakse vasakule. Takti III osal tehakse hüpe paremale jalale. Vasak jalg sirutatakse kõrvale-alla. Kere ja pea kallutatakse paremale.

8. **Rõhksammud.** Takti I, II ja III osal tehakse kolm rõhksammu paigal (vasakuga, paremaga, vasakuga). Jalad on põlveliigesest kõverdatud ja painutus on ette.

TANTSU KIRJELDUS

Taktimõõt $\frac{2}{4}$

Osavõtjad. 8 poissi.

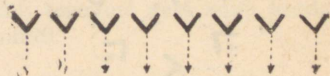
Alg- ja lähteasend. Lava kummagi poole tagumises nurgas kardina taga seisavad neli poissi kolonnis, esipoolega teise kolonni suunas. Poiste käed on puusal. Painutus on ette. Jalad on põlveliigesest kõverdatud.

I tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Alustades vasaku jalaga, liiguvad kolonnid hiiliva jook-suga teineteise poole (joonis 1). Juhtantsijad kohtuvad lava tagaküljel keskel.

Joonis 1

Joonis 2

Takt 3. Olles ette painutatud, tehakse harkihüpe paigal. Kere pööratakse vasakule ja vaadatakse üle vasaku õla tagasi.

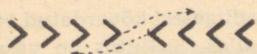
Takt 4. Tehakse harkishüpe paigal. Ette painutatud kere pööratakse paremale ja vaadatakse üle parema õla tagasi.

Taktid 5—6. Alustades vasaku jalaga, liigub poisteviirg hiiliva jook-suga pealtvaatajate poole (joonis 2).

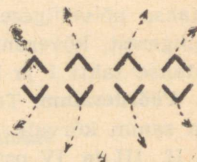
Takt 7. Olles ette painutatud, tehakse harkihüpe paigal. Kere pööratakse vasakule ja vaadatakse üle vasaku õla tagasi.

Takt 8. Tehakse harkishüpe paigal. Ette painutatud kere pööratakse paremale ja vaadatakse üle parema õla tagasi.

Taktid 9—10. Neli poissi pöörduv vastu- ja neli poissi päripäeva. Alustades vasaku jalaga, jooksevad poolrühmad hiilides kohastikku (joonis 3). Lava vasakule poole liikujad lähevad eespool.

Joonis 3

Joonis 4

Takt 11. Tehakse harkihüppega veerandpööre vastupäeva. Kere pööratakse vasakule ja vaadatakse üle vasaku õla tagasi.

Takt 12. Tehakse harkishüpe paigal. Kere pööratakse paremale ja vaadatakse üle parema õla tagasi.

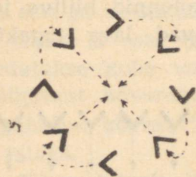
Taktid 13—14. Alustades vasaku jalaga, joostakse hiilides ringjoonele (joonis 4).

Takt 15. Tehakse harkihüppega poolpööre vastupäeva. Ette painutatud kere pööratakse vasakule ja vaadatakse üle vasaku õla tagasi.

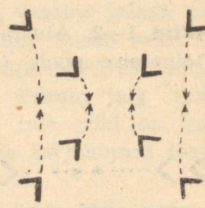
Takt 16. Tehakse harkishüpe paigal. Ette painutatud kere pööratakse paremale ja vaadatakse üle parema õla tagasi.

I tuuri B-osa (taktid 17—32)

Taktid 17—18. Käed on puusal. Diagonaalidel kohastikku olevad poisid liiguvad vasaku jalaga alustades kahe hüpleva polka sammuga kodarjoont mööda keskele. Teised poisid liiguvad kahe hüpleva polka sammuga päripäeva, endast vasakul olnud poisi kohale, ja pöörduvad esipoolega keskmee poole (joonis 5).

Joonis 5

Joonis 6

Takt 19. Alustades vasaku jalaga, tehakse paigal pendeldussamm.

Takt 20. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 21—22. Keskel olevad poisid pöörduvad kahe hüpleva polka sammuga paigal paarikaupa rinnati (joonis 6). Lava vasaku külje tagumise nurga ja parema külje eesmise nurga poole seljaga olevad tantsijad pöörduvad paremale ja liiguvad kahe hüpleva polka sammuga enda ees olnud tantsijaga ühele joonele. Teiste nurkade välimised poisid pöörduvad vasa-

kule ja liiguvad samuti kahe hüpleva polka sammuga enda ees olnud tantsijaga ühele joonele (joonis 6).

Takt 23. Viirud on rinnati. Alustades vasaku jalaga, tehakse pendeldussamm paigal.

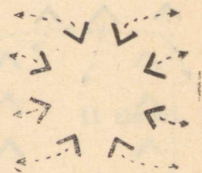
Takt 24. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 25—26. Viiru vasaku tiiva otsmine tantsija teeb kahe hüpleva polka sammuga paigal kaheksandikpöörde päripäeva. Viiru parema tiiva otsmine tantsija teeb kahe hüpleva polka sammuga paigal kaheksandikpöörde vastupäeva. Viiru otsmise tantsija kõrval olev tantsija taganeb kahe hüpleva polka sammuga (joonis 7). Liikumise lõppedes jäävad igasse nurka kaks tantsijat, esipoolega diagonaalselt vastasoleva nurga poole.

Takt 27. Tehakse pendeldussamm paigal.

Joonis 7

Joonis 8

Takt 28. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 29 ja 30. Tantsijad taganevad kahe hüpleva polka sammuga kahte rinnati viirgu (joonis 8).

Takt 31. Tehakse pendeldussammud paigal.

Takt 32. Tehakse rõhksammud paigal.

II tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Viirus olevad tantsijad võtavad õlavõtte. Alustades vasaku jalaga, teevad viirud madalhüpaksammudega paigal veerand pöoret. Vasakul küljel olev viirg pöörleb päripäeva ja paremal küljel olev viirg vastupäeva (joonis 9). Viirgude kaks pealtvaatajatepoolset tantsijat liiguvad tagaspidi.

Taktid 3—4. Tehakse kaks kõrget hüpakut paigal.

Taktid 5—16. Korratatakse eelmise nelja takti tegevust veel kolm korda. Viimaste kõrgete hüpakute ajal on viirud rinnati.

Joonis 9

Joonis 10

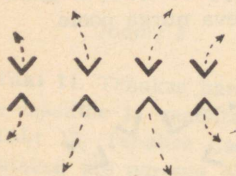
II tuuri B-osa (taktid 17—32)

Taktid 17—18. Alustades vasaku jalaga, liiguvad viirud kahe hüpleva polka sammuga kokku (joonis 10). Seejuures harvenetakse nii, et käed jäävad öla kõrgusel pihkseongus ühendatuks.

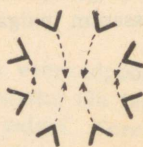
Takt 19. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 20. Tehakse rõhksammud paigal.

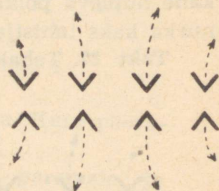
Taktid 21—22. Kahe hüpleva polka sammuga taganetakse sõõri (joonis 11). Käed on ühendatud öla kõrgusel pihkseonguks.

Joonis 11

Joonis 12

Joonis 13

Takt 23. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 24. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 25—26. Tantsijad koonduvad kahe hüpleva polka sammuga kahte rinnati viirgu (joonis 12). Lava külgedel olevad tantsijad eemalduvad veidi keskmest ja pöörduvad rinnati. Lava ees- ja tagaküljel olevad tantsijad liiguvad teineteisele vastu. Käed on ühendatud öla kõrgusel pihkseonguks.

Takt 27. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 28. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 29—30. Kahe hüpleva polka sammuga taganetakse sõõri (joonis 13). Käed on ühendatud öla kõrgusel pihkseonguks.

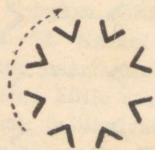
Takt 31. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 32. Astutakse rõhksammudega veidi kokku. Pihkseongus käed viiakse alla.

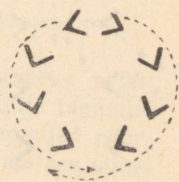
III tuuri A-osa (taktid 1—16)

Taktid 1—2. Sõõr liigub galopiga päripäeva (joonis 14). Pihkseongus käed on all.

Taktid 3—4. Tehakse pöördesammudega täispööre päripäeva. Pöörde ajal on käed üleval.

Joonis 14

Joonis 15

Taktid 5—16. Korratakse eelmise nelja takti tegevust kolm korda. Viimase pöörde lõpus asetatakse käed puusale.

III tuuri B-osa (taktid 17—32)

Taktid 17—18. Rühm poolitub ees- ja tagaküljel. Poolrühma juhtantsija on eeskülje pool. Poolrühmad liiguvad juhtantsija järel kahe hüpleva polka sammuga kahte kõrvuti kolonni. Vasakpoolsed neli poissi liiguvad vastupäeva ja parempoolsed poisid päripäeva (joonis 15). Juhtantsijad mööduvad vasakut kätt liikudes.

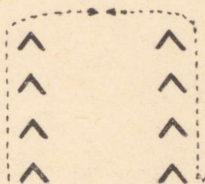
Takt 19. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 20. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 21—22. Kolonnid liiguvad hüpleva polka sammudega juhtantsija järel piki lava külge taha (joonis 16).

Joonis 16

Joonis 17

Takt 23. Tehakse pendeldussamm paigal.

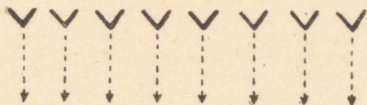
Takt 24. Tehakse rõhksammud paigal.

Taktid 25—26. Kolonnid liiguvad hüpleva polka sammudega juhtantsija järel teineteise poole (joonis 17).

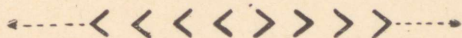
Takt 27. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 28. Rõhksammudega paigal pööratakse esipoolega pealtvaatajate poole.

Taktid 29—30. Viirg liigub hüpleva polka sammudega pealtvaatajate poole (joonis 18).

Joonis 18

Joonis 19

Takt 31. Tehakse pendeldussamm paigal.

Takt 32. Tehakse rõhksammud paigal.

Coda. Viiru neli vasakpoolset tantsijat pöörduvad vasakule ja neli parempoolset tantsijat paremale ning väljuvad hiiliva jooksuga lavalt (joonis 19). Lahkudes vaadatakse üle pealtvaatajatepoolse õla tagasi.

NOODID

RONGISÕIT

G. ERNESAKS

Elavalt *mf*

1 2

3 4

5 6 *Lõpp*

7 8

9 10

UNGARI VANA RINGTANTS

J. BRAHMS

Mõõdukalt

The musical score is written for piano and bass. It consists of five systems of two staves each. The key signature is one flat (B-flat major or D minor) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Mõõdukalt' (Moderato). The score includes various musical notations such as dynamics (p, sf, f, molto sost), articulation (accents, slurs), and fingerings (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13). The piece concludes with a final chord in measure 13.

14 15 16

Handwritten musical score system 1, measures 14-16. The system consists of two staves: a treble clef staff on top and a bass clef staff on the bottom. Measure 14 features a complex chordal texture in the treble with a *v* (accents) marking. Measure 15 shows a rhythmic pattern of eighth notes in the treble. Measure 16 concludes with a final chord and a fermata-like ending.

17 18 19

Handwritten musical score system 2, measures 17-19. Measure 17 begins with a *f* (forte) dynamic marking and a *v* (accents) marking. Measure 18 continues the melodic line in the treble. Measure 19 features a more active bass line with eighth notes.

20 21 22

Handwritten musical score system 3, measures 20-22. Measure 20 has a *sf* (sforzando) dynamic marking. Measure 21 shows a melodic flourish in the treble. Measure 22 features a wide interval in the bass line.

23 24

Handwritten musical score system 4, measures 23-24. Measure 23 shows a melodic line in the treble. Measure 24 concludes with a final chord in the bass line.

VENGERKA

(Rahvalik viis)

A musical score for a folk song titled "Vengerka" (Rahvalik viis). The score is written on six staves of music, each beginning with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first staff starts with a double bar line and a common time signature. The melody consists of 16 measures, with each measure numbered from 1 to 16. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and slurs. The piece concludes with a double bar line at the end of the 16th measure.

VÄIKE POLKA

V. LIPAND

Kui päi - ke sä - rab tae - võ lael ja
käi - vad käh - ku la - bi dad, uus

lõh - nu täis on ke - vad - päev, siis koo - li - ai - as al - gab töö ning
re - ha rii - sub ra - bi - nal Veel seemneid mul - da ti - pi - me, siis

1. 7 8 2. 15 16
i - ga - mees meis! kaa - sa lööb. Nüüd soo - ja vih - ma so - ta - me

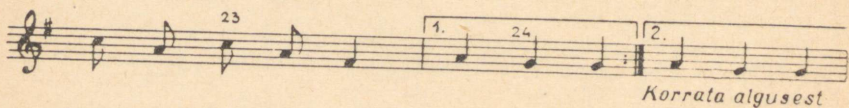
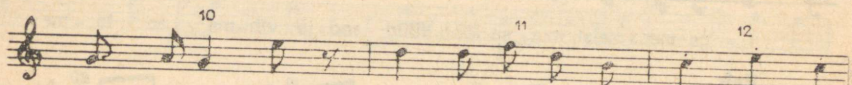
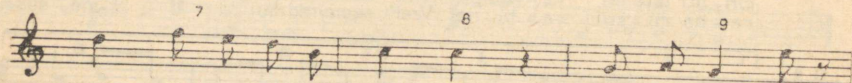
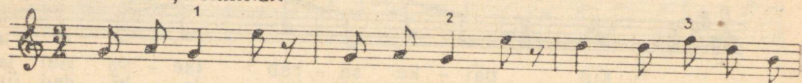
Ref. 17 18 19 20
On ik - ka to - re see, kui i - se kõik sa val - mis teed!

21 22 23 24
Mis seet, et väi - ke - sed, me kii - res - ti kas - va - me

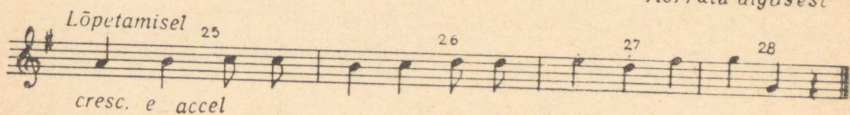
SIIRUVIIRULINE

E. ARRO

Vallatlevalt, kelmikalt

Korrata algusest

cresc. e accel

JENKA

(Sdn. V. Tamman)

mp

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

15

14

15

16

(Teistkordsel läbimängimisel 1x - kohe ♪-sse.)

17

18

19

Handwritten musical score for piano, consisting of eight systems of staves. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. Measure numbers 20 through 43 are visible. The key signature is one flat (B-flat major or D minor). The time signature is 4/4. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

Plaksutamine

D.S. al

Plaksutamine

Musical score for 'Plaksutamine' in 2/4 time, featuring a treble and bass clef. The score is divided into two systems. The first system contains measures 45, 46, and 47. The second system contains measures 48, 49, and 50. Measure 47 shows a treble clef staff with four vertical stems and a bass clef staff with a whole rest. Measure 48 shows a treble clef staff with four vertical stems and a bass clef staff with a whole rest. Measure 49 shows a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a whole rest. Measure 50 shows a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a whole rest. The key signature has one sharp (F#) and one flat (Bb). The tempo is marked 'Plaksutamine'.

VOOR

(Sdn. V. Tamman)

Elavalt

The musical score for "Elavalt" is written in G major and 2/4 time. It consists of 16 numbered measures. The first measure is marked *f* and the second measure is marked *mf*. The score is presented in a grand staff format, with a treble clef on the right hand and a bass clef on the left hand. The melody in the right hand is characterized by eighth-note patterns and rests, while the left hand provides a steady bass line with chords and single notes. The piece concludes with a final cadence in the 16th measure.

SOOVIDE VALSS

E. TAMBERG

Allegro $\text{♩} = 84$

The first system of the piano introduction consists of two staves. The upper staff is in treble clef and contains a series of quarter notes with a slur over them. The lower staff is in bass clef and contains a series of quarter notes, also with a slur over them.

The second system of the piano introduction consists of two staves. The upper staff continues with quarter notes and a slur. The lower staff continues with quarter notes and a slur. The system concludes with a *rit. molto* marking and a fermata over the final notes.

mp Valsi tempos $\text{♩} = 138$

The first system of the vocal refrain consists of two staves. The upper staff contains the vocal line with lyrics. The lower staff contains the piano accompaniment with numbered fingerings (1-5) and a *p* marking.

Refr. A - van päe - va - le peod, oo - tan hom - set kui

The second system of the vocal refrain consists of two staves. The upper staff continues the vocal line with lyrics. The lower staff continues the piano accompaniment with numbered fingerings (6-10) and a *p* marking.

i - met. Kuid mind en - da - ga seob

mf
tun-ne, mil po-le ni-me. Las meid nüüd

11 12 13 14 15 *mf* 15

kaa - sa viib veel, kaa - sa las viib koo - li -

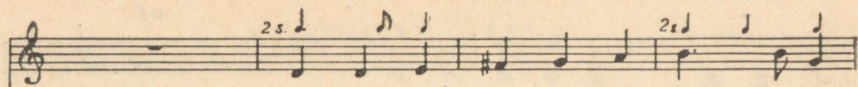
16 17 18 19 20

päe - va-de rõõm — kee-rel-gu sa - mas me teel,

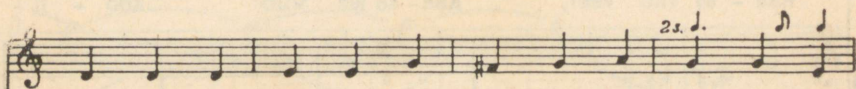
21 22 23 24 25

kee - rel - gu sa - mas veel viim - ne kord tant - su - sõõr

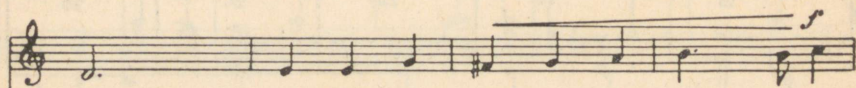
26 27 28 29 30

1. Pi - da - ge, sõb-rad, las vaa - lan kord
 2. Kool a - vas hom-ses - se pä - ra - ni
 3. Hoid - kem siis tu - ge - vad sõp - ru - se -

ta - ga - si tä - na - va - nur-galt, kus pais - tab me
 vä - ra - va, tä - na ent sū - da on nuk - ker ja
 si - de - med, ja - ga - gem ũ - hes-koos mu - re ja

kool. Hoi - a - me kä - test nüüd kin - ni veel
 hell. Ol - gu me teed ik - ka puh - tad ja
 rõõm, jää - gu me sil - mis - se noo - ru - se

poco rit. *a tempo*

kõ - vas - ti, jä - ta - me kõi - gi ja kõi - ge - ga
 a - va - rad, tul - gu nüüd päe - vad kõik rõõ - mu - dest
 sä - de - med, tuk - - su - gu ü - hi - ses rüt - mis me

f poco rit. *a tempo*

hü - vas - ti tä - na - va nurgalt, kus pais - tab me kool.
 sä - ra - vad, sõp - ra - de jaoks ol - gu sü - da meil hell.
 sü - da - med, ker - gemsis mu - re ja suu - rem on rõõm.

D. C. al Fine

LÄÄNE-GÖTA POLKA

(Rootsi rahvaviis)

The musical score is written for piano and consists of 16 numbered measures. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The notation is arranged in five systems, each with a treble and bass staff. Measures 1-2, 4-5, 7-8, 10-11, and 13-14 feature triplets in the treble staff. Measures 3, 6, 9, 12, 15, and 16 feature chords in the bass staff. The piece concludes with a double bar line at the end of measure 16.

VIIRE TAKKA

(Sdn. J. Zeiger)

Meeleolukalt
p *Eelmäng*

Mm 1 2 3 4 5

6 *rit. a tempo* 7 *mm* 8

1. Vii - re tak - ka
2. Vii - re tak - ka

3 tu - le - vad kolm me - re sõi - du - ma si -
tu - le - vad ka u - ne - tuu - led mō - nu -

8 nat, neil kõi - gil suut - su - to - rud peal, vaat
9 sad; kui ka - tab tuu - le - tii - va - ke, siis

13 kolm suurt lae - va seis - vad seal. 16
14 sui - gu - tel - leb sil - ma - ke. 17

mf

1. 3. Päev ju

18 jõud - nud   19 õh - tu - le,   20 seab   21 me - ri   22 ka end

p
23 u - ne - le;   24 1.Vaik 25 se - maks 26 jääb ve 27 te -
3.laev las häl - lib lai - ne -

28 voog 29 ja ta - sa kõi 30 gub pil - li roog 52
tes ja lap - su - ke - ne kii - ge sees.

33 Mm   34   35   36   37

1.2.   rit.   3. rit.
38   39   40   39   40

KÕRGE LABAJALG

H. KÕRVITS

Mõõdukalt

First system of musical notation for 'Mõõdukalt'. It consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one flat (B-flat). The music is in 2/4 time. The first measure is marked *mf* and *sf*. The measures are numbered 1/41, 2/42, 3/43, and 4/44. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

Second system of musical notation for 'Mõõdukalt'. It consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one flat. The measures are numbered 5/45, 6/46, 7/47, and 8/48. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

Elavalt

Third system of musical notation for 'Elavalt'. It consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one flat. The music is in 2/4 time. The measures are numbered 9/49, 10/50, 11/51, and 12/52. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

Fourth system of musical notation for 'Elavalt'. It consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one flat. The measures are numbered 13/53, 14/54, 15/55, and 16/56. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests. The final measure is marked *rit.*

Mõõdukalt

Fifth system of musical notation for 'Mõõdukalt'. It consists of two staves (treble and bass clef) with a key signature of one flat. The measures are numbered 17/57, 18/58, 19/59, and 20/60. The notation includes quarter notes, eighth notes, and rests.

Musical notation for measures 21-24. The system consists of two staves (treble and bass clef). Measure 21 is marked with a 6/4 time signature. Measures 22, 23, and 24 are marked with a 2/4 time signature. The notation includes various rhythmic patterns and rests.

Musical notation for measures 25-28. The system consists of two staves (treble and bass clef). Each measure (25, 26, 27, 28) contains a single eighth note in the treble clef and a single eighth note in the bass clef.

Musical notation for measures 29-32. The system consists of two staves (treble and bass clef). Measures 29 and 30 have a half note in the treble and a half note in the bass. Measures 31 and 32 have a half note in the treble and a half note in the bass.

Musical notation for measures 33-36. The system consists of two staves (treble and bass clef). Measures 33 and 34 have a half note in the treble and a half note in the bass. Measures 35 and 36 have a half note in the treble and a half note in the bass.

Musical notation for measures 37-40. The system consists of two staves (treble and bass clef). Measures 37 and 38 have a half note in the treble and a half note in the bass. Measures 39 and 40 have a half note in the treble and a half note in the bass. Measure 40 is marked with a forte *f* dynamic.

Musical notation for measures 65-68. The system consists of two staves (treble and bass clef). Measures 65, 66, 67, and 68 are marked with a forte *f* dynamic. The system is labeled "Laialt" and "D. C. al Coda". The notation includes various rhythmic patterns and rests.

Musical notation for measures 69-72. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). Measure 69 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 70 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 71 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 72 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2.

Musical notation for measures 73-76. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). Measure 73 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 74 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 75 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 76 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2.

Musical notation for measures 77-80. The system consists of a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). Measure 77 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 78 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 79 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2. Measure 80 has a treble staff with a dotted quarter note G4 and a half note F4, and a bass staff with a dotted quarter note G2 and a half note F2.

TANTS KÜBARATEGA

(Vietnami rahvaviis)

Mõõdukalt

The first system of the piano score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The music begins with a piano (*p*) dynamic. The first three measures feature chords in the right hand and single notes in the left hand. The fourth measure has a forte (*sf*) dynamic and a fermata over the right-hand note. The fifth measure returns to piano (*p*) and ends with a fermata over the right-hand note.

The second system consists of two staves. The right hand plays a melodic line with a slur over the first four measures. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Measures 1, 2, 3, and 4 are numbered below the staff.

The third system consists of two staves. The right hand continues the melodic line with a slur over the first four measures. The left hand continues with harmonic support. Measures 5, 6, 7, and 8 are numbered below the staff.

The fourth system consists of two staves. The right hand has a slur over the first two measures. The left hand continues with harmonic support. Measure 9 is marked with a crescendo (*cresc.*). Measures 9, 10, 11, and 12 are numbered below the staff.

The fifth system consists of two staves. The right hand has a slur over the first two measures. The left hand continues with harmonic support. Measure 13 is marked with a decrescendo (*dim.*). Measures 13, 14, 15, and 16 are numbered below the staff.

Musical notation for measures 17-20. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). Measure numbers 17, 18, 19, and 20 are indicated below the bass staff. The music features chords in the treble and moving lines in the bass.

Musical notation for measures 21-24. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). Measure numbers 21, 22, 23, and 24 are indicated below the bass staff. The music continues with chords and moving lines.

Musical notation for measures 25-28. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). Measure numbers 25, 27, and 28 are indicated below the bass staff. Dynamic markings include *cresc* under measure 25 and *mf* under measure 27.

Musical notation for measures 29-32. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#). Measure numbers 29, 30, 31, and 32 are indicated below the bass staff. Dynamic markings include *dim.* under measure 29 and *p* under measure 31.

NUKILINE POLKA

N. LAANEPÖLD

Mõõdukalt poco rit.

mf *poco a poco* *cresc.*

A Mõõdukas polka tempos

1 2 3

4 5 6 7

8 9 10 11

12 13 14 15

Musical notation for measures 16-18. Measure 16 includes the dynamic marking *mf*. A section marker 'B' is positioned above the staff at the beginning of measure 17.

Musical notation for measures 19-22.

Musical notation for measures 23-25.

Musical notation for measures 26-29.

Musical notation for measures 30-32. Measure 30 includes the dynamic marking *f*. Measure 32 includes the dynamic marking *mf*. A section marker 'Kordamisel' is placed above the staff, and a treble clef symbol is at the end of the system.

Musical notation for measures 32-35. Measure 32 includes the dynamic marking *f*. A section marker 'Lõpetamisel' is placed above the staff.

SISUKORD

Sissejuhatuseks	3
Rongisõit	6
Ungari vana ringtants	13
Väike polka	18
Siiruviruline	25
Jenka	31
Voor	37
Soovide valss	44
Lääne-göta polka	52
Viire takka	61
Kõrge labajalg	71
Tants kübaratega	78
Nukiline polka	84
Noodid	91

ТАНЦЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ

На эстонском языке

Составил Х. Аассалу

Обложка Л. Хярм

Издательство «Ээсти Раамат»
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja L. Kukk

Kunstiline toimetaja H. Tikand

Tehniline toimetaja H. Tüksammel

Korrektorid E. Toots ja A. Kiho

Ladumisele antud 3. X 1966. Trükkimisele
antud 3. XI 1966. Paber 60×90, ¹/₁₆. Trüki-
poognaid 7,5. Arvestuspoognaid 6,82. Trüki-
arv 2000. MB-09382. Tellimise nr. 2784. Trüki-
koda «Uhiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42.

Trükipaber nr. 2 — Kohila Paberivabrik

Hind 40 kop.

8-1-6

40 kop.

A-28089

A

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00327686 4